Az ország magazinja

Vidék Magazin

Country Magazine

Magazine of Hungary

Agrárfinanszírozás
Hitelezési körkép

Jegybankárok
Simor előtt és után

Csekkpropaganda
Mit, mennyiért, miért?

Baromfi
Itt is baj van

Államadósság
Drága kérdőjelek

A kormányzó
Mit mond Ungváry Krisztián?

InVivo Trading Zrt.

Egy különleges csapat

III. évfolyam, 2. szám
2013. március • www.videkmagazin.hu
Ára: 620 Ft • előfizetőknek: 570 Ft
Külföldön: 2,89 €, 10,2 Lei, 250 Dinar

9 772062 490006 13002

Egri Korona Borház

EGER

EGRI KORONA BORHÁZ

CROWN WINEHOUSE

HUNGARY

WWW.KORONABORHAZ.HU

RENDEZVÉNY@KORONABORHAZ.HU

WINE@KORONABORHAZ.HU

A „Nyitnikék” Akció

A bankszektor mezőgazdaság felé nyomulása a mai Magyarországon kabaréba illő lenne, ha az agrárszféra nem volna olyan közel ahhoz az elvitathatatlan és nem szaporítható fundamentumhoz, amely úgynevezett „termelési tényezőként” a közgazdaságtan egyik alapja. Ez pedig a föld, még konkrétabban a termőföld, más megközelítésben anyaföld, mert minél szebb korú az ember, annál jobban keveri a szezont a fazonnal, az üzletet az érzelmekkel – tisztelet a kivételnek. Átélhetik ezt sajnos még a legkiválóbbak is, Wass Albertestül, mindenestül, aztán úgyis jön a Jóisten és szépen elbeszélget majd mindenkivel.

Addig is, szavamat ne felejtsem, a másik két „termelési tényező”, a tőke és a munkaerő kapcsán a mai Magyarországon élő példák tanúskodnak arról: tőkéhez leginkább munka nélkül lehet jutni. Főként, ha az Élő Példa csak annyit hagy belőle magánál, amennyiért megérte bevállalni, hogy nevét és arcát adja, hogy a valódi nyerők elbújjanak mögötte. (Élő Példa jobb és baloldali alteregóit felsorolni itt nem érdemes, hiszen ismeri a nevüket mindenki – akkor is, ha most, ezeket a sorokat olvasva csak sunnyog.)

Komolyról komolyra, de a közpénzek elsíbolóiról az agárvilágra fordítva a szót: a mezőgazdaság tőkehiányos, s ezt a tőkét a bankszféra biztosítani tudja. A munkaerő pedig egyre kevesebb – nem csak azért, mert gépesítenek, hanem azért is, mert kevés már itt a valódi szakember. Azért is kevés, mert az épkézláb fiúgyerek még nem hülye. Ha ráadásul le is esik neki, hogy mit megenged itt magának csak úgy vagy éppen a diákokkal szemben a hatalom – inkább kimenekül tanulni külföldre, azt sem bánja, ha be kell állnia pincérnek.

Az az egészséges és szintén nem hülye fiúgyerek viszont, akinek apát és apja után örökségként még földet is ad a Jóisten, inkább gazdálkodik. Más kérdés, hogy neki a föld után bizony sok-sok guruló forintot és fiatal gazdálkodósága okán sok-sok plusz guruló forintot be lehet zsebelni még egy ideig – jóformán alanyi jogon. Nem véletlenül nyitnak sokan a bankok mellett az ágazat cégei közül is a fiatal generáció felé…

Utolsó szalmaszálként csak reménykedhetünk, például abban, hogy egyszer nem csak az örökifjú fiatal gazdáknak lesz majd itthon kolbászból a kerítés. Abban, hogy egyre több fiatalnak sikerülhet mindaz, amit eddig ebben az országban a legtöbben csak elrontottak. Ehhez nem ártana időnként némi jó példa is. Mondjuk megmutatni, milyen az, hogy miközben mindenkitől elvesznek, a nyugdíjasoknak sem adnak, ha tényleg nincs miből adni.

Tóth László Levente
alapító-főszerkesztő, Vidék Magazin
videkmagazin@gmail.com

Spring Action

How banks are having a crash on agriculture these days in Hungary would be a romantic farce, if agriculture wasn’t so much stuck in the most indisputable and constant one of the three fundamental factors of production – land. Arable land, to be precise, or motherland for those in a ripe old age, confusing emotions for business sense. Otherwise sensible people fall in that trap, before God cometh for them and straightens things in a quiet conversation.

Before I digress, the two other factors of production so aptly defined by Ricardo and Smith as the fundamentals of economics – capital and work force – are not less peculiarly regarded in Hungary. Living examples show that capital is most likely gained without work, especially when the apparent beneficiary, in return for showing his face in public, is content with just a fraction of what really changes hands, acting as a mere proxy for the real winners. Living Examples abound left, right and centre, their stinky charade overtly recognized by the public.

Let’s get serious and forget the carper-baggers who suck the teats of the state dry, and see what happens in agriculture. Land is short of capital. Banks could procure the missing finance. Work force is even more scarce – partly because of advances in automation, partly because professionals are an increasingly rare breed. No youth in their right mind will tolerate what the powers that be do to students. Better to leave and study abroad, even if one has to do some menial jobs or waitressing to make ends meet out there.

A healthy young man whose father left him a nice piece of land, though, might even stay and carry on farming as best as he can. Being young, being a farmer and owning land comes with positive discrimination and stately state subsidies in his own right, for a while anyway. Banks and agricultural suppliers are keen on reaching out to these young farmers and not to miss the gravy train...

One can only hope that some day not only young farmers can enjoy the privilege. Some day our children might straighten what their forebears have bent. How about setting good examples to start with? How about not reshuffling nonexistent resources to please the pensioners with a pittance, at a time when the state only takes away without giving back to society. How about that?

László Levente Tóth
founder-editor in chief, Country Magazine
videkmagazin@gmail.com

Tartalom
Index

Vidék Magazin
Az ország magazinja

5. **Egy kiemelt szektor**
Agrárfinanszírozás a köbön

10. **Bankok egymás közt**
Agrárhitelezési körkép

15. **Ki mint vet, úgy arat**
Agrárbüdzsé, 2013

16. **Pályázatok**
Amire számítani lehet

18. **Kezességgel az agrárfinanszírozásért**
Interjú dr. Hercegh Andrással, az AVHGA ügyvezető igazgatójával

21. **Együtt a finanszírozásért**
Axiál-„Mecsekkörnyék” megállapodás

22. **InVivo Trading: egy különleges csapat**
Interjú az InVivo Trading Zrt. munkatársaival

24. **Energiabomba**
Touré Mariann és az aerobik

28. **A kormányzó**
Interjú Ungváry Krisztián történésszel

31. **Adósság, csökkentés, drágán**
A hitelesség, a fenntarthatóság hiányzik

34. **A jegybank és elnöke**
Nem terem, nem is képzik, mégis van

36. **Kormány, propaganda, számla**
Mit, mennyiért, miért?

38. **A gyümölcsöző kapcsolat**
Partnerségben a Syngenta és az Agrya

40. **Szakma és politika között**
Interjú Horváth Istvánnal, a sertésprogram végrehajtásáért felelős miniszteri biztossal

43. **Bezuhant a csirke és a pulyka is**
Baromfiágazati összefoglaló

46. **Pusztán „Presztízs”-ből**
Interjú Mészáros Zoltánnal, a Hunor Coop elnök-vezérigazgatójával

48. **Hétköznapi hősök**
Mit rejt a Mentőmúzeum?

Alapító-főszerkesztő: Tóth László Levente

Telefon: +36-70/420-3456

E-mail: videkmagazin@gmail.com

Web: www.videkmagazin.hu

Kiadó: NEWSPAPERS MEDIA GROUP

Kiadó székhelye: 2724 Újlengyel, József A. u. 12.

Postacím: NEWSPAPERS MEDIA GROUP 1580 Budapest, Pf. 176

Kiadásért felel: a kiadó vezetője

Szerzők: Athanasios Krizostom, Bihari Tamás, Ecsédi József, Kiss Kornélia, Kovács Lajos, Kovács László Arisztid, Ruskó Beatrix, Szabó István, Tóth László Levente

Fotók: Benkő Imre, Ecsédi József, Ferenczy Dávid, Horváth Tamás, Kertész Gábor, Pataky Zs., Schönberger Rajmund

Címlapfotó: Kertész Gábor

III. évfolyam, 2. szám

2013. március

ISSN: 2062-4905

Megjelenik: havonta országosan és Európában

Terjeszti: a Lapker Zrt., a Magyar Posta Zrt. és a NEWSPAPERS MEDIA GROUP

Előfizethető: a postahivatalokban és a kiadónál

Digitálisan megvásárolható vagy előfizethető: https://digitalstand.hu, http://www.dimag.hu, http://www.ecatalog.hu

Aktuális lapszámunkba betekinthet még: a Vidék Magazin honlapján www.videkmagazin.hu

Fotó: Ferenczy Dávid

Az első Agrár Széchenyi Kártya ünnepélyes átadása, 2011. október

Egy kiemelt szektor

AGRÁRFINANSZÍROZÁS A KÖBÖN

Látványos nekibuzdulásnak, nyitásnak lehetünk tanúi a bankszféra bugyraiban a mezőgazdaság irányába. Pedig a hitelezés ebbe az ágazatba sem fenékig tejfel, az időszaki hurráoptimista híradások ellenére az agrárszektor hitelezése bizony tavaly sem nőtt, hanem csökkent, ahogyan a teljes banki hitelállomány is. Fejlődni mindenesetre ezen a piacon van hová – különösen, ha más piacon nincs.

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) lapzártánk idején közzétett adatai szerint 2012 decemberében az „egyéb monetáris pénzügyi intézmények nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott" teljes hitelállománya (a továbbiakban: teljes banki hitelállomány) 10,5 százalékkal 6920,7 milliárd forintra csökkent az egy évvel korábbi, 7731,9 milliárd forintról. Ezen belül a „mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás" (a továbbiakban: mezőgazdasági) ágazatba kihelyezett hitelek állománya 4,5 százalékkal, 265,9 milliárd forintra csökkent 2011 decemberének 279,1 milliárd forintos állományához képest. Az „élelmiszergazdaság" nagy közgazdaságtani egészének hitelei közé tartoznak még az MNB „élelmiszeripar, ital és dohánytermék gyártása" (a továbbiakban: élelmiszeripari) statisztikai megjelölés alatt nyilvántartott hitelek is. Ezek állománya 9,6 százalékkal esett vissza egy év alatt, konkrétan 322,5 milliárd forintra a 2011. decemberi 356,6 milliárd forintról.

„Irányunk jó, erőnk fogytán…"

Nincs tehát hurráoptimizmus: visszarendeződés van éppen. 1995 decembere óta egyébként a legnagyobb mezőgazdasági hitelállományt, 358,8 milliárd forintot 2005 decemberére közöl a MNB, azóta kisebb „felfutó" megszakításokkal lényegében folyamatos csökkenés tapasztalható. Az élelmiszeripari hiteleknél – szintén 1995 óta – 456,1 milliárd forint hitelállomány volt a „csúcs", 2008 márciusában, a hullámzó csökkenő tendencia ebben a szegmensben is szemmel látható. A teljes banki hitelállomány pedig 2009 márciusában duzzadt a legnagyobbra, 8732,4 milliárd forintra 1995 decembere óta.

Nem ártott egy kis rátekintés, ugye? Az már a 2005-ös „extra" mezőgazdasági hitelboom értelmezését követően, 2007-ben is látszott, hogy lassan az agrárium is a magyar-

Hitelállomány Magyarországon* (milliárd forint)

Év**	Teljes hitelállomány	Mezőgazdaság***	Élelmiszeripar****
2005	5 712,6	358,8	378,0
2006	6 494,2	328,7	395,0
2007	7 283,1	338,8	447,9
2008	8 078,6	330,2	416,1
2009	7 660,2	292,4	382,2
2010	7 591,3	265,6	359,3
2011	7 731,9	279,1	356,6
2012	6 920,7	265,9	322,5

** Az egyéb monetáris pénzügyi intézmények által a nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott hitelek*
*** December végén*
**** Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás*
***** Élelmiszeripar, ital és dohánytermék gyártása*

Forrás: *MNB*

országi bankok célkeresztjébe kerül. Néhányuk addigra már „bemerészkedett" a korábban egyébként éppen általuk igencsak kockázatosnak minősített mezőgazdaságba. Ha más nem is, a földalapú támogatások addigra már „dübörgő", biztos háttere a jelek szerint már nekik is elég biztosítéknak tűnt az üzlethez.

Aztán, látjuk a számokat, nem sok kellett hozzá, mindössze egy év, hogy ez a helyzet gyökerestül megváltozzon. Szakértők is felhívják a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szektor hitelezési aktivitása 2008 végétől a nemzetgazdaság egészét tekintve is jelentős mértékben romlott. Nem csoda: a válság megjelenésével a hitelkamatok emelkedni kezdtek, megszigorodtak a hitelhez jutás feltételei. A bankok visszafogott hitelezésében azonban a gazdasági okok mellett nagymértékben a gazdaságpolitikai intézkedések, mint a bankadó, a végtörlesztés, illetve a tranzakciós illeték játszották a fő szerepet. A válság elhúzódásával a hitelezési feltételeket illetően javulás nem vagy csak nagyon lassan tapasztalható. Pedig a terhek eléggé szürrealisztikusak. Ezért érezhetik a bankok a néhai miniszterelnök, Antall József szavaival: „Irányunk jó, erőnk fogytán…" Antall, anno, ezt, persze másra értette. Mindenesetre korábban megírtuk, hogy egyes számítások szerint 2009-et követően csaknem annyi terhet sikerült kormányzati intézkedésekkel a hazai bankokra helyezni, mint amennyi segítség a külföldi tulajdonosoktól tőkeemelés formájában érkezett (Vidék Magazin, III. évf. 1. szám, 30. oldal).

A mezőgazdasági hitelportfólió romlik

E sokak szerint kellően át nem gondolt, sőt mi több, „gátlástalan gengszterek" vezérelte kormányzati zabrálás közepette újabb, rendkívül látványos nekibuzdulásnak, nyitásnak lehetünk tanúi a bankszfréra bugyraiban is a mezőgazdaság irányába. (Azért „is", mert felfedezték már ezt a szektort a legutóbbi időkben az outsiderek, a „csicsákók", az árutőzsdére drasztikusan bemerészkedett pénzügyi befektetők, agrárcégekből jól élő pénzemberek és ügyvédek, stb.) A bankok mindenesetre biztosnak tűnnek a dolgukban, annak ellenére, hogy a fedezetként esetenként felajánlható földet nem birtokolhatnák.

Fejlődni mindenesetre ezen a piacon van hová – különösen, ha más piacon nincs. Pedig a teljes mezőgazdasági hitelportfólió minősége a bankok megítélése szerint a válság miatt – a többi nemzetgazdasági ághoz hasonlóan – folyamatosan romlik. Ugyanakkor az árutermelő mezőgazdaság hitelezése az elmúlt pár évben a többi nemzetgazdasági ághoz viszonyítva relatíve jobb pozícióba került. A rendszerváltást követően a bankok a mezőgazdaságot még kockázatos szektornak minősítették,

OTP-Agrya megállapodás, 2012. február | Gyuris Dániel vezérigazgató-helyettes (OTP), Kesjár Kamilla alelnök (Agrya)

Fotó: Ferenczy Dávid

Visszaszorult a közraktár-hitelezés

Az előző évtizedben még népszerű, kifejezetten a mezőgazdasági szereplők számára elérhető forgóeszköz hitelezési mód, a közraktár-hitelezés mára rendkívüli mértékben visszaszorult. A közraktározott termények értéke a 2007. évi 300 milliárd forintról napjainkra 100 milliárd forint alá esett vissza. Jelenleg csupán három közraktár működik Magyarországon, a 70-80 százalékos finanszírozási arány pedig jóval alatta marad a 2008 előtti, a terményérték 95 százalékát kitevőnek. Mindezek okai a bankok felelőtlen kockázatvállalásával, a 2007. évi csalásokkal és visszaélésekkel összefüggésbe hozható események. A közraktározás újbóli felfutása érdekében a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége (MOSZ) többször kezdeményezte, hogy a közraktárak biztonságos működését garantáló keretrendszert alakítsanak ki, a közraktározás érdemi újraindításához szükséges kormányzati intézkedések azonban idáig nem születtek. Pedig az árufedezet alapú hitelezés növeli a termelők biztonságát, megkönnyíti a szezonális ingadozások pénzügyi áthidalását és ezáltal megóvja – elsősorban a kistermelőket – a kényszerértékesítés negatív hatásaitól is.

ez a vélemény azonban megváltozott, leginkább az uniós támogatási rendszernek köszönhetően. Megváltozott a finanszírozási gyakorlat, a pénzintézetek a beruházási hitelek kihelyezésétől a támogatások leszámítolásának, illetve a támogatások fedezetként való bevonásának irányába mozdultak el. Az új pénzügyi termékeknél az előfinanszírozott összeg a területalapú támogatások 200-400 százalékát is elérheti, az ügyfélminősítéstől függően forinthitel esetén jellemzően évi 12 százalék, euró alapú hitel esetén 5 százalék kamatteher mellett. A folyamat eredményeként az éven túli hitelek a támogatásfedezettel bíró hitelekre cserélődnek le.

„Területalapú" biztosíték, növekvő kockázat

A szakértők rámutatnak: a mezőgazdaságban a devizakitettség mértéke alacsonyabb a nemzetgazdasági átlagnál, jellemzően – a forint árfolyamától függően – 20-25 százalék körül mozog. A hitelkeresleti hangsúly a devizáról a forintra helyeződött át az elmúlt időszakban. Azt már láthattuk, hogy a mezőgazdasági hitelek a nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott hitelek állományának a 3,8 százalékát teszik ki, tavaly év végén csaknem 266 milliárd forintot. Az Európai Unió által finanszírozott egységes területalapú támogatás (Single Area Payment Scheme – SAPS) összegének 100 százalékos előfinanszírozása, illetve biztosítékként történő bevonása – mivel ennek teljes összege mintegy 270 milliárd forint – fedezetet nyújt a mezőgazdaság teljes hitelállományára. (A SAPS a közösségi jogszabályok által meghatározott területekre a föld hasznosításától függetlenül igényelhető.)

Fenti átrendeződés alapján a szakértők számára úgy tűnik, hogy a működéshez, illetve a likviditás biztosításához szükséges források a mezőgazdasági szereplők számára – a nemzetgazdaság többi szereplőjéhez képest kedvezőbb feltételek mellett – a jövőben is hozzáférhetők lesznek. Emellett a hitelképesség szempontjából gyengébb ügyfelek is hozzájuthatnak – kamatfelár mellett – a szükséges rövid lejáratú forgóeszköz hitelekhez. Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) beruházások finanszírozása is megoldott, mivel a pénzintézetek szívesen vesznek részt az uniós társfinanszírozással megvalósuló beruházások hitelezésében. Az egyes pénzpiaci szereplők magatartása eltérő, ugyanakkor a takarékszövetkezetek – a beruházás jellegétől függően – jellemzően alacsonyabb biztosítékhányaddal is megelégednek.

Az új földtörvény változásokat okozhat a hitelezésben – hívják fel a figyelmet a szakértők. A birtokméret korlátozásával, illetve a földhasználat bizonytalanná válásával a mezőgazdaság hosszú távú finanszírozása nehezebbé válik, jelentősen megnő a hitelezés kockázata. A bankok a hitelezésnél várhatóan figyelembe veszik majd a haszonbérleti szerződések időtartamát, lejáratuk időpontját.

Agrárbank: bank vagy nem bank?

A kormányzati kommunikáció visszatérő eleme egy agrárbank létrehozása. A törekvés nem új, ugyanis Magyarországon voltak már agrárbankok a 80-as évek végén is. Ezek gyakorlatilag a pénzintézeti szolgáltatások teljes körével foglalkoztak, jelentős piaci súlyuk azonban csupán egy speciális területen, a mezőgazdasági és élelmiszeripari konstrukciós hiteleknél volt, ami végül megszűnésükhöz vezetett. A kormány 2012 áprilisában mégis úgy döntött, hogy több tízmilliárdos forráskerettel létrehoz egy állami tulajdonban lévő agrárbankot, amelynek feladata kizárólag a mezőgazdasági, erdészeti, természet- és környezetvédelmi célú beruházások forráshoz juttatása és az ágazat finanszírozása lesz.

A kormány a jelek szerint a Takarékbank irányításához szükséges, német tulajdonban lévő részvénypakett megvá-

A Gyermelyi Zrt. malmának alapkő letétele, 2012. április | Orbán Viktor miniszterelnök, Tóth Béla vezérigazgató (Gyermelyi Zrt.)

Fotó: BusinessPlus Consulting

Ágazati forint hitelállomány Magyarországon* (milliárd forint)

	Éven túli hitelek			Éven belüli hitelek		
Év**	Összesen	Mezőgazdaság***	Élelmiszeripar****	Összesen	Mezőgazdaság***	Élelmiszeripar****
2005	303,7	227,1	61,2	197,6	63,5	98,7
2006	280,5	194,3	59,7	225,3	69,9	109,0
2007	285,2	161,5	55,3	238,4	107,4	131,3
2008	243,8	137,8	59,0	202,9	85,3	94,5
2009	220,2	125,4	61,8	202,7	77,3	95,1
2010	201,2	120,5	67,2	199,5	65,1	96,3
2011	211,5	119,2	73,0	194,2	72,1	82,2
2012	215,7	121,2	63,0	217,9	72,5	114,2

** Az egyéb monetáris pénzügyi intézmények által a nem pénzügyi vállalatoknak nyújtott hitelek*
*** December végén*
**** Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás, halgazdálkodás*
***** Élelmiszeripar, ital és dohánytermék gyártása*

Forrás: *MNB*

Focus on Farm Finance - Raising resources for agriculture

Banks are spectacularly opening towards agricultural businesses, even though financing farms is not all beer and skittles. What with the media hype, less loans were taken out in the sector last year than in 2011, mirroring the recession of the whole bank sector. All the same, agriculture is still more promising to develop compared to other branches of the economy.

According to the Hungarian National Bank, lending to businesses other than financial companies fell by 10.5 percent, from 7,732 billion HUF to 6,920 HUF over a year. Loans in agriculture fell by 4.5 percent to 265.9 billion, compared to 279.1 billion in December 2011. Food industry is closer to the median, with 9.6 percent decrease, from 356.6 billion to 322.5 billion HUF.

Obviously, it is hard to look on the bright side when regression is under way. The last good year when agricultural loans peaked at 358.8 billion HUF was 2005. In the food industry, March 2008 was the peak, with 456.1 billion, dwindling in waves ever since. Business loans in general peaked in March 2009, with 8,732.4 billion HUF. Interest rates have been on the rise and eligibility conditions getting tougher since the end of 2008. The crisis naturally put the brakes on lending, however, monetary policy was more to blame: levying extra taxes on banks and introducing transaction fees, and particularly interfering with mortgage payoffs. Banks have to deal with a surreal inequity here: what government is taking away from them amounts to as much as their foreign proprietors are injecting in the form of capital increase (cf. our article on page 30 in the 2012/1 issue of Country Magazine). As the crisis is still dragging its feet across Europe, there's not much hope for any improvement.

"Hasty decisions," say the moderate critics. "Uninhibited gangsters," vent their discontent the more outspoken about government coordinated pillage and plunder. Despite being under constant barrage and dug up in the trenches, banks seem to go with the flow and turn their attention to agriculture now. The flow being a number of outsider financiers, tycoons and lawyers, who already have ventured out and betted on agriculture at the futures and commodity market. Banks appear undaunted, shunting the fact that legally they cannot expropriate and possess the land put up as collateral for a loan.

All that happens while the value of the overall agricultural credit portfolio – much like of any other branch of the economy – is decreasing. Some number crunching explain why. Agricultural loans make up 3.8 percent of all lending to non-financial companies, totaling at 266 billion HUF last year. In comparison, EU subsidies of the Single Area Payment Scheme (SAPS) amount to 270 billion HUF. Fully pre-financing in return for SAPS subsidies as collateral greatly reduces the risks for banks and secures agricultural loans to the last penny.

Back in April 2012, Hungarian government decided to found their own agricultural bank, allocating tens of billions of Forints in resources. It seems plausible that government wants to gain control over the operation of the Savings Bank (Takarékbank) by buying out majority shares from German investors. The newly forming "agricultural bank" would operate through the existing branches of the Savings Bank system, relying on the resources of MFB (Hungarian Development Bank). Experts and insiders indicated that for hardliners in the Ministry of Rural Development this solution would not suffice: they are lobbying for an "independent, state-owned agricultural bank" as the ultimate savior of agriculture. Bankers are cautious, though, pointing out that no one knows exactly how a state-owned agricultural bank should operate. Is it like a commercial bank? – then it's a dime a dozen, one more competition for the existing commercial banks out there. Why do we need one more bank? Is it a financial institution offering special, one-of-a-kind, mouthwatering products for farmers? Sweet. But don't call it a bank then...

sárlásával kívánja garantálni a kitűzött célok szándékainak megfelelelően történő végrehajtását. A Takarékbank közgyűlésének jóváhagyásával lényegében minden akadály elhárult az elől, hogy a Magyar Fejlesztési Bank (MFB) megvásárolja a német DZ Bank birtokában lévő 38 százalékos részvénypakettet, így a létrejövő „agrárbank" a takarékszövetkezetek fiókhálózatán keresztül, az MFB forrásait használva láthatja el feladatát. A Vidék Magazinnak nyilatkozó szakértők szerint a Vidékfejlesztési Minisztériumban nem biztos, hogy megelégednének ennyivel: vannak, akik „független állami agrárbank" létrehozását tartják az ágazat megmentéséhez vezető egyetlen útnak. Más kérdés, hogy máig nem tisztázott egy állami agrárbank „üzemi környezete" – hívják fel a figyelmet bankárok. Amennyiben ugyanis bankként működik, csak egy konkurenciája lesz a többi kereskedelmi banknak, de akkor mi szükség van rá? Akkor viszont, ha speciális, kedvező konstrukciókat kínál a gazdálkodóknak, nem igazán lehet banknak nevezni, csak piaczavaró tényezőnek, ahogyan annak idején a Bábolna Rt. is zavarta a csirkepiacot a piaci árnál „olcsóbb" csibéivel. Kedvezményes konstrukciók pedig most is szép számmal vannak…

Kedvező széljárás

A már emlegetett MFB-nek például jelenleg is fontos szerepe van az agrárfinanszírozásban. A 250 milliárd forintot kitevő mezőgazdasági hitelállomány közel 10 százaléka származik MFB forrásból. Az agrárhitel portfólióról elmondható, hogy a beruházási, fejlesztési hitelek kifutóban vannak. Az egyetlen, jelenleg még elérhető fejlesztési program az Új Magyarország Agrárfejlesztési Hitelprogram, amelynek kihasználtsága 63 százalékos. A keret kimerülésével vagy a program 2013. december 31-i lezárultával az MFB termékkínálatában kizárólag úgynevezett csekély összegű, „de minimis" támogatástartalmú, valamint piaci kamatozású programok lesznek. Az elmúlt időszakban az MFB több hitelprogramot is indított – ilyen például a belvízkárt szenvedett termelőket segítő forgóeszköz hitelprogram, vagy az állattartók likviditását javító forgóeszköz program, amelyeket azonban „de minimis"-ként hirdettek meg, így csupán egy szűk termelői kör számára érhetők el. A „de minimis" kamattámogatású hitelek terjedésének köszönhetően az MFB szerepe csökken az agrárhitelezésben. A még meglévő hitelek lejártával szerepét átveszik a támogatás leszámítoláson alapuló konstrukciókat kínáló bankok és pénzintézetek.

A kormány agrárintézkedéseinek egyik sarkalatos pontja volt a Széchenyi Kártya Program mezőgazdaságra történő kiterjesztése. Az Agrár Széchenyi Kártya konstrukció azonban jelentős csúszással, csak 2011 szeptemberében vált elérhetővé és a legutóbbi rendelkezésre álló adatok szerint mindössze 479 igénylést hagytak jóvá, összesen 2,8 milliárd forint hitelkerettel. Talán nem csoda. A program keretében a kkv-nak minősülő mezőgazdasági vállalkozások és természetes személyek kamattámogatott folyószámlahitelt vehetnek igénybe, melyhez 2 százalékpont állami kamattámogatás és az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) által vállalt éves garancia díjának 50 százalékig terjedő támogatás kapcsolódik. Ugyanakkor, mivel a hitelprogramot nem fogadtatták el Brüsszelben, a kamattámogatás és a kezességvállalási díjtámogatás agrár „de minimis"-nek minősül. A konstrukcióhoz emellett magas költségek is (regisztrációs díj, kártya díj, különdíj, stb.) társulnak – hívják fel figyelmet a szakértők.

Írta: Tóth László Levente

Kamatmegtakarítás a területalapúval

Az agrárszféra pénzügyi helyzetére kedvező hatással volt, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan, a területalapú támogatások egy részének kifizetése már 2012 negyedik negyedévében megtörtént, valamint az ez évi kifizetések ismegkezdődtek. Mivel a támogatást jellemzően már a tárgyév – esetünkben 2012 – első felében előfinanszírozták a hitelintézetek, a támogatások kifizetésének előbbre hozatala kamatmegtakarítást jelenthet az agrárcégeknek. Míg a hitelezési szektor szempontjából leginkább az agrárvállalkozások pénzügyi stabilitásának erősítése miatt jelent előnyt. További pozitívum lehet, hogy ily módon a földbirtok tulajdonosok is hamarabb juthatnak a bérleti díjhoz...

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu
Bárhol vagyok, velem vannak a lapjaim.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Fotó: Pataky Zs.

Bankok egymás közt

AGRÁRHITELEZÉSI KÖRKÉP

Az alábbi agrárfinanszírozási körképben sorra vesszük az agrárfinanszírozásban jeleskedő pénzintézeteket, összefoglalva az ágazat hitelezése kapcsán szerzett tapasztalataikat is.

Magyar Fejlesztési Bank

A nagy refinanszírozó Magyar Fejlesztési Bank (MFB) nem megkerülhető versenyző az agrárfinanszírozásban, mivel számos hitelprogramját kínálja az agrárszférának. A kifejezetten agrárcélú hitelprogramok a következők: MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram, MFB Fagykár 2011. Forgóeszköz Hitelprogram, Új Magyarország TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram, Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram, MFB Élelmiszeripari Bankgarancia Program, Új Magyarország Agrárfejlesztési Hitelprogram, Új Magyarország Agrár Forgóeszköz Hitelprogram. Ezek a programok részben az évek során keletkezett speciális agrárgondok orvoslására, részben a szféra általános támogatására születtek. Kedvezményes visszafizetési feltételekkel, mindenekelőtt a piacon elérhető többi hitelnél kedvezőbb kamatozással érdemesek az ágazati vállalkozások figyelmére. (Az egyes hitelkonstrukciók összes feltétele megtalálható az MFB honlapján, ahogyan számos esetben a többi bank hasonló információi is.)

„Vannak egyéb hitelkonstrukcióink, ezek keretében hitelhez juthatnak olyan vállalkozások is, amelyek a mezőgazdaságban is tevékenykednek. Számos cég tevékenységi köre nem szűkíthető le kizárólagosan a mezőgazdaságra, ezek közül nem egy az egyéb vállalkozói hitelprogramjainkból választ. A leggyakoribb tilalomforrás az EU szabályozórendszere, az egyes hitelprogramok korlátai legtöbbször az EU valamelyik előírása miatt kerülnek a termékleírásba" – tájékoztatnak az MFB-nél. Hozzáteszik: minden ágazatra igaz, hogy lanyhult a hitelfelvételi kedv. Az élő és lezárt agrárprogramokra kihelyezett állomány 2013. január 31-én, a családi gazdaságok hiteleivel együtt mindösszesen meghaladta a 37 milliárd forintot.

A gazdálkodóknak ugyanakkor jó hír – és erre a hitelkonstrukciót ajánló több bank is felhívja a figyelmet –, hogy 2013 elején módosultak a beruházásokat refinanszírozó Új Magyarország Agrárfejlesztési Hitelprogram feltételei, s a hitelprogram keretében intézményi kezességvállalással termőföldvásárlás is finanszírozható. Hitelt azok a gazdák igényelhetnek, akik rendelkeznek szabad mezőgazdasági de minimis kerettel (7500 euró/3 év/vállalkozás). A program keretében jelenleg évi 7,94 százalékért vehető fel hitel (3 havi EURIBOR+7,75%/év), forint alapon, árfolyam kockázat nélkül. Módosítás alatt áll az MFB Új Magyarország Agrár Forgóeszköz Hitelprogram is, az ehhez kapcsolódóan igénybe vehető kamattámogatás nyújtását a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) rendeletben szabályozta. A kamattámogatás mértéke a vállalkozás rendelkezésére álló szabad „de minimis" keret figyelembe vételével, legfeljebb a hitelkamat 50 százaléka, de legfeljebb évi 4 százalékpont lehet. A 6 éves futamidejű forint hitel a maximális kamattámogatással akár évi 3 százalékos kamattal is elérhető lehet, maximum 3 év türelmi idővel, ami forgóeszköz-finanszírozást tekintve igen kedvező. Az első hitelkérelmek befogadására várhatóan lapunk megjelenése idején, 2013. február végén kerülhet sor.

K&H Bank

A K&H Bank agrárágazati hitelállománya alapján – piaci információk szerint 18,2 százalékos részesedésével – a dobogó 1. helyét foglalja el az ágazatba hitelező bankok között. „A K&H élelmiszergazdaságba kihelyezett hitelei fele-fele arányban oszlanak meg a mezőgazdaság és az élelmiszeripar között. Hosszú lejáratú ágazati hiteleinek aránya 40, míg a rövid lejáratú 60 százalék" – tájékoztatnak a bank szakértői.

A K&H megfinanszírozza az egész termelési ciklust a növénytermesztés esetében, a tervezéstől, beszerzéstől (beruházásoktól is) kezdve az őszi munkákon és a vetésen át az aratásig, illetve a tavaszi munkákon keresztül a készletezésig, értékesítésig. Kínál forgóeszköz hiteleket, ilyenek az MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 3, az MFB Agrár

Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram és az MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2. A másik kettőben éven túli lejáratú, forint forgóeszköz hitel vehető igénybe legalább 1 év + 1 napra, legfeljebb 5 évre. A vis maior programban kedvezményes kamatozású, 1-50 millió forint összegű, az MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2-ben 5-200 millió forint közötti hitel igényelhető.

Foglalkozik a bank a mezőgazdasági támogatást megelőző hitellel, valamint közraktári és beruházási hitelekkel is. Utóbbiak a következő alcsoportokba oszthatók: MFB Agrárfejlesztési Hitelprogram, Mezőgazdasági kamattámogatott hitel, Termőföld hitel, valamint Tőketámogatáshoz kapcsolódó hitel. A Mezőgazdasági kamattámogatott hitelkonstrukció mezőgazdasági üzemek korszerűsítéséhez, fejlesztéséhez nyújt 5-7 éves futamidőre igénybe vehető, forint beruházási hitelt. Összege mezőgazdasági termelőnek 2-400 millió forint, TÉSZ és Termelői Csoport esetében legfeljebb 750 millió forint. A kamattámogatás mértéke a három havi BUBOR-ral számított kamat 50 százaléka. A termőföld hitel összege a vételár maximum 70-90 százaléka, futamideje legfeljebb 15 év. A Tőketámogatáshoz kapcsolódó hitel három összekapcsolódó, saját forrású ügylet: az adott beruházáshoz köthető vissza nem térítendő támogatás előfinanszírozására eseti forgóeszköz hitel, a visszaigényelhető ÁFA előfinanszírozására nyújtott forint eseti forgóeszközhitel, valamint forintban (illetve devizában) nyújtott beruházási hitel a támogatásokon felüli részhez.

A Mezőgazdasági támogatást megelőző hitel éven belüli lejáratú forgóeszköz hitel normatív vagy pályázatos agrártámogatások általában 80 százalékának előfinanszírozására (SAPS, Különleges tejtámogatás, Top-up és Agrár-környezetgazdálkodási támogatások). A Közraktározási hitel közraktári jegy fedezete melletti éven belüli forgóeszköz hitel, futamideje termelőknek legfeljebb 1 év, kereskedőknek és integrátoroknak maximum 9 hónap.

A K&H ajánl treasury termékeket is, a teljes termékpaletta szóba jöhet az ügyféltől függően, de a következő termékeknek kiemelt szerepük van: Commodity, FX – devizakockázat kezelése, Támogatott hitelekre köthető ügyletek (MFB, EIB). A treasury ügyletekkel csökkenthető a cash flow ingadozása és stabilizálhatóak a költségek és bevételek, csökkenthető a piaci árak alakulásától való függőség és könnyebb tervezni.

OTP Bank

A romló gazdasági környezet, a beruházások és a fogyasztás csökkenő tendenciája Magyarország agrárszektor hitelállományának csökkenéséhez vezetett az előző évhez képest. A piaci információk alapján az agrárhitelezés terén vélhetően második agrárhitelező bank, az OTP ezzel szemben agrárhitel állományát körülbelül 15 százalékkal növelte, ami bizonyítja, hogy stratégiájában prioritást élvez az agrárium finanszírozása. A teljes pénzintézeti vállalati hitelállományból az OTP Bank részesedése mintegy 13 százalék – a bank adatai szerint.

Az OTP Bank a mezőgazdaságban működő vállalkozásoknak igyekszik olyan konstrukciókat kidolgozni, mely igazodnak mind az uniós támogatási rendszer változásaihoz, aktuális kormányzati intézkedésekhez, mind a piaci viszonyokhoz. „A hitelkérelmek elbírálásakor fontosnak tartjuk, hogy a cég gazdálkodása átlátható legyen, a megfelelő pénzügyi mutatókon túl hosszú távú szemlélettel és megfelelő piaci háttérrel rendelkezzen a megvalósítandó céljait illetően. Fontos, hogy az ügyfél felvevői piaccal rendelkezzen, továbbá vizsgáljuk a lejárt követelések arányát és állományát" – tájékoztatnak az OTP agrárszakértői.

Az OTP Bank kínálta termékek között vannak standard konstrukciók, melyek paraméterei kötöttebbek: Agrár és Vállalkozói folyószámlahitel, Agrár Széchenyi Kártya, Területalapú támogatás előfinanszírozása, Birtokfejlesztési hitel, valamint egyediek, például a Vállalkozói folyószámlahitel, Integrátori hitelezés, Közraktári jegy fedezete mellett nyújtott hitel, Egyéb mezőgazdasági támogatás előfinanszírozása, vagy a Beruházási hitelük. Ezen túlmenően idén likviditást támogató új banki terméket vezetnek be. A faktorálás a mezőgazdasági támogatások előfinanszírozásánál, és bármilyen, a bank által kockázatilag vállalható vevőkövetelés esetén alkalmazható. A támogatás, vagy bruttó számla 70-100 százalékos összegének előrehozott megszerzését is lehetővé teszi.

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar finanszírozását egyaránt kiemelten kezelik. „Ha az élelmiszeripar versenyképessége tovább romlik, az a mezőgazdaság egésze szempontjából is súlyos következményekkel járhat, hiszen az élelmiszeripar valódi húzóágazata lehet a gazdaság egészének" – hívják fel a figyelmet a bank agrárszakértői. Hozzáteszik: az élelmiszerágazatban működő ügyfeleik az OTP Bank által kínált termékek közül igényelhetik a likviditási problémák leküzdésére szolgáló, szabadon felhasználható Vállalkozói folyószámlahitelt vagy a forgóeszköz hitelüket, valamint a beruházási pályázatok megvalósításhoz támogatást nyújtó különböző beruházási hitelkonstrukciókat. Emellett kedvezményes feltételekkel kialakított MFB hitelprogramok széles vertikumát kínálják részükre, úgy mint az Új Magyarország Vállalkozásfejlesztési Hitelprogram, az MFB Vállalkozásfinanszírozási Program és az MFB Kisvállalkozói Hitel.

A földtörvény kapcsán a bank szakértői hangsúlyozzák: a jogszabályt még nem fogadták el, de ha a jelenlegi formájában jelenik meg, úgy a hitel lejárata, valamint a földhaszonbérleti szerződés lejárata összhangban kell legyen, különben a hitel visszafizetése problémát okozhat. A földtörvény vitája mellett továbbá érdemes figyelembe venni a mezőgazdasági üzemek szabályozásáról szóló és az integrátori tevékenységet szabályozó új törvényeket is.

Budapest Bank

A Budapest Bank (BB) élelmiszergazdaságba kihelyezett hiteleinek körülbelül 70 százaléka a mezőgazdasági és 30 százaléka az élelmiszeripari vállatoknak kihelyezett hitel. A BB-nél az agrárágazat kiszolgálása stratégiai, évről évre növelik az ide kihelyezett hiteleik volumenét. 2010-ben és 2011-ben mintegy 8-10 százalékkal bővült a bank agrárvállalkozásoknak nyújtott hitelállománya. Jellemzően a ciklusigényekhez igazítva alakítják ki termékeiket, ilyen például az integrátori hitel, vagy a támogatások előfinanszírozása. Jelenleg 10 százalék körüli piaci részesedéssel rendelkeznek a gépfinanszírozás terén, ezzel lízing üzletágukban egy további lízingpiaci szegmensben vált az egyik vezető szereplővé.

„Ügyfeleink többsége nagy múltú, családi tulajdonú cég, és ugyanaz a hitvallásuk, mint nekünk: a hosszú távú célok közös megvalósításában, a partnerségben hisznek. Kiszolgálásukra felállítottunk egy önálló mezőgazdasági csoportot, új termékeket vezettünk be, így gyakorlatilag már az egész termelési ciklust le tudjuk fedni" – tájékoztatnak a BB agrárszakértői. „Jelenleg portfóliónk 12-14 százaléka élelmiszer és mezőgazdasági finanszírozás, a közeljövőben szeretnénk növelni a részarányunkat a mezőgazdaságban." A bank a hitelcélhoz igazítva beruházási és forgóeszközhitel konstrukciók széles skálájával tudja teljesíteni a gazdálkodók igényeit.

A hatékonyság javításához támogatott (az MFB Új Magyarország Agrárfejlesztési Hitelprogram, MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram, MFB Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram keretében; illetve normatív támogatott hitelek formájában) vagy saját forrású fejlesztési hiteleket nyújtanak a termelőknek és a kkv-szektor gazdálkodóinak. A növénytermesztési ciklus finanszírozására a Budapest Bank speciális növénytermesztési hitelét (integrátori hitelt) ajánlják, amely az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány garanciavállalása mellett forrást biztosít minden típusú termelő (őstermelők, családi gazdálkodók, egyéni vállalkozók és gazdasági társaságok) számára. Erre a konstrukcióra egyre nagyobb az igény. Közraktárjegy fedezete mellett is kínálnak hitelt, amellyel likvid forráshoz juthat a vállalkozás, amíg a betárolt terményét értékesíti.

A BB leányvállalata, a Budapest Lízing Zrt. kifejezetten agrárcégeknek is ajánl megoldásokat. Az utóbbi időszakban megindult a gépfinanszírozási piac: a 2011-es év bevételei lehetővé tették a gazdáknak, hogy a következő év eleji munkákhoz zömében új gépeket vásároljanak. Egyértelműen sikertermék a 114./2008-as tárcarendelet szerinti kamattámogatásos, zárt végű pénzügyi lízingkonstrukció mezőgazdasági üzemek fejlesztéséhez, korszerűsítéséhez, ennél a kamat 50 százalékát a lízingbevevő visszaigényelheti az államtól.

A hazai vállalkozások érzékelhetően likviditási problémákkal küzdenek, ennek áthidalására 2011 augusztusától a Budapest Bank is elérhetővé tette a Széchenyi Kártya Program Folyószámlahitel és Forgóeszköz hitel termékeit. Kiemelten ajánlja a hazai kkv-k számára a faktoringot, amely stabil piacú és vevőkörű, de likviditási gondokkal küzdő cégeknek nyújt megoldást finanszírozásra. Faktoringnál kiegészítő fedezetre alapesetben nincs szükség, a szállítónak a teljesítést követően a bank megelőlegezi a vevői fizetést, így a hosszú fizetési határidő ellenére a szállító gyorsabban jut pénzéhez.

„A Budapest Bank az agrárvállalkozásokra, mint jól finanszírozható, stabil ágazati szereplőkre tekint, ennek elsődleges oka, hogy többségük fogyasztásra termel, és termékeikre a kereslet – ha némileg csökkent is, de – stabil maradt a válság alatt is. Másfelől a támogatási rendszer is jórészt változatlan maradt, a korábbi források 2009-2012 során is elérhetők voltak, így a válság nem viselte meg a gazdálkodókat annyira, mint néhány más iparágat. Ez elsősorban a növénytermesztéssel foglalkozó gazdálkodókra igaz. Mi több, az exportra termelő cégekre jó hatással volt a devizaárfolyamok alakulása, náluk már a növekedés jelei is megfigyelhetők" – teszik hozzá.

CIB Bank

A CIB Bank által kínált hiteltermékek széles körét igénybe vehetik a mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozó vállalkozások is a folyószámlahiteltől a beruházási hitelekig, a faktoringtól a bankgaranciáig. A CIB Bank leányvállalatánál, a CIB Lízingnél a mezőgazdasági ügyfélkör finanszírozása évek óta meghatározó jelentőségű, stabil szereplőként támogatja mind az új, mind a használt gépek finanszírozását. A mezőgazdasági gép üzletágában a 2012-es évet tekintve piaci részesedése közel 10 százalékponttal növekedett. A múlt évben a mezőgazdasági gépek finanszírozásának a kihelyezett összeg tekintetében valamivel több mint negyedét (26 százalék) a CIB Lízing fedte le szolgáltatásaival.

„Ez többek között annak köszönhető, hogy az agrárium szezonális bevételeit figyelembe véve egyedileg kezeljük partnereinket és ehhez mérten alakítjuk ki a fizetési ütemezést is konstrukcióinkban. A piaci igényeket folyamatosan felmérve igazodunk ügyfeleink elvárásaihoz. Továbbá, hogy kizárólag ezen ügyfélkör kiszolgálására szakosodott országos irodahálózattal rendelkezünk – győri, kecskeméti, debreceni, budapesti régiókkal –, ahol lízing üzletkötőink személyes tanácsadással állnak a lízing termékek iránt érdeklődő ügyfeleink rendelkezésére" – indokolják a sikert a CIB-nél. A bank szakértői beszámolnak arról, hogy berendezések beszerzése esetén továbbra is keresett a pénzügyi lízing, mint finanszírozási forma, hiszen az agrárvállalkozások számára testre szabottabb és egyszerűbb finanszírozások kialakítására ad lehetőséget. „Agrárszektorbeli partnereink igényeihez folyamatosan alkalmazkodva, a gépberuházási kedvet erősítve, az eddigi évekhez hasonlóan számos finanszírozási megoldással, valamint színes termékpalettával – zárt és nyílt végű pénzügyi lízing, valamint támogatott gép esetén kölcsön konstrukcióval – igazodunk az elvárásaikhoz. Jelenleg

a legkedveltebb és leggyakrabban igénybe vett finanszírozási forma a forint alapú kamattámogatott lízing, amelynek a feltételeit a 114/2008. (IX.5.) FVM rendelet szabályozza." A kifejezetten a mezőgazdaságban tevékenykedő vállalkozásoknak a lízing konstrukciók mellett a CIB Bank az alábbi finanszírozási formákat kínálja: agrártámogatások előfinanszírozása (bármilyen típusú agrártámogatás előfinanszírozását kezelik), közraktárjegy fedezetű hitelek – intervenciós finanszírozás, MFB Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram, Új Magyarország Agrárfejlesztési Hitelprogram.

A fentiek speciálisan a mezőgazdasági tevékenységet ellátó vállalkozásoknak kialakított konstrukciók, de a bank szinte bármely terméke igényelhető ezen ügyfélkör számára is. „Tapasztalataink szerint az ügyfelek egyre tudatosabbak, ami azt jelenti, hogy sok esetben már a fent kiemelt, konkrét hitelprogrammal kapcsolatban keresik meg a bankot. Ennek megfelelően reagálunk az ügyfelek jelzéseire, igényeire és folyamatosan azon dolgozunk, hogy a hozzánk érkezőnek minőségi szolgáltatást tudjunk nyújtani. Ezért is tartjuk kiemelten fontosnak, hogy minden kis- és középvállalati ügyfelünk személyes kapcsolattartóval rendelkezzen, aki pontosan ismeri az igényét és minőségi, személyre szabott szolgáltatással tudja támogatni az üzleti céljait." A CIB szolgáltatásai rendkívül széleskörűek, valamint különös hangsúlyt fektetnek arra, hogy az ügyféllel közösen, mindenki számára elfogadható feltételrendszert alakítsanak ki. Lízing konstrukciók esetén a finanszírozott eszköz a fedezet, ami azt jelenti, hogy nem terhelnek egyéb ingóságot és ingatlant. A finanszírozás pontos feltételeit és biztosítéki kört ügyfélminősítés függvényében határozzák meg.

Magyar Kereskedelmi Bank

A Magyar Kereskedelmi Bank (MKB) valamennyi élelmiszeripari alágazatban (konzerv, húsipar, sütőipar, készétel gyártás, tartósító- és hűtőipar, stb.) meghatározó ügyfélrészesedéssel bír. Az MKB-nál úgy látják, hogy az élelmiszeripar tartósan működő vállalkozásait kiegyensúlyozott kereslet jellemzi, amely – különösen válság idején – általában vonzóbb befektetési, hitelezési célponttá teszi őket. Ugyanakkor a mezőgazdaság, mint az élelmiszeripar „beszállító" ágazata, mind mennyiségi, mind pedig árazási szempontból igen volatilis; az agrárium cégeinek – az ágazatból fakadó kockázatuk miatt – speciális finanszírozási módszerekre lehet szükségük. Gyakori, hogy a beszerzés idején az élelmiszeripari vállalatok finanszírozásra szorulnak, amit az éves termelési-értékesítési szakaszban törlesztenek. A 2012-es év aszály sújtotta környezete számos élelmiszeripari társaság teljesítményét vetette vissza.

A válság ugyanakkor minden bankot finanszírozási és kockázatvállalási politikája átgondolására késztetett. Ez magában foglalta a fedezeti kritériumoknak, a preferált biztosítékok körének, a devizahitelezés szabályainak, az egyes ágazatokkal kapcsolatban megfogalmazott elvárásoknak a szükség szerinti szigorítását is. Természetesen a válság az élelmiszeripari cégek pozícióit is átrendezte. „Ahol piacszerzést tapasztaltunk a hitelkeretek bővülését figyelhettük meg. Több vállalkozás, közöttük néhány tradícionálisan nagy szereplő veszítette el ugyanakkor a talajt a válság évei alatt, ami a vállalat zsugorodásához, profilváltáshoz vagy akár megszűnéshez is vezethet. Ennek a következtében itt csökkentek a hitelkeretek, illetve egyes esetekben el is apadhat a hitelezés" – magyarázzák az MKB szakértői. Annak kapcsán, hogy ki, illetve mekkora cégméret számíthat – és milyen garanciák mellett – ügyfélként a bankra, a szakértők egyértelműsítik: az adott ügy befogadhatóságát egyaránt befolyásolja az adósságszolgálatra rendelkezésre álló jövedelem, az ágazati kilátások, a felajánlott biztosítékrendszer vagy a megállapodott feltételrendszer. Az MKB-nál a mikrovállalkozásoknak épp úgy van hitelmegoldása, mint a kkv-knak vagy a nagyvállalatoknak. Természetesen a feltételek lényegesen eltérnek az egyedi kockázatértékelés, az igényelt hitel jellege, futamideje, a hitel, a kamatozás típusa, devizaneme alapján.

Az élelmiszergazdasági konstrukciók széles skálán mozognak, a szabad felhasználású folyóhiteltől a strukturált termékekig, faktoring, támogatás-előfinanszírozásig, esetenként – elnyert támogatás mellé vagy attól függetlenül – beruházás finanszírozásra. Az utóbbi időben csökkenő mértékben futottak be beruházási hiteligények az élelmiszeriparból. A vállalkozások inkább a meglévő kapacitásaik optimális kihasználásában érdekeltek, a – mostanában sokszor bizonytalan kimenetelű – beruházásokat inkább későbbre halasztják. A banki hitelezés során is a forgóeszköz hiteleket és a hitelgaranciás vagy refinanszírozott, kedvezményes kondíciójú termékeket igénylik. A válság kezdete óta a követelések faktorálása is nagyobb volument jelent.

Az MKB arra törekszik, hogy személyre vagy vállalatra szabott hitelmegoldásokat nyújtson ügyfeleinek. „A hosszú távú partneri kapcsolat lényege, hogy az élelmiszeripari vállalkozásokat jobban megismerve, az ügyféllel közösen egyedileg döntsük el, mely konstrukció vagy azok milyen összetétele felel leginkább meg a vállalkozásnak" – magyarázzák a banknál.

UniCredit Bank

Az agrárhitelek az UniCredit Bank vállalati hitelállományának hozzávetőleg mintegy tizedét képviselik, ami a mezőgazdasági vállalkozások és az élelmiszeripari cégek között közel azonos arányban oszlik meg. A futamidő tekintetében a mezőgazdasági cégeknek nyújtott hiteleknél inkább a rövid lejáratúak, míg az élelmiszeripari cégek esetében a hosszú lejáratú hitelek képviselnek nagyobb részarányt a portfólióban. A bankunk a vállalati hitelpiac egyik meghatározó

szereplője, de ezen belül az agrárhitelezés – tekintettel arra, hogy az UniCredit a versenytársakhoz képest később kezdett hálózatépítésbe, valamint az agrárpiaci szereplők összetételének köszönhetően – még némileg alulreprezentált.

Az UniCredit Bank az agráriumot üzletpolitikájában az egyik kiemelt szektornak tekinti, 2012-ben új, a piaci részesedés növelését célzó agrárstratégiát dolgozott ki és fogadott el. A bank a mezőgazdaság finanszírozásánál is arra törekszik, hogy ügyfelei számára egyedi igényeikre szabott ajánlatokat dolgozzon ki. „A bankunk által kínált termékek, egyedi konstrukciók közül a különféle uniós és nemzeti agrártámogatások előfinanszírozásához kapcsolódó hitelek bizonyulnak a legkeresettebbeknek a mezőgazdasággal foglalkozó ügyfeleink körében" – számolnak be tapasztalataikról.

A támogatás-előfinanszírozó hitel mellett az UniCredit Bank részt vesz az MFB által refinanszírozott, a mezőgazdaság részére kínált forgóeszköz- és fejlesztési hitelkonstrukciókban (MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram, Új Magyarország Agrár Fejlesztési Hitelprogram, MFB Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram, valamint a zöldséggyümölcs ágazatban működő termelői csoportok és termelői szervezetek részére biztosított MFB TÉSZ Forgóeszközhitel Program) is. E hitelkonstrukciók kedvezményes kamatozásuk miatt (forint hitel euróbázison árfolyamkockázat nélkül) kedveltek az ügyfelek körében. A támogatás előfinanszírozó, valamint az MFB által refinanszírozott hitelkonstrukciókon kívül az UniCredit Bank az Európai Beruházási Bank (EIB) által biztosított refinanszírozási forrásból (EIB Vállalkozásfejlesztő Hitel, EIB kkv-konstrukciók) a mezőgazdaság ciklikusságához igazodóan 2-3 éves futamidejű kedvezményes kamatozású forgóeszközhiteleket, vagy akár hosszabb futamidejű beruházási hiteleket is tud nyújtani a mezőgazdaságban tevékenykedő ügyfelei részére. Az EIB Vállalkozásfejlesztő hitele és a kkv-k részére biztosított konstrukció az ipar és szolgáltatások mellett a mezőgazdaság területén működő mikro-, kis- és középvállalkozások beruházásaihoz is kedvező feltételeket teremt, kevésbé kötöttek a hitelcélok és a hitel felhasználási lehetőségei, az ügyfélnek nem kell a támogatási jogszabályoknak megfelelnie, ezért ez nagyon kedvelt hiteltermék a mezőgazdasági vállalkozások körében is. „Élelmiszergazdasági hitelekkel kapcsolatos tapasztalatunk, hogy a takarmányárak növekedése miatt lényeges költségemelkedést szenvednek el az ágazat szereplői, melynek áthárítása – az üzletláncokkal szembeni korlátozott érdekérvényesítési képességük és a fogyasztói-keresleti oldal nyomott vásárlóerejének következtében – csak részlegesen és időbeli eltolódással valósítható meg, ami jövedelmezőségi, likviditási helyzetük érzékelhető romlásában ölt testet" – teszik hozzá.

Takarékszövetkezeti integráció

Az agrárágazat finanszírozásában, konstrukciótól függően 16-20 százalékos piaci részesedése van az ügyfelekhez közel álló takarékoknak. A Takarékszövetkezeti Integráció teljes hitelállományának csaknem 13 százaléka ezen ügyfélkörrel szembeni követelés. Ezzel szemben a TakarékBank portfóliójában az agrárcégek nem képviselnek jelentős hányadot.

Az agrárvállalkozó tapasztalataik szerint az átlagosnál „fegyelmezettebb" adós, még akkor is, ha üzleti eredményei részben ki vannak szolgáltatva az adott év időjárásának, így az ebből fakadó kockázatoknak. Az agrárvállalkozások pénzügyi helyzetére kedvező hatással volt, hogy az elmúlt évekhez hasonlóan az adott évi területalapú támogatások egy részét már a negyedik negyedévben kifizették, és megkezdődtek az idei kifizetések is. Mivel a támogatást általában a tárgyév első felében előfinanszírozzák a hitelintézetek, a támogatások gyorsított „folyósítása" kamatmegtakarítást jelent az agrárcégek számára, ami erősíti pénzügyi stabilitásukat.

Az agrárium finanszírozási igényei sokrétűek. Az átmeneti likviditási gondok mérséklését elsősorban a takarékok által kínált Gazdahitel-Gazdakártya, valamint az Agrár Széchenyi Kártya szolgálja. A 2007 végén bevezetett -Gazdakártya, 91 naptól három éves futamidőre igényelhető, kedvezményes kezességi díjjal, 10 millió forintig ingatlanfedezet nélkül. Az elmúlt több mint négy évben 5424 kérelmet bíráltak el kedvezően a takarékok, s több mint 30 milliárd forint összegű hitelkeretet ítéltek meg. Jelenleg 2166 szerződés van hatályban, csaknem 12 milliárd forint igénybe vehető hitelkerettel. A 2011-ben forgalmazni kezdett Agrár Széchenyi Kártya hitelhez kedvezményes díjú készfizető kezesség és kamattámogatás kapcsolódik, és 15 millió forintig az ügyfél nem köteles ingatlanbiztosítékot nyújtani. Az igénybe vehető hitelkeretek állománya viszonylag rövid idő alatt felfutott, a Takarékok eddig 214 ügyletet kötöttek, 1,5 milliárd forint összegű hitelkerettel. A kétféle konstrukcióban együttesen 1,3 milliárd forinttal nőttek az igények 2012-ben.

Az MFB-vel szerződéses kapcsolatban álló Takarékszövetkezetek az agrárium finanszírozását a TakarékBank által fejlesztett, fent említett hiteltermékek mellett, az MFB által refinanszírozott hitelkonstrukciókkal oldják meg. Ezek az Új Magyarország Agrárfejlesztési, valamint az Agrár Forgóeszköz Hitelprogram, továbbá az Agrár Forgóeszköz Vis Maior Hitelprogram, amelyek közül a legtöbben a természeti csapások által okozott gondokat enyhítő, és 2012 negyedik negyedévében módosított Vis Maior konstrukciót igényelték. E programok keretében felvehető forint hitelek kamatozása az EURIBOR-hoz kötött, árfolyamkockázat nélküli hitel, a kezelési költség legfeljebb egyszeri 1 százalék.

A Takarékszövetkezeti Integráció hitelezési tevékenysége, és ezen belül is a kkv finanszírozás fellendülése várható a Magyar Fejlesztési Bank (MFB) és a TakarékPont Hálózatba tömörült 23 takarékszövetkezetek/bankok megállapodásától, melyet a tervek szerint további Takarékszövetkezetek is alá fognak írni. Az együttműködés révén az MFB Kisvállalkozói Hitelnél gyorsabb lesz a hitelnyújtás, a hitelezésben az ügyintézés rendje egyszerűsödik.

Vidék Magazin összeállítás

AGRÁRBÜDZSÉ, 2013

Ki mint vet, úgy arat

Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter

Miközben a költségvetés az idén szinte minden területen szűkül, ez az illetékes tárca szerint az agráriumra nem jellemző. Az ágazat, ha nem is dúskál a pénzben, de tartani tudja pozícióit. Persze az sem mindegy, hogyan történik a számbavétel Az államháztartás konszolidált, funkcionális, pénzforgalmi mérlege szerint az idén a mező-, erdő-, hal-, és vadgazdálkodás állami pénzellátása kismértékben, de meghaladja a tavalyit, megközelíti a 320 milliárd forintot. Ha azt vesszük, hogy ez az összeg 2005 és 2009 között mindig magasabb volt, akkor nincs sok dicsekedni való. De figyelembe véve, hogy más területek mekkora kiadás kurtításon mentek keresztül, végül is az agrárium nem is járt olyan rosszul. Persze a tárca bővebben számol, s abban is van igazság. Mert miközben az agráriummal kapcsolatos államháztartási kiadások egyre karcsúbbak lettek, az uniós támogatások mind inkább izmosodtak. Végül is pénz pénz, lényeg az, hogy legyen. A számokat nézve van. Míg az ágazathoz 2012-ben 630 milliárd forint költségvetési transzfer jutott, addig ez 2013-ban 690 milliárd forintra nő. (Az uniós pénzek egy része is – Új Magyarország Vidékfejlesztési Program – átfut a költségvetésen.) Ezen felül vehetők figyelembe a Magyar Fejlesztési Bank kedvezményes hitelei, annak támogatása. Valamint még egy komoly tétel, ami közvetlenül jut el a termelőkhöz, az egységes területalapú támogatás. Erre az idén mintegy 70 milliárd forinttal többet fizethetnek ki, ami így eléri a 400 milliárd forintot. Mindent egybe véve ezer milliárd feletti összeg vehető figyelembe, amely még egy ilyen kiterjedt és sok gonddal küszködő, a hazai lakosság ellátásában, a vidéki népesség eltartásában meghatározó szerepet játszó ágazat számára is jelentős forrás. Nem nagy túlzással azt lehet mondani, hogy pénz van. Más kérdés annak elosztása, ami jó ideje kritika tárgya. Sokan érzik úgy termelők, hogy szinte semmit sem kapnak, alig támogatják őket. Alig látnak viszont valamit a számukra csak virtuálisan létező ezer milliárdból.

Írta: Kovács Lajos

Államháztartás mezőgazdasági kiadásai

Kiadások	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	Milliárd forintban									
Gazdaság	1236	1509	2001	1963	1 784	1 849	1 929	1 906	2 291	2 153
Ezen belül										
Mező-, erdő- , hal- és vad-gazdálkodás	249	350	373	378	341	407	304	214	312	316
	Az államháztartási kiadások arányában									
Gazdaság	12,2	13,4	15,8	15,1	13,3	13,8	14,3	13,1	16,1	14,7
Ezen belül										
Mező-, erdő- , hal- és vad-gazdálkodás	2,5	3,1	3,0	2,9	2,5	3,0	2,2	1,5	2,2	2,2
	A GDP arányában									
Gazdaság	6,1	6,9	8,4	7,7	6,7	7,1	7,22	6,79	7,85	7,02
Ezen belül										
Mező-, erdő- , hal- és vad-gazdálkodás	1,2	1,6	1,6	1,5	1,3	1,6	1,14	0,78	1,07	1,03

Forrás: *államháztartási funkcionális konszolidált pénzforgalmi mérlegek*

Fotó: Kertész Gábor

Pályázatok

AMIRE SZÁMÍTANI LEHET

Várhatóan idén is lehet majd benyújtani támogatási kérelmeket, az alábbi összeállításból az is kiderül, hogy előreláthatóan mely területeken. 2013-ban nem várhatók ugyan az elmúlt évekhez hasonló összértékű mezőgazdasági, élelmiszeripari beruházási támogatási jogcímek, ám a megjelentetés előtt állók a nyertes pályázók gazdálkodási körülményeit akár jelentős mértékben is javíthatják.

2013-ban finisébe érkezett a jelenlegi vidékfejlesztési támogatási rendszer – beleértve a mezőgazdasági beruházásokat és vidéki nem mezőgazdasági fejlesztéseket is –, mivel a vidékfejlesztési program (ami a Darányi Ignác Terv Új Magyarország Vidékfejlesztési Program névre hallgat manapság) kifutása megegyezik az Európai Unió költségvetési időszakával (2007-2013). A program alapján támogatási jogcímekre már csak 2013-ban lehet kérelmeket benyújtani, amelyek megvalósítása és az utolsó elszámolás, kifizetési kérelem 2015. januárjáig húzható el legkésőbb. Mivel a gazdálkodói szféra mellett a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) érdeke is az uniós források lehetőleg teljes körű felhasználása, biztosra vehető, hogy az idén is kiírnak bizonyos jogcímeket, vagyis lehet majd benyújtani támogatási kérelmeket. Az alábbiakban az is kiderül, hogy előreláthatóan mely területeken.

A mezőgazdasági beruházások és a kapcsolódó támogatások tekintetében figyelembe kell venni, hogy a szektor nem csak a vidékfejlesztési programon keresztül jut beruházásra felhasználható forráshoz, hanem a piaci támogatások részét alkotó, a mostani elnevezése alapján az egységes kérelemben bejelentett közvetlen támogatásokon keresztül is (persze ismert, hogy az egységes kérelemben lehetett „pályázatos" forrás kifizetési kérelmét is benyújtani, de ezektől a rendszeridegen apróságoktól tekintsünk el). Ez akkor is így van, ha azt jövedelempótlási megfontolásból dolgozta ki az EU, hiszen beruházásokra többnyire a gazdálkodás jövedelméből telik. A 7 évet tekintve a két forrás nagyságrendileg mindenképpen megegyezik (2007-ben, a program indulásakor 1300 milliárd forint „pályázatos" forrásról, és 1200 milliárd forint közvetlen támogatásról szóltak a hírek). Utánanézve a vidékfejlesztési program belső forrásallokációjának, -elosztásának, látjuk, ahogy az 1300 milliárd forint közel fele lett elkülönítve a mezőgazdasággal közvetlenül kapcsolatban lévő területek beruházásainak támogatására (emellett még 30 százalék körüli nagyságrendű összeg az agrár-környezetvédelemmel kapcsolatos korlátozások betartásának ellentételezéseként, ami szintén befolyásolta a gazdálkodók jövedelmezőségét). Tehát a mezőgazdaság arányaiban meglehetősen jelentős összeget kapott a Közös Agrárpolitikán keresztül Magyarországra jutó forrásokból. Ebből jelentős számú állattartó telepet újítottak fel, alakítottak ki, más, szintén jelentős jogcímek mellett (gépberuházás, élelmiszer-feldolgozás, stb).

A 2013-ban „megnyitandó" jogcímeket egy lényeges körülmény befolyásolja: hogyan áll a vidékfejlesztési program forrásainak lekötöttsége, vagyis, mire van még pénz. Kétféle szélsőséges hozzáállás képzelhető el: az egyik szerint „miért nem írnak ki minden jogcímet, hiszen pályáznánk", a másik pedig, hogy „szerencsére felhasználtuk a támogatások nagy részét, tehát vérmes reményeket a költségvetési időszak utolsó évében nem szabadna támasztani beruházási jogcímek iránt". Mindkettőt megérthetjük, eldönteni az igazát egyiknek sem lehet. Tény, a források felhasználása szempontjából kedvezőbb, ha az utolsó évben csak a maradékot kell lekötni, vagyis támogatásként „megpályáztatni" és odaítélni.

Magyarországon jelenleg a második megoldáshoz vagyunk közelebb a rendelkezésre álló számok alapján. A mezőgazdasági beruházásokra szánt összeget közel teljes mértékben támogatási határozattal lekötötték, hasonlóan a mezőgazdasági termelés környezeti teljesítményének növelésére fordíthatóhoz (amely nagy része az agár-környezetgazdálkodási intézkedésen keresztül áramoltatott). Mezőgazdasággal kapcsolatos, a korábbiakban jelentősebb mértékű forrást megmozgató jogcímek megnyitása csak akkor várható, ha jelentős forrásmennyiséget nem költenek el a nyertes pályázók (amely ellen viszonylag hatékonyan

dolgozik a rendszer, tekintettel a 80 százalékos megvalósítási kötelezettségre). Ezalatt általános gépberuházási támogatásra nem számítunk, mivel azt Magyarországon 2011-től nem lehet adni, de komolyabb építési beruházással járó beruházások támogatását sem szabadna már meghirdetni, mert azt megfelelő keretek között nem tudnák a nyertesek befejezni.

Februári hírek szerint az idén jogcímek főként erdészeti és vidékfejlesztési területeken várhatók, illetve a kertészeti géptámogatás bevezetéséről lehet még hallani. Állattartó telepi építési beruházások, kertészeti építészet, élelmiszer-feldolgozás, szárító beruházások nem várhatók 2013-ban, sőt, meglehetősen fel kellene gyorsítani a következő, 2014-2020 közötti vidékfejlesztési program tervezését ahhoz, hogy 2014-ben nyithatóak legyenek ezek a jogcímek. E következő programozási időszakkal kapcsolatban könnyű lenne a kormányzatra ráfogni, hogy késlekedik a tervezéssel, de erről kivételesen nemzeti szinten nem tehetnek, az EU van késésben azoknak a forrásoknak a pontosításával, amire építeni lehet az elkövetkező időszak vidékfejlesztési programját. Annak ellenére, hogy a 2013-ban megnyitandó jogcímeknek jelentős nemzetgazdasági hatása nem lesz, az egyes jogosult pályázóknak a saját gazdálkodását jelentősen befolyásolhatja egy-egy pályázat elnyerése. Röviden összefoglaljuk tehát azon tapasztalatainkat, amelyek az egyéni lehetőségeket maximálisan kihasználó támogatási kérelem összeállításához vezetnek – hogy ebből aztán nyertes kérelem lesz-e, az a többi pályázó anyagával való összehasonlításon múlik.

Annak a pályázónak, aki nyerni szeretne, a legelső feladata az, hogy megértse, hogy vannak a jogcím által preferált tevékenységek, és aki ezeknek nem felel meg, az ne is számítson nyerésre. Furcsán hangozhat, de a pályázata szempontjából ez fontosabb, mint maga a beruházási elképzelés. Hiszen ezekre az előnyben részesített részletkérdésekre adja a pontozási rendszer azokat a pontokat, amelyekkel nyerni lehet. A pontozási rendszernek kell megfelelni. Mindez fejlesztéspolitikai szempontból egyáltalán nem hátrány, sőt, a bírálati rendszeren keresztül lehet azt egyáltalán képviselni. Viszont, mivel a támogatási kérelem szakmai tartalmának az értékelésére a bírálati rendszer nem alkalmas, nem erre került kialakításra, így a fejlesztéspolitikai irányokat csak jelentős korlátozással képviseli a rendszer. Szerencsére azonban a szakmaiság jelentősége sem tűnik el a rendszerben, de csak közvetetten jelenik meg. Az üzemeltetési kötelezettségen keresztül, mivel a beruházást üzemeltetni is kell, de ha csak egy, kizárólag a pontokra kiélezett támogatási kérelmet adtam be és nyertem el, azt nem biztos, hogy azzal a tartalommal üzemeltetni is tudom majd.

A nyertes pályázó következő feladata megérteni, hogy a beruházási jogcímek támogatási kérelmi rendszere kódszámokon alapul. Kódok írják le az építési és gépi beruházásokat. A kérelemkezelők ezeket a kódokat látják, és mivel ezek azonos típuson belül formailag ugyanolyanok, nem is jelentenek számukra semmit. A pályázó számára a beruházás adott esetben egy pihenőboxos tehénistálló, az MVH kérelemkezelője számára mindez minimum 5-6 db ötjegyű kód, kiegészítve akár 100 fölötti darabszámú építésre és gépre vonatkozó kódszámmal. Az MVH ellenőrei azok, aki találkoznak a kódokkal és a fizikai megvalósítással is, de amikor ez eljön, akkor többnyire már késő megérteni a rendszer belső összefüggéseit, mert az ellenőr eltérés esetén köteles azt jegyzőkönyvbe venni, amit fizikailag megtalált, amit szintén az előzőekben említett kérelemkezelők visznek fel a számítógépes rendszerbe (és számukra továbbra sem cserélhetők fel a kódszámok egymással, még teljesen azonos funkciójú építőanyagok esetében sem, tehát az eltérés, az eltérés).

Ezután, vagy ezzel párhuzamosan jöhet a minél alaposabb tervezés. Szintén kötelező ismerni, hogy a támogatási kérelemhez maximum engedélyes szintű tervdokumentáció kell, illetve árazott költségvetés – amit csak a később készülő kiviteli tervekből lehet pontosan összeállítani. Tehát készüljünk fel akár komolyabb nézeteltérésekre a tervezőkkel és a költségvetés készítőkkel a technológiához kapcsolódó gépbeazonosítás, üzleti tervezés, pénzügyi tervezés, és a csatolandó mellékletek begyűjtése kapcsán. Ha mindez megvan, és tegyük fel elegendő volt rá az egy hónap felkészülési és egy hónap benyújtási időszak, akkor mehet postára az anyag – addig, amíg nem lesz a kérelembenyújtás teljes körűen elektronikus, mert amikor ez elkövetkezik, akkor még a feladás előtt egy természetes személynek meghatalmazást is kell adnunk, hogy az ügyfélkapuján benyújtsa a kérelmünket.

Ha minden fenti folyamat eredményesen lezajlott, és országos összehasonlításban is megfelelt a kérelmünk, vagyis nyertünk, akkor a következő lépés a megvalósítás. Az utóbbi időben a forrásfelhasználás dinamizálása érdekében egyre finomodó szabályrendszert vezetett be az intézményrendszer (VM, MVH). A jelen állás szerint főszabályként a támogatás elnyerése után 6 hónapon belül kötelező benyújtani az első kifizetési kérelmet, amelyben a beruházás minimum 10 százalékát el kell számolni. Ennek a feltételnek csak ütemes kezdés esetén lehet megfelelni, amely jelentős mértékű mobilizálható önerőt feltételez. Azon mezőgazdasági ágazatok, amelyek nagy értékű beruházásokkal érintettek, nem a fenti önerő meglétéről híresültek el. Vagyis további külső forráshoz kell jutniuk a beruházás megkezdése érdekében, ami praktikusan beruházási hitelt jelent. A hitelezési nehézségekről szóló hírek mintha ezeket a beruházásokat nem érnék el a gazdaság más szektoraihoz hasonló mértékben. Nagy beruházást végrehajtó gazdaságok a jelek szerint olyan jó kapcsolatot ápolnak bankjaikkal, hogy megfelelő számokkal alá tudják hitelkérelmeiket támasztani, és megkapják a beruházásuk kivitelezéséhez szükséges forrásokat. Mindenképpen ajánlatos pontos fizetőnek lenni a bankok irányába, mert ebben az esetben, illetve megfelelő gazdaságossági számítások alapján nem jelentős probléma hitelhez jutni.

Írta: Kovács László Arisztid
nyugat-dunántúli regionális igazgató, Agrár Európa Kft.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Kezességgel az agrárfinanszírozásért

INTERJÚ DR. HERCZEGH ANDRÁSSAL, AZ AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓJÁVAL

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) 1991-ben kezdte meg működését, 2011. óta pedig hitelintézetekkel egyenértékű pénzügyi vállalkozásként a PSZÁF felügyelete alatt működik. A részben állami alapítású AVHGA agrár- és vidéki kötődésű kkv-k hiteleire vállal készfizető kezességet. Az alapítvány vezetőjével, dr. Herczegh Andrással készült interjúból kiderül az is, miért fontos a kezességvállalás és miért preferálják a hitelintézetek az agrárszektort.

– Mit lehet mondani hitelezés szempontjából az agrárszektorról?

– Látjuk azt az örökérvényű igazságot, hogy hiteligény szempontjából az agrárium más, mint a többi ágazat. Állandó forgóeszköz-szükséglet jellemzi a szektort, szereplői komoly támogatási összeghez jutnak, viszont teljesítményük nagyban kitett az időjárási tényezőknek és a terményáraknak, ami hektikusságot okozhat pénzügyi működésükben. Mindezekkel együtt a bankok számára stabil keresletet jelentenek ezen cégek. A tendencia azt mutatja, hogy az alapítvány kezességére is fokozódó igény mutatkozik a bankszektor részéről, tavaly a vállalati hitelek 10 százalékos visszaesése közben a garanciavállalás állományának szintje az alapítványnál körülbelül 10 százalékkal nőtt.

– Pontosan milyen szektorokban vállal hitelgarantiát az alapítvány?

– Az alapítvány az agrárium mellett szinte bármely szektorban vállal kezességet, annyi megkötéssel, hogy valamilyen módon az adott vállalkozásnak kapcsolódnia kell a vidéki térséghez. Az ügyletek számát tekintve az agrárium túlsúlya jellemző a portfóliónkban. Ennél fogva az alapítványnak az agrárhitelek piacára nagyon átfogó rálátása van. A kereskedelmi bankok mellett kisebb-nagyobb takarékszövetkezetekkel is kapcsolatban állunk, sőt faktorcégeknél is igényelhető a kezesség. Az alapítvány jelentőségét mutatja, hogy minden második magyar településen van olyan vállalkozás, amely jelen pillanatban is a mi kezességünk segítségével megvalósult forrásból gazdálkodik. Valószínűleg ilyen kiterjedt vidék-támogató funkcióval kevés szervezet büszkélkedhet. Ebben fontos szerepük van a vidéki Magyarországot könnyebben elérő takarékszövetkezeteknek, mint aktív partnereknek.

– Mi jellemzi az agráhiteleket?

– A portfóliónkban darabszám szerint 75 százalékot kitevő agrárhitelek jelentős részben kisebb összegű hitelek. Ami a struktúrát illeti, a forgóeszköz hitelek jelentik a többséget, a beruházási hitelek nagyon kis mértékben, egyre visszafogottabban jelentkeznek. Ennek oka a támogatások felhasználásának nehézségeiben is keresendő, hiszen uniós forrás nélkül nagyon kevesen kezdenek el beruházásokat. A folyószámla jellegű agrárhitezés felfutása miatt az ügyletek átlagos mérete is nagyon lecsökkent: néhány évvel ezelőtt akár 20-22 milliós átlagos hitelnagyság is volt, most ez 12-13 millióra esett vissza. Az általunk támogatott agrárvállalkozások tipikusan mikrovállalkozások, azaz őstermelők, családi és egyéni gazdálkodók, de a nagyobb, kkv kategóriába tartozó cégek is fordulhatnak természetesen kezességért.

– Említette, hogy összegszerűen kicsik az agrárhitelek. Mennyire látszik megvalósulni a kisebb gazdaságokat segíteni szándékozó kormányzati akarat?

– A kormányzat alapvető célkitűzése, hogy minél szélesebb körben biztosítani kell a mezőgazdasági vállalkozások, azokon belül is a kisebbek fennmaradását és fejlődését. E cél elérésében kiváló eszköz a kezesség. Az alapítványnak az elmúlt másfél évben sikerült növelnie a kisebb gazdaságok finanszírozását. A már említett családi és egyéni gazdálkodók, őstermelők száma a portfóliónkban a múlt évben 1800 főre gyarapodott. Ez nagy előrelépés a néhány évvel ezelőtti szinthez képest, hiszen akkor csupán ezren, maximum ezerkétszázan jutottak garantált hitelhez ebből a körből. Ebben a kormányzatilag támogatott konstrukcióknak – főként az Agrár Széchenyi Kártyának – is nagy szerepe van. De az is érezhető, hogy a hitelintézetek is a kisebb forgóeszköz hitelekre helyezték a hangsúlyt tavaly. Az alapítvány elkötelezett a kisebb gazdálkodók támogatásában, így ha mutatkozik

kezességi igény a finanszírozók és a vállalkozók részéről, ránk számíthatnak.

– Kinek és miért jó az alapítvány működése?

– Jó a hiteligénylőknek, a bankoknak és az államnak is. Technikailag az ügyfelek nem fordulhatnak közvetlenül az AVHGA-hoz, csak a bankokhoz, akik továbbítják felénk az igényüket. A vállalkozások szempontjából a legfontosabb: az alapítvány abban segít, hogy az ügyfelek kellő fedezet nélkül is hitelhez juthassanak. Azoknak is hasznos az alapítvány működése, akik megkapnák ugyan a hitelt, csak éppen rosszabb feltételekkel: rövidebb futamidőre, kisebb összeget, illetve további fedezeteket is be kellene vonniuk a hitel mögé. Összességében elmondható, hogy az AVHGA révén sokkal jobb kondíciókhoz juthatnak hozzá a kölcsönhöz folyamodók. Emellett lehetőségünk van arra is, hogy kezdő vállalkozásokat is hitelhez juttassunk kezességük révén. Ezeknek a cégeknek nem minden bank vállalja a finanszírozását, de akik igen, azok hozzánk fordulhatnak kiegészítő fedezetért. A bank számára nyilvánvalóan a bedőlt ügyletek beváltása esetén válunk fontossá, de a kezesség nyújtotta adóstól független fedezet azt is segíti, hogy a bank minél több vállalkozást tudjon finanszírozni, hiszen a kockázatait nagy részben átvállaljuk. Éppen ennek a hitelképes vállalkozói körnek a bővítése az, ami a kormányzat számára is fontos.

Fotó: Kertész Gábor

– Hogy működik a kezességbírálat?

– A kezességbírálat mindig a hitelbírálat után következik, tehát ha a bank egy adott ügyfelet hitelképesnek minősít, nagyon valószínű, hogy az alapítvány sem utasítja el a kezességi kérelmet. Ugyanakkor önálló adósminősítési rendszerünk működik. Az úgynevezett „ötödosztályú" adósok például már nem minősülnek alkalmasnak arra nálunk sem, hogy a kezességet megkapják. Megvizsgáljuk az elmúlt évek gazdálkodási adatait, és az üzleti terv realitása és a fedezettség is fontos szerepet játszik. Mint ahogy már említettem, az alapítvány bankokkal egyenértékű pénzügyi vállalkozás, amely státusz olyan kötelezettségeket ró ránk alapítványként is, mintha bankként működnénk. Nem tekinthetünk el az alapos kockázatkezeléstől, de nem célunk, hogy a hitelintézeteknél szigorúbb feltételeket támasszunk, hiszen alapvetően a vállalkozások támogatására hoztak létre bennünket.

– A jobb konstrukciókat ezen támogatás révén tudják segíteni?

– Igen. Az alapítványi hitelgarancia az esetek 95 százalékában egyfajta támogatást is jelent. Az unió által meghatározott módszertan alapján ki kell kalkulálnunk, hogy mennyibe kerül a kezességvállalás piaci keretek között. Mi viszont támogató, nem pedig bevétel-orientált szervezetként megtehetjük, hogy a vállalkozástól nem ezt a díjat kérjük a kezességért, hanem ennek csak egy részét. Ez a csökkentett díj jelenti az alapítvány által nyújtott támogatást. Fontos azért megemlítenem, hogy a kezesség csak abban az esetben adható kedvezményes díjon, ha a vállalkozás de minimis támogatási kerete vagy más támogatási lehetőség rendelkezésre áll.

Teljes AVHGA portfólió adatai

	Vállalt garanciák összege (milliárd forint)	Bukott ügyletek (milliárd forint)	Bukási arány (százalék)
Bankgarancia, Faktoring	77,2	5,4	7,0
Beruházás	71,5	5,3	7,5
Folyó, forgóeszköz	233,7	11,2	4,8
Végösszeg	382,4	22,0	5,7

Forrás: *AVHGA*

AVHGA portfólió mezőgazdasági, erdőgazdálkodási és halászati vállalkozások

	Vállalt garanciák összege (milliárd forint)	Bukott ügyletek (milliárd forint)	Az ágazat bukási aránya (százalék)
Bankgarancia, Faktoring	57,5	3,9	6,8
Beruházás	33,7	1,2	3,6
Folyó, forgóeszköz	124,0	3,0	2,4
Végösszeg	215,2	8,1	3,8

Forrás: *AVHGA*

– Hogyan kapcsolódhat az alapítvány támogatása más támogatási formákhoz?

– Az MFB kamattámogatott, refinanszírozott hitelei vagy az Agrár Széchenyi Kártya számos bankban rendelkezésre állnak. Ezek a portfóliónkban ugyan jóval szerényebb állományt képeznek, mint a kereskedelmi bankok hitelei, ám ezek az alapítvány kezessége mellett az alacsonyabb kamatok révén is támogatottak. E termékeket a bankok nem a piaci alapon kínálják, hanem kedvezőbb feltételekkel támogatásként. Az uniós támogatási kategóriák kapcsán vannak és lehetnek nehézségek, ezek megoldása az egyik legfontosabb feladat. A támogatási szabályok az agráriumban sajnos elég szűk teret engednek a kamat- és díjkedvezményes finanszírozásnak. Fontos lenne, hogy a szubvenció ne csak vissza nem térítendő támogatásként juthasson el az ügyfélhez, hanem támogatott hitel vagy támogatott kezesség formájában is. Bízunk benne és dolgozunk érte mi is, hogy preferencia legyen a vidékfejlesztési programban, hogy az agrárcégek lehetőségeit bővítsék ezen a téren is. A de minimis keretek a nem agrár cégek esetében nagyvonalúbbak, és szerencsére az élelmiszeripar is ebbe a körbe tartozik. Az agrár de minimis 7500 eurós keretével szemben ezen cégek az általános de minimis támogatás keretében 200 000 euróval gazdálkodhatnak 3 évente. Így náluk kevésbé vannak támogathatósági problémák.

– A mostani gazdasági körülmények között egyre több cég lesz fizetésképtelen. Mi jelent biztonságot az AVHGA-nak?

– 2011. júliusában 70 százalékról 85 százalékosra emelte a beváltott kezességek után nekünk járó állami viszontgaranciát a törvényalkotó. Ez azt jelenti, hogy ha a mindenkori költségvetési törvény és végrehajtási rendeleteinek megfelelően történik a kezesség nyújtása, beváltás esetén a veszteség 85 százalékát a költségvetés az alapítvány számára megtéríti. Emellett a hosszú évek tapasztalatai azt mutatják, hogy maga az agrárium is biztonságot jelent. Az agrárvállalkozások bukási aránya nagyságrendekkel alacsonyabb, mint bármely más ágazaté, bármilyen hitelről van szó. A szektorban csupán 2,5-3 százalékos arányban dőlnek be a hitelek, más ágazatokban ezek a számok jóval magasabbak, a 6,5-7 százalékot is elérik.

– Mi ennek az oka? Ennyire biztos üzlet az agrárium, vagy a többi ágazat bizonytalan?

– Az ok egyrészt, hogy a korlátozott felelősségű társaságok helyett a kisebb őstermelők, egyéni és családi gazdaságok jellemzik inkább a mezőgazdaságot, melyek tagjai saját vagyonukkal felelnek a vállalkozásért. Ilyen értelemben jobban odafigyelnek arra, hogy ne történjen semmi probléma a hitelgazdálkodás során. Másrészt tradicionális hivatás, életforma gazdának lenni, a földhöz kötöttség is meghatározó, így sokkal kevesebb visszaélés tapasztalható a szektorban. Ezek a vállalkozások nem tudnak „felszívódni", és máshol új cégként tovább működni. Ezt egyébként nem csak mi látjuk így, hanem a bankok is. Hozzá kell tenni, hogy mint mindenhol, itt is lehetnek problémák, de ezeket tudni kell kezelnie a finanszírozóknak. Úgy vélem, már érzékelhető, hogy egyre több pénzügyi intézmény ismeri fel az agrárium és a hozzá kapcsolódó tevékenységek finanszírozásának kiemelt jelentőségét, még akkor is, ha az érintettek működése sajátos jegyeket hordoz más vállalkozásokhoz képest.

Írta: Ruskó Beatrix, Tóth László Levente

AXIÁL - „MECSEKKÖRNYÉK" MEGÁLLAPODÁS

Együtt a finanszírozásért

Az Axiál Kft. megállapodást kötött a „Mecsekkörnyék" Hitelszövetkezettel pénzügyi szolgáltatások és termékek közös kifejlesztése és bevezetése érdekében. Ez nem okoz konkurenciát az Axiál eddigi pénzügyi partnereinek, hiszen a mezőgazdasági vállalkozók pénzügyi kiszolgálásában adódnak „lefedetlen" igények.

A „Mecsekkörnyék" Hitelszövetkezetet 1995-ben alapították, mintegy 500 taggal rendelkezik. Alapvetően egy bankszerűen, ahhoz hasonló jogosítványokkal működő pénzintézet, amely hitelez, folyószámlát vezet, betétet gyűjt. A Hitelszövetkezet és egy kereskedelmi bank között a jellemző különbség, hogy az említett szolgáltatásokat csak és kizárólag a tagjai számára nyújtja, illetve nyújthatja.

A mezőgazdasági gépeket és alkatrészeket forgalmazó Axiál Kft. a gépvásárlási hitelek ügyintézésében és közvetítésében lassan másfél évtizede segíti partnereit. 2007-ben hozták létre az Axiál Financial Services Kft.-t (AFS) a mezőgazdasági és építőgépeket vásárlók finanszírozási gondjainak megoldására, segítésére. Az elmúlt években az új és használt gépeik jelentős részét az AFS országos pénzügyi tanácsadó hálózatának közvetítésével, 8-9 pénzintézet, és 3 biztosítótársaság bevonásával értékesítik.

HITELSZÖVETKEZET

AXIÁL STRATÉGIAI PARTNER

A „Mecsekkörnyék" Hitelszövetkezetettel elindult stratégiai együttműködés nem okoz konkurenciát az eddigi pénzügyi partnereiknek, nem is tudna és nem is akarják. A mezőgazdaság finanszírozási igényét ugyanis a pénzintézetek nagy részben kiszolgálják, adódnak viszont olyan ki nem elégített igények a mezőgazdasági vállalkozók pénzügyi kiszolgálásában, ahol vannak még „rések". Ebben a szegmensben szeretnének aktívak és sikeresek lenni.

Miről is van szó? A mezőgazdasági termelők részéről egyértelmű igény fogalmazódik meg az egyéves vagy éven belüli, például a gépvásárlási finanszírozási megoldásokra. Az ilyen rövidebb futamidejű konstrukciókra nincsenek berendezkedve a bankok, a lízing cégek, akár az előbb említett gépek, nagyobb értékű alkatrészek, illetve komplett szervizszolgáltatások esetében. A mezőgazdasági termeléshez továbbá számtalan olyan, úgynevezett input anyag kapcsolódik, mint a vetőmag, a műtrágya vagy a növényvédőszer, amelyek finanszírozása jellemzően 5-7 hónapos átmeneti forrást igényel. Olyan év elejei, év közbeni beruházások meghitelezéséről vagy támogatás előfinanszírozásról van szó, amelyeket többségében az őszi bevételekből már vissza is tudnak és akarnak is fizetni a gazdálkodók.

Az Axiál tehát a gépek többéves futamidejű eszközfinanszírozásában továbbra is az elmúlt évek gyakorlatát kívánja követni, együttműködve a banki, a lízingpiaci szereplőkkel. Ezzel együtt azonban alternatívát szeretnének kínálni a termeltetés vagy az input anyag éven belüli előfinanszírozásának jelenlegi ismert megoldásai mellett. A piaci visszajelzések alapján jelenleg is van egy olyan gazdálkodói kör Magyarországon, amely nem szeretné év elején lekötni a várható termését az év közbeni pénzügyi mozgástér növelése érdekében. Ehelyett úgy kívánnak év közbeni pluszforrásokhoz hozzájutni, hogy ezzel együtt szabadon dönthessenek a megtermett termésmennyiség értékesítéséről.

Az Axiál rendszeres, mondhatni napi kapcsolatban áll azzal a partneri körrel, amelynek tagjai az említett szolgáltatások célcsoportját jelentik. Számukra ők lényegesen kisebb finanszírozói bizonytalanságot jelentenek, mint a földektől, állattartó telepektől „távolabb" tevékenykedő banknak. Azt is tudják, hogy miért és milyen mértékben bízhatnak meg a mezőgazdasági termelőkben.

Az elmúlt években a Hitelszövetkezet betétgyűjtéseinek és hitelkihelyezéseinek jelentősebb része Baranya és Bács-Kiskun megyei mezőgazdasági üzemekhez kapcsolódott. Az Axiál Kft. piacismereteire és a cég telephelyhálózatára támaszkodva tervezik közösen a Hitelszövetkezet munkatársainak tapasztalatait, gyakorlatát felhasználni. Cél, hogy az AFS országos hálózata képes legyen a pénzügyi termékek képviseletére is, elsősorban az Axiál Kft. jelenlegi és jövőbeni partnerkörét kiszolgálva ezzel. Jelenleg a „Mecsekkörnyék" Hitelszövetkezet egyetlen, pécsi fiókkal működik, így a tervek közt szerepel, hogy Baján újabb fiók nyíljon, illetve azokon a telephelyeken, ahol AFS képviselet van, a hitelezés mellett lehetőség nyílhat betétek elhelyezésére, számlanyitásra is. Sok tízmillió forintot kell közösen beruházni, hogy a jelenleg 5-6 fővel dolgozó pécsi munkaszervezet, a hozzájuk kapcsolódó 9 betétgyűjtő pénztár, a hitelszövetkezeti hálózat alkalmas legyen a célként meghatározott feladatokra.

Írta: Kiss Kornélia

Vidék Magazin
Az ország magazinja

InVivo Trading: egy különleges csapat

INTERJÚ AZ INVIVO TRADING ZRT. MUNKATÁRSAIVAL: TÓTH PÉTER RAKTÁROZÁSI ÉS MINŐSÉGÜGYI VEZETŐVEL, TOURÉ MARIANN IRODAVEZETŐVEL ÉS MOLNÁR ATTILA KERESKEDELMI ÉS LOGISZTIKAI VEZETŐVEL

Már működésének második évfordulóján megduplázta bevételét, a rohamos fejlődésnek köszönhetően pedig harmadik évében ismét kétszer annyit forgalmazott az InVivo Trading Zrt. A közelmúltban tevékenységét egy kikötő működtetésével bővítette. Nem véletlenül: a magyarországi cég megalkotásával az Union InVivo, Franciaország piacvezető agrárszövetkezeti tömörülése, virágzó gabonakereskedelmet nyitott Magyarországról. A vezető csapattal készített interjúból kiderül az is, hogyan sikerült elérni ezt a kimagasló teljesítményt.

Vidék Magazin – ***Az InVivo Trading Zrt.-t 2009-ben export árualap felvásárlásának céljából hozta létre a Vitafort Első Takarmánygyártó és Forgalmazó Zrt. kisebbségi francia tulajdonosa, az Union InVivo csoport. Mit lehet tudni az Union InVivo-ról?***

Touré Mariann – Jelenleg az egyik legjelentősebb agrárszövetkezeti egyesülés Európában. Nagyon nagy biztonságot nyújt a számunkra, hogy egy ekkora cég áll mögöttünk. A csoport tevékenységét négy területre lehet felosztani: gabonakereskedelemre és raktározásra, vetőmag és mezőgazdasági kiegészítő termékek kereskedelmére, takarmányozásra, valamint a bolthálózatok üzemeltetésére. A 2011/2012-es üzleti évben az árbevétele 5,7 milliárd euró volt. A Vitaforttal kötött több mint 20 éves, gyümölcsöző kapcsolatát kihasználva 3 évvel ezelőtt alapították meg az InVivo Trading Zrt.-t, hogy ne csak a takarmányozás területén, hanem a gabonakereskedelemben is jelen legyenek a magyar piacon.

Vidék Magazin – ***Manapság mifelénk példamutató lehet az InVivo csoport szövetkezése, összefogása. Együtt valahogy könnyebb, de Magyarországon mégsem működik úgy az ilyesmi, mint például a franciáknál…***

Tóth Péter – Ez Magyarországon nem ilyen egyszerű. Több oka van annak, hogy idáig jutottunk. Ebben a történetben

a rendszerváltás idejéig kell visszamennünk, amikor az országban működő termelőszövetkezeteket sorra szétverték. Két út körvonalazódott ki. Ahol részben egyben tudták tartani a termőföldet és a szakmai vezetés is megfelelő volt, ott sikeresen tudtak fejlődni. Ahol nadrágszíj parcellákra feldarabolták a táblákat és a volt téeszben dolgozók önállóan, teljeskörű képzettség nélküli gazdálkodásra adták fejüket, megszenvedték a 90-es éveket. A családok és főleg a gyerekek csak a munkát és a problémákat látták, a sikert nem élték meg. Az idősödő gazdák vagy nem adták át az utódoknak a családi gazdaság irányítását tradicionális okból, vagy már az utódok elfordultak a mezőgazdaságtól. Ezek a gazdák sohasem fognak szövetkezni – még a szomszéddal sem – a téesz idők sérelmei miatt. Marketing szempontokat is figyelembe véve lehet, hogy a ma használatos szövetkezeti elnevezési formák sem a legideálisabbak, mint például a TÉSZ és BÉSZ. Úgy gondolom, hogy a siker kulcsa a szakmai képzettség, a modern világ felé nyitás és a szövetkezés.

Vidék Magazin – ***Az InVivo Trading szándéka induláskor az volt, hogy magyar termelőktől, közvetlenül a Vitafort partnereitől szerezze be az export árualapot, nem kereskedőktől. Változott ez a koncepció?***

Molnár Attila – Nem változott, továbbra is az ismert termelői partnerektől kívánunk terményt beszerezni. Ezek a partnerek bizonyítottak már, így nagyon megbízhatóak. Célunk az értékesítési lánc lerövidítése is a termelők és a feldolgozók között.

Vidék Magazin – ***Hogyan alakult az indulás óta az InVivo Trading Zrt. élete?***

Touré Mariann – Minden egyes év teljesen máshogy körvonalazódott, hiszen a gabonapiac gyorsan változik. Kezdetben kisebb mennyiséggel indultunk, az első üzleti évben az értékesített mennyiség mintegy 20 ezer tonna termény volt. A második üzleti esztendőben ennek éppen a dupláját értük el, majd a harmadik évben megközelítettük a 100 ezer tonnás mennyiséget. Jelenleg a negyedik üzleti évet tapossuk, 200 ezer tonna felvásárlandó gabonát tűztünk ki célul.

Molnár Attila – 2012 első félévében még úgy gondoltuk, hogy a 200 ezer tonnás mennyiséget játszva fel tudjuk vásárolni. Az árualap túlnyomó többségét kukoricából szerettük volna elérni, hiszen rendkívül szép termés indult május-júniusban. Ez alapján készítettük el az üzleti tervünket. Álmunk június végére kezdett elpárologni, augusztus közepére pedig már jól tudtuk: a kukoricaterméssel nagy a baj. Végül új üzleti tervet készítettünk, melyből teljesen kihagytuk a kukoricaértékesítést. Az aszály következtében tavaly zsugorodott a világkereskedelem, mi is tapasztaljuk, hogy a volumenek csökkentek, az export lehetősége Magyarországon – és egyébként a világ összes pontján – jelentősen beszűkült. Ez azt jelenti, hogy jóval kevesebb áru mozgott ebben a szezonban, és meggyőződésem, hogy ez okozott nálunk is nehézséget.

Vidék Magazin – ***Ide kívánkozik a kérdés: mennyire befolyásolja az InVivo Trading kereskedelmét az időjárás és mennyire a piac? Míg 2010-ben szokatlanul sok eső esett, 2012 az elmúlt évszázad legszárazabb éve volt…***

Molnár Attila – Az időjárás befolyása alól – ahogyan az legutóbb a kukoricánál is kiderült – nem tudunk kibújni, ez ugyanolyan változó tényező, mint az ország vezetése által kialakított új rendszerek (például adók, vagy a fordított áfa). Nem tudunk mást tenni, minthogy ezeket időben felismerjük, kezeljük és igazodunk hozzá, például az éves üzleti tervünkben. Így a 2010-es évben nagyon hamar felismertük az évjárat exkluzivitását, ezért időben sikerült nagyobb mennyiségű búzát betárolnunk, amit később a vártnál is magasabb haszonnal tudtunk értékesíteni. Azt pedig már említettem, hogy 2012-ben nagyon kevés kukorica termett, s ennek következtében az export esélye gyakorlatilag majdnem a nullára csökkent. A belföldi túlárazottság egyébként is torz helyzetet teremtett, külpiacokra teljesen ellehetetlenítette a kereskedést. Emiatt úgy döntöttünk, a búzát helyezzük a fókuszba.

Vidék Magazin – ***Mi jellemző a cégre, milyen piacra értékesítenek többet?***

Molnár Attila – Már a 2010-es időjárási körülmények rávezettek bennünket arra, hogy sokszor szerencsésebb hazai piacra értékesíteni. Akkor belföldön magasabb árat fizettek az áruért, míg 2012-ben a túlárazottság miatt nem tudtunk

exportálni. A korlátolt számú belföldi partnerekkel való gyümölcsöző kapcsolatot idén is folytatni szeretnénk, bár ez nehézséget jelent a számunkra, mert a franciák egyáltalán nincsenek erre felkészülve. Alapvetően ők nem azért hozták létre ezt a céget, hogy a magyar piacon értékesítsen. Ez számukra egyrészt ismeretlen, másrészt a hosszú határidős fizetés és a megbízhatatlan teljesítés, nem utolsó sorban pedig a sokszor megbízhatatlan tulajdonosi háttér inkább elbizonytalanítja őket a magyar felvásárlókkal kapcsolatosan. A cég szabályzata alapján tehát csak akkor értékesíthetünk belföldre, ha valamivel tudjuk biztosítani a partnerek fizetőképességét, melyet egy speciális vevőbiztosításon keresztül meg is teszünk, vagy a vásárlóink előre fizetnek. Utóbbi Magyarországon manapság nagyon ritka.

Vidék Magazin – ***Mennyire váltotta be az InVivo Trading Zrt. a hozzá fűzött reményeket?***
Molnár Attila – A piacon a helyünket még mindig keressük, egyrészt azért, mert még nem értük el a célként kitűzött 250-300 ezer tonna termény felvásárlását éves szinten, másrészt pedig azért, mert sok magyar termelő még nem ismer bennünket. Összefoglalva: még keressük a helyünket a magyar palettán, pozíciót erősítünk ott, ahol érdemesnek tartjuk, az általunk kevésbé sikeres vagy túl nagy kockázattal járó üzleti modelleket pedig próbáljuk elkerülni. Konzervatívan működünk, mellőzzük a spekulációt és csak 100 százalékban biztos üzleteket kötünk. A kizárólag papír alapú ügyleteket messziről kerüljük, az általunk kötött összes adás-vétel fizikailag is megvalósul. Számunkra ez nagyon fontos, de azt is látjuk, hogy emiatt bizony elég nehéz továbblépni időnként.
Touré Mariann – Nagyon fontos megemlíteni azt a piaci információt is, amit a franciáknak nyújtunk. Ők külföldről nem annyira látják át a magyar piacot, mint mi, akik benne élünk. Mi tehát teljes hitelességgel referálunk a francia partnereinknek piaci ügyekben.

Vidék Magazin – ***Hová raktározza be az Invivo Trading a felvásárolt terményt az értékesítésig?***
Tóth Péter – A felvásárolt terményeket a saját bajai kikötőnkbe szállíttatjuk, illetve bérelt tárolókban gyűjtjük az ország több területén. Jó kapcsolatot ápolunk az állami tulajdonban lévő Concordiával. Cegléden, Makón és Marcaliban lévő telephelyein is raktároztunk, raktározunk. Az eddigi együttműködésünk velük makulátlan volt. Ezen kívül természetesen vannak olyan tételek, amelyeket a beszerzést követően közvetlenül a vevő részére leszállítunk úgy, hogy tranzit tárolást nem végzünk.
Molnár Attila – Utóbbi elég költségkímélő módja a működésnek, s lehetővé teszi, hogy a befolyt összeg nagyobb részét a beszállítóinknak tudjuk adni.

Vidék Magazin – ***Mennyire „jött be" a fordított áfa bevezetése?***
Tóth Péter – Nagyon vártuk már ezt a lépést, és örülünk neki. Azt pedig csak remélni tudjuk, hogy meghosszabbítják. Ere-

Energiabomba

„EGY ÁTDOLGOZOTT, KEMÉNY NAP UTÁN MUSZÁJ EDZENEM"

Touré Mariann sokoldalú személyiség. Amellett, hogy az InVivo Trading Zrt. sikeres irodavezetője, egy profi aerobik edzőt is megismerhetünk benne.

A 27 éves Mariann Szegeden született, édesapja guineai származású, édesanyja szegedi, családja máig a nagyvárosban él. Miután az afrikai születésű férfi Magyarországra költözött, a Gödöllői Egyetemen agrármérnöki diplomát szerzett, jelenleg is a szektorban dolgozik, fűszerpaprikát termeszt.

Az irodavezető kimagasló francia tudását hosszú esztendők során szerezte: már általános iskolában kezdte elsajátítani, ezt követően pedig a gimnáziumi évek alatt csiszolta, tökéletesítette. Nem véletlenül választotta ezt a nyelvet: „Guinea francia gyarmat volt, így édesapám ösztönzésére kezdtem franciául tanulni."

„Majdnem tíz éve már, hogy Pestre költöztem, egyedül élek itt. Tanulni jöttem a fővárosba, a Budapesti Gazdasági Főiskola külkereskedelmi karán diplomáztam" – mondja. Mivel a főiskolán is kiválóan teljesített, így ösztöndíj keretében többször Franciaországba látogathatott. Részt vett a Leonardo programban, amelynek keretében 4 hónapot Marseille-ben töltött. Ez idő alatt dolgozott, ez volt egyben a szakmai gyakorlata is. Miután visszajött, Budapestre került egy multinacionális céghez, utána lett nyelvtudásának köszönhetően az InVivo munkatársa.

„Az InVivo-nál kezdett pályafutásom előtt sem állt annyira távol tőlem az agrárvilág, de az itt töltött évek során még közelebb kerülhettem a szakmához, amit egyáltalán nem bántam meg. Mivel mind a mezőgazdasági, mind a pénzügyi rész nagyban érinti a tevékenységemet, folyamatosan továbbképzem magam, hiszen muszáj fejlődnöm" – mondja Mariann.

A csinos fiatal hölgy ügyel az alakjára is. „2008-ban úgy döntöttem, edző leszek, és sikeresen elvégeztem egy aerobik oktatói tanfolyamot" – teszi hozzá az előzőekhez. Mariann aerobik iránt érzett szenvedélye már gimnazista korában kezdődött. 6 évesen ritmikus sportgimnasztikázott, amit 6 év klasszikus balett és egy kis modern tánc követett. „Ezután ismerkedtem meg az aerobikkal, rögtön különórákat vettem,

a szerelem pedig máig sem hagyott alább. A sokféle sportból ez maradt, egyelőre. Illetve, tavaly nyáron, hobbi szinten elkezdtem úszni, s bár ez teljesen új az életemben, azóta is tart" – tesz tanúbizonyságot kitartásáról.

„Amikor sok a tennivaló és nagy a nyüzsgés az irodában, muszáj valahogy munka után leeresztenem. Erre tökéletes az aerobik. Edzés közben teljesen kitisztul a fejem, a munkára és a problémákra egyáltalán nem gondolok. Anno sokszor megesett velem, hogy még este is a benti dolgokon kattogtam, sokszor azt álmodtam, még mindig az irodában vagyok. Ha viszont elmegyek edzeni, teljesen kikapcsolok, még aludni is nyugodtabban tudok" – magyarázza.

Mariann négy és fél éve oktat aerobikot, nagyobb termekben, heti rendszerességgel ad órákat. 2010 óta dolgozik demonstrátorként, ami annyit jelent, hogy az aerobik oktatói tanfolyam gyakorlati óráin tanársegédként tevékenykedik.

Energy Bomb – "After a hard day's work, I must work out"

Being the office manager at InVivo Trading Plc. is not quite the dream job for slackers – at 27, Mariann Touré not only loves it and works full on, but has the reserve energy to do moonlighting as an aerobic instructor.

Mariann was born in Szeged to a Hungarian mother a Guinean father, who studied agriculture here and now works in the paprika business. She owes her proficiency in French to him: "Guinea was a French colony, so my father naturally encouraged me to pick up French as a second language," she explains.

Mariann has been living in Budapest for ten years now, making the most of her degree from the Budapest Business School, specialising in foreign trade. A scholarship in Marseille rounded off her academic years.

Working for InVivo is a constant challenge and calls for a life-long learning. "Agriculture and finance are changing all the time, I have to go with the flow," she admits. "When things get going, there's heaps to do, the office is abuzz with work. Times like that, I need to find a way to wind down and let go." Aerobic does just that.

She's always been a sporty sort, but four years ago Mariann decided to take it seriously and qualified as an aerobic instructor, now also supervising aerobic trainer's courses. "Aerobic sessions clear my thoughts, I can totally switch off and leave work-related stress behind," she says. It's a must – after a hard day's work, I must work out."

detileg 2014-ben járna le ez a lehetőség, Bulgária idén csatlakozik ehhez, Romániában pedig már 2011-ben bevezették. Az Európai Unió felé már tettek javaslatokat az ügyben, hogy az egész kontinensen véglegesítsék ezt a szabályozást. A mezőgazdasági kereskedelemnek ez nagyon sokat segítene, hiszen kizárja az áfa-csalókat a rendszerből.

Vidék Magazin – ***A gabonaárak az egekbe szöktek, és vélhetően nem fognak a korábbi szintre lecsökkenni. Mennyire befolyásolja ez a vállalat tevékenységét? Milyen piacok mutatkoznak ígéretesnek az idén?***

Molnár Attila – Egyetértünk azzal, hogy jelenleg nagyon magas árak vannak, bár mint minden, ez is relatív… A termelői oldal mindenesetre egyértelműen élvezője a jelenlegi áraknak, a termelőknek most lehetőség adatik arra, hogy kieséseiket pótolják, és tartalékokat halmozzanak fel maguknak arra az időre, ha ez a trend változna. Mi rövid távon számottevő árkorrekcióra számítunk. Ez a folyamat már decemberben elkezdődött a külföldi piacokon, ám a forint gyengülése Magyarországon még féken tartotta. Most azt várjuk, hogy a búza ára rövidesen, a kukoricáé pedig legkésőbb a kalászosok aratására jobban megközelíti az export szinteket. A búzára már most is van igény külföldi partnereink részéről, így a közeljövőben főként erre szeretnénk koncentrálni. A kukoricapiac véleményem szerint csak a nyár kezdetekor lehet érdekes számunkra.

Vidék Magazin – ***Hogyan zárja a cég a 2012-es évet? Milyen kilátások vannak a jövőre nézve?***

Molnár Attila – Kereskedelmi szempontból elmondhatjuk, hogy szerényebb évet várunk a terveinkhez képest, büszke lennék arra, ha nem esne vissza a forgalom az előző évhez képest. 2013-ra pedig a legnagyobb várakozással és alázattal tekintünk.

Touré Mariann – Nálunk az üzleti év július 1-től június 30-ig tart, így most éppen félévet zártunk. Igyekszünk korrigálni az év eleji nehézségeket, reméljük, picivel szebb eredményt tudunk felmutatni június végére. Fontos megemlíteni, hogy a bajai kikötő 2012. februárjában közel 1 milliárd forintos beruházással került az InVivo tulajdonába, márciusától pedig az üzemeltetése is hozzánk tartozik, az alkalmazottaink száma pedig 6 fővel bővült. Egy érdekesség, hogy 2004-től – a kikötő megnyitásától – számítottan, éppen az interjú ideje alatt lépjük át az egymilliomodik tonna berakodását. Terveink szerint a következő milliomodik lépcsőre nem kell újabb 9 évet várni.

Vidék Magazin – ***Mik a tervek a bajai kikötővel?***

Tóth Péter – A kikötő fejlesztési tervei előrehaladott állapotban vannak. Jelenleg várjuk az építési engedélyünket az építési hatóságtól. A kiviteli tervek készítése a végső stádiumban van. A kikötőfejlesztés több lépcsőben fog megvalósulni. Első lépésként a technológia fejlesztésére helyeztük a

hangsúlyt. A mai világban egyre nagyobb szerepet kap az élelmiszer higiénia és a minőségbiztosítás, ezért 2010-től bevezettük társaságunknál az EU által elismert GTP minőségbiztosítási rendszert. Így a kikötői szolgáltatásunk megfelel az EU által előírt követelményeknek is. A szolgáltatásunk biztosítása érdekében helyszíni labort fogunk létrehozni, hogy ezzel is támogatni tudjuk partnereinket a minőségi áruszállításban. Második lépésben a kikötői forgalom optimalizálására és jobb tervezhetősége érdekében mintegy 20 ezer tonna silós technológiájú raktárkapacitás fejlesztést hajtunk végre. Terveink szerint a beruházás 2-3 millió euróból fog megvalósulni.

Írta: Ruskó Beatrix, Tóth László Levente
Fotók: Kertész Gábor

Special Team – InVivo Trading

After its launch in 2009, InVivo Trading Plc. doubled its purchased quantities in two years, and then again doubled by 2012. Buying the river port on the Danube in Baja recently opened up new horizons in the trade of grain crops for Union InVivo, a leading French company that comprises agricultural cooperatives.

According to office manager Mariann Touré, InVivo Trading was founded to tap into the export commodity market. It is reassuring to have a major European agricultural conglomerate in the background. The four mainstays of Union InVivo are stocking and trading grain crops, producing and distributing seeds and farming accessories, producing and offering animal feed and services to feed producers, distributors and livestock farmers, and operating a network of agricultural stores for the full-growth market of outdoor leisure pursuits. The 5.7 billion Euro revenue in the 2011-2012 fiscal year marks their leading market position. Vitafort had been a reliable partner for twenty years when InVivo Trading was set up as a joint company to secure a foothold in the Hungarian grain trade.

Head of trade and logistics, Attila Molnár explains that the purpose of InVivo Trading is to cut the middlemen and buy export commodities straight from the producers. Due to last year's drought and high domestic pricing, maize is not in their business plan for the coming year: they focus on wheat as their mainstay. Being a relatively new company and following a conservative business policy, InVivo Trading is cautiously exploring the Hungarian market, taking moderate risks and rather going for the sure shot, also shying away from "paper only" deals: what they buy, has to be physically loaded into their warehouse.

Mariann Touré is telling us about a modest start. They were content with a low volume to start out with, but all the same, hiked up their turnover from 20 to 100 thousand tons of produce in three years. Now they are ready to double it, buying and selling 200 thousand tons in 2013.

Head of warehousing and quality control, Péter Tóth is overseeing the storage of grains – in the recently acquired river port of Baja and silos rented all around the country. InVivo Trading entertains business relations with state-owned Concordia, renting their warehouses in Cegléd, Makó, and Marcali. Some of the crops that they buy get transported straight to end users after harvest. The imminent development project of the river port in Baja is a 2-3 million Euro investment overall. The first phase is all about bringing technical facilities to the highest standards. They have already embraced the GTP quality control system, and onsite laboratories will ensure quality service to customers. In the second phase, InVivo is building 20 thousand ton silo storage in the port, optimising logistics and warehouse capacity.

The introduction of invert VAT was long due and hopefully a permanent feature in EU trade transactions. Péter Tóth is convinced that it can prevent VAT fraud in agriculture, and it should be left in practice indeterminately.

Mariann Touré gives the facts and figures for the river port: Union Invivo bought the port a year ago for just short of one billion HUF. Invivo Trading Zrt., the port operator has started the operation with six new employees, and one billion tons of produce have been loaded here since the port opened in 2004. "We sure don't have to wait nine years for the next billion tons to go aboard here," she adds.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

A kormányzó

Fotó: Benkő Imre

INTERJÚ UNGVÁRY KRISZTIÁN TÖRTÉNÉSSZEL

Gyömrőn lakossági tiltakozás ellenére közteret neveztek el Horthy Miklósról, Magyarország egykori kormányzójáról. Ez az első ilyen lépés, amelyet azonban több is követhet. A vitatott történelmi személyiség helyi „rehabilitálásának" kormányzati hátszelet adott az elmúlt évek kommunikációja, illetve a szimbolikus jelentőséggel is bíró Kossuth tér 70 évvel ezelőtti képének visszaállítási terve. Az „alaptörvény" preambuluma is a Horthy-korszak végéig tekinti folyamatosnak a magyar történelmet. Ungváry Krisztián történész szerint azonban Horthy sem fekete-fehér, személyét és negyedszázados uralmát is árnyaltan kell(ene) vizsgálni, megítélni.

– Mi lehet az oka a Horthy-kultusz újraéledésének, miközben egyre kevesebben élnek azok közül, akik akár gyermekként is megélték azt a korszakot?

– A Horthy-kultusz valójában nem Horthy Miklós személyéről szól, hanem inkább arról a 25 évről, amit az ő neve fémjelez. Akiknek fontos az, hogy szobrok, közterek idézzék az egykori kormányzó nevét, valójában azt a korszakot szeretnék teljes egészében rehabilitálni.

– Ebbe a sorba tartozik az államosított közoktatást irányító szervezet elnevezése Horthy kultuszminiszteréről, Klebelsberg Kunoról?

– Klebelsberg Kuno nevéről nem asszociálunk a Horthy-rendszer egészére, inkább csak a kultúrpolitikus életművére. Nem állítom, hogy egy 20. századi politikus sem akadna, akiről bármit is el lehetne nevezni, de fontos, hogy az effajta elnevezések ne tegyék lehetővé bűncselekmények tisztára mosását.

– Horthyról napjainkban is jószerivel csak szélsőséges véleményeket hallani a közvéleményben, a politikusoktól – attól függően melyik lövészárokban tanyáznak –, de olykor még történészektől is. Ki volt az egykori kormányzó: fasiszta vagy parlamentáris, hogy ne mondjam liberális demokrata?

– Horthy különleges eset, hasonlóan Kádár Jánoshoz. Mindkettejük neve egy-egy politikai korszak egészét jelenti. Horthy Miklós személyét is árnyaltan kellene megítélni, de ez általában nem sikerül a napi politikai vitákban: vagy fasisztának, vagy liberális demokratának állítják be. Mindkét vád gyakran elhangzott ellene. Általában a szélső jobb oldal nevezte előszeretettel liberális demokratának a kormány-

zót, mert gyűlölték őt és rendszerét zsidóbérencnek is tartották. A történelem iróniája, hogy akik ma lelkesen szobrot állítanának neki, azok nagy részét Horthy Miklós börtönbe záratta volna. Ugyanakkor azt is hangsúlyoznom kell, hogy Horthy nem volt fasiszta, mint ahogyan liberális demokrata sem. Kétségtelen, hogy Magyarországon a Horthy-korszak alatt parlamentáris demokrácia volt, autoriter vonásokkal. Horthy Miklós eszményképe a 19. századi Anglia volt. Ami persze a maga módján liberális berendezkedésű állam volt. Ezt a liberalizmust azonban az egykori kormányzó komoly megszorításokkal értelmezte.

– Be lehet akkor őt az ó-konzervatív skatulyába gyömöszölni?

– Az ó-konzervatív jelző azért nem volna az ő esetében helytálló, mert bizonyos esetekben Horthyban volt nyitottság például arra, hogy az államhatalmat a polgárokkal szemben bizonyos mértékig támogassa. A Szovjetunió sem csak elutasítást váltott ki belőle.

– Ezt az arcát eddig nem igen ismerhettük meg. Mai szerecsenmosdatói sem beszéltek erről. Mit tartott elfogadhatónak a sztálini bolsevik államban?

– Természetesen Horthy antikommunista volt, de imponált neki az a gazdasági átalakítás, ami a Szovjetunióban végbement. Erről dicsérőleg nyilatkozott az egyik minisztertanácsi ülésen, mint a világtörténelem legnagyobb – mai szóval – projektjéről. Az persze már más kérdés, hogy ezt a véleményét a nyilvánosság előtt nem hangoztatta. Horthy azért sem nevezhető ó-konzervatívnak, mert a zsidóság bizonyos mértékű hátrányos megkülönböztetésével együtt tudott élni, még akkor is, ha annak az 1938 utáni radikális változatát, amely a magyar törvényhozásban elindult, nem is támogatta. Igaz, nem is lépett föl aktívan ellene. Ezért azt tudom mondani, kellő számú skatulya esetén be lehet őt valahová helyezni, de mint mondtam, a magyar közvélemény csak két skatulyát ismer, ezekbe viszont nem fér bele.

– Hogyan lehetne mégis értékelni a Horthy-korszakot?

– Nagyon nehéz röviden összefoglalni. Ha azt az időszakot csak 1920-1938 között vizsgálnánk, akkor a kép viszonylag pozitív lenne. Ezt mégsem tehetjük meg, hiszen ami 1938 után történt, az is a Horthy-korszak része, a magyar politikai elit felelőssége.

– Ha nem is volt fasiszta, a magyar holocaustot, vagy shoát, a zsidó származásúnak nevezett honfitársaink tömeges deportálását, legyilkolását sokan az ő számlájára is írják. Akik felmentenék őt, Adolf Eichmannra és a németekre hárítanák a felelősséget. Csakhogy a magyar állam már 1941-ben, jóval a német megszállás előtt 20 ezer hontalannak bélyegzett zsidót adott át a németeknek, akik Kamenyec Podolskban gyerekeket, nőket, öregeket, férfiakat, vagyis mindenkit lemészároltak. Mennyiben és miért volt hát felelős Horthy?

– Egyértelműen ki kell jelenteni, nem csak a németek erőltették rá Magyarországra, a kormányzóra, kormányzatra, ami történt. Ezeknek az eseményeknek voltak nagyon jelentős belső mozgatórugói is. Ezért a korszak egésze tragédiába torkollott, több százezer magyar állampolgár, magyar ember halálát okozva. A végső mérleg emiatt sem lehet pozitív.

– Történhetett volna másképpen is, hiszen sokan a politikai, geopolitikai helyzettel, Trianonnal, az „országgyarapítással" mentegetik Horthyt?

– Történhetett volna-e másként? Ez a „mi lett volna ha" típusú kérdés, amiről a szakmában is sokan azt gondolják, történelmietlen. Én másként vélekedek erről, szerintem az ilyen kérdésfeltevés nem történelmietlen. Nagyon is fontos ezen elgondolkodni, mert ebben az esetben látjuk a korszak progresszív oldalait is. A korszaknak ugyanis nem Horthy a legsötétebb arca. Ő és Bethlen István a jobb esély volt, mert Magyarországon lett volna arra is lehetőség, hajlam, hogy sokkal korábban, sokkal radikálisabb szélső jobb oldali fordulat következzen be. A Nyilaskeresztes Pártot csak választási csalással és terrorral lehetett a hatalom közeléből eltávolítani. A Horthy-rendszer a 30-as években még rendelkezett annyi önkorrekciós képességgel, hogy Gömbös Gyulát féken tartsa – aki idejekorán elhalálozott 1936-ban –, illetve visszaverje a nyilasok hatalomátvételi kísérleteit. Igaz, utóbbi csak ideiglenesen járt sikerrel. Ez Horthy Mikósnak és környezetének az érdeme. Ettől ő még nem egy liberális demokrata.

– Nehéz is lenne egy olyan rezsimre ezt ráfogni, amely megdönthetetlen bizonyítékok híján is statáriális bíróság-

Fotó: Kertész Gábor

gal halálra ítéltette a biatorbágyi vasútrobbantásos merénylettel vádolt Sallai Imrét és Fürst Sándort. Pechükre nem csak kommunisták, de zsidók is voltak, vagyis ideális vádlottak.

– Tagadhatatlan, hogy justizmord történt, hiszen a merénylő Matuska Szilveszter volt, de ez sem egyszerű történet. A korszakban a kommunista párt tagjaival szemben sok országban statáriális bíróságok jártak el. Mai értelmezésben az akkori kommunista mozgalmat a mai al-Kaida terrorszervezethez lehetne hasonlítani. Moszkvai központtal, a Komintern különböző országokban felkeléseket szított, merényleteket szervezett a hatalom megdöntésére. Egyébként nem Magyarországon voltak a legaktívabbak, hanem Németországban. Valamennyire meg lehet tehát érteni radikális eljárást.

– Térjünk vissza a rezsim sötét arcához, arcaihoz. Ki volt, kik voltak?

– A rendszer sötét arcának nevezhető Gömbös Gyula, de akár a mindenkori kormánypárt igen jelentős, az 50 százalékot meghaladó része. Ide sorolhatjuk Teleki Pált is, aki ugyan antifasiszta volt, de ez nem jelenti azt, hogy demokrata lett volna. Egy magyar rasszista volt, aki azért volt antifasiszta, mert a németeket még a zsidóknál is rosszabbnak tartotta. Igencsak sok köze volt a numerus clausushoz, illetve az első zsidótörvényekhez, amelyeknek a „zsidó" fogalom- meghatározása sokkal radikálisabb volt, mint a hírhedt Nürnbergi törvényeké. A német tábornoki karban több olyan személy is volt, akinek egy, adott esetben két nagyszülője is zsidó származásúnak minősült. Ha egy magyar tábornok feleségének csak egy nagyszülője is zsidó származású volt, és ez kiderült, azonnal elbocsátották. Gotthard Heinrici vezérezredes a tölgyfalombos-kardokkal lovagkeresztet kapta és Berlin elestéig vezette a hadműveleteket a keleti fronton. Ő is érintett volt.

– Mennyire lehet ma érvényes a Horthy-korszak?

– A korszak kultúrájának emlékezete mindig a máról szól, politikai érdekek legitimálásáról. Jellemző, hogy azoknak, akik a Horthy-korszakkal politikusként foglalkoznak, többnyire fogalmuk sincs arról az időszakról. Azzal viszont nagyon is tisztában vannak, hogy a pártjuk ezzel milyen szavazóbázist tud megszólítani. Szerintem ez a lényeges. A Horthy-kultusznak az ápolása a jobb oldalon belüli hatalmi versengés és harc, a két ismert párt közötti vetélkedés eszköze. Ennek a két pártnak a szavazóbázisa mutat átfedéseket. Elvileg a kisebb szavazóinak jelentős része lehetne a nagyobbra szavazó. Fordítva ez kevésbé van így, de itt is érzékelhető nyitottság. Ezért folytatnak egymással a kultúrális, politikai szimbólumokkal küzdelmet.

– A mai fiatalokra hat ez a kommunikáció?

– A kisebb hívei főképp a fiatalok köréből kerülnek ki. Ezek a szavazók nagyon jól használják az internetet és az egyéb médiumokat. Abból ítélve, hogy az ezzel a korszakkal kapcsolatos sajtótermékek milyen ütemben fogynak, én ijesztően nagy potenciált látok ebben a diskurzusban. Régen nem azok foglalkoznak ezzel a kérdéssel, akik tudnak is róla valamit. Itt már érzelmi kérdésről van szó, amely a fiatalság meghatározó részét foglalkoztatja. Azt sem szabad elfelejteni, hogy a rendszerváltásban a magyar lakosság nagy része csalódott. Ez a csalódottság a fiatalok között is magas, holott elvileg a változásoknak ők lennének a haszonélvezői. Keresnek maguknak egy kort, amelyhez visszanyúlva azt az időszakot idealizálni lehet. A Horthy-korszak reneszánsza egy sajátos válasz is a rendszerváltásban és a kapitalizmusban való csalódásra.

– Lehet ezzel az idealizálással szemben a tényekkel felvenni a küzdelmet?

– Nem csak lehet, de kell is. Nem csak a történészeknek, de az államnak is lenne feladata. Az nem megy, hogy egyszerre Wass Albert és Márai Sándor a legnagyobb magyar író. Ez a metafora nagyon pontosan megmutatja, hogy ha a lakosságot Wass Alberttel szocializálják, azzal egy nyugateurópai demokráciát nem lehet „üzemeltetni". Ha ez így alakul, nem tudom, mi lesz ebből az országból.

Írta: Bihari Tamás

Adósság, csökkentés, drágán

A HITELESSÉG, A FENNTARTHATÓSÁG HIÁNYZIK

Miért érdemes csökkenteni az adósságot? Többek között azért, mert egyre kevesebb pénz megy el a kamatokra. Általában ez így van. De Magyarországon most nem ez a helyzet.

Hol a megtakarítás?

Az eladósodottság szintje csökken, mégis az adósságszolgálat költségei emelkednek, egyelőre semmiféle megtakarítás nem észlelhető a költségvetésben.

Nagy áldozatok árán – a gazdaság nem növekszik, a versenyképesség romlik, az államosított magánnyugdíj vagyon lényegében elfogyott – az eredetileg elképzeltnél lényegesen visszafogottabban, de csökken a GDP arányos eladósodás. A csúcshoz képest, amikor 2010-ben közel 82 százalék volt az államadósság, az idén ez a kormányzat szerint 74-77 százalékra mérséklődhet. Nem olyan mértékű az adósság leépítése, mint amit a kormány még működése kezdeti időszakában felvázolt (nem lesz az idén 70 százaléknál alacsonyabb), de kétségtelen: a tendencia, a mérséklődés érvényesül.

S az eredmény?

A számok, a statisztika ugyan sokkal szebb képet mutat, de a kamatkiadások nem csökkennek, hanem emelkednek. A finanszírozás, az adósság megújítás többe kerül, mint eddig. Többe kerül nominálisan forintban is, hiszen az idén a kamatkiadások 1300 milliárd forint körül alakulnak. Ilyen sokat még költségvetés nem költött el államadósság finanszírozásra. És az államháztartás kiadásainak egészéhez viszonyítva, illetve GDP arányosan sem jobb helyzet.

Hogy miért?

Azok a szokatlan módszerek, amelyeket a gazdaságpolitika alkalmaz a gazdasági helyzet konszolidálására, nem teszik olcsóbbá, éppen ellenkezőleg: drágítják a finanszírozást. Tavaly a kormány csak tárgyalt az IMF-fel, de nem kötött megállapodást, és így nem jutott hozzá a nemzetközi intézmény 2-3 százalékos kamatozású hiteléhez. Nemzetközi tőke piacon nem kockáztatott meg kötvénykibocsájtást az ország rossz (bóvli) minősítése miatt. Maradt a hazai tőkepiac, ahol viszont az év jelentős részében 7 százalék feletti hozamokkal lehetett csak forráshoz jutni. Így a forintban lévő magyar államadósság

Siker és kudarc

Siker, hogy Magyarország két év után, bóvli minősítés ellenére február elején kimerészkedett a nemzetközi tőkepiacra és több mint 3 milliárd dollár értékben tudott forrást bevonni. Ez fontos lépés ahhoz, hogy az ország piaci finanszírozását, amelyet az előző kormány – a válság első fázisát követően – 2009-2010-ben biztosított, a jelenlegi kormány ismét megteremtse.

Kudarc, mert a forrásbevonás drága, nem csökkenti, hanem növeli a magyar adósság megújítás költségeit. A térség országai közül Magyarország fizet a legtöbbet a külföldi pénzért. Ennek az a magyarázata, hogy a magyar csődkockázat nemcsak a cseh, a lengyel, a török, hanem román CDS-nél is magasabb. (A CDS, azaz Credit Default Swap, önmagában egy feltételes swap-ügylet. Egy biztosítás, amit a CDS vásárlója vásárol meg, a CDS-felárat fizeti meg az ügylet során a CDS eladójának, aki viszont, ha a mögöttes termék nem-fizetésére kerül sor, akkor a mögöttes termék névértékét fizeti meg a vásárlónak. A CDS-t államcsőd-kockázati mutatóként is szokás emlegetni, révén a biztosítás arra az esetre szól, ha egy állam nem fizetné ki lejáratkor a kötvényeit – a szerk.)

Államadósság pálya: a kormány eredetei elképzelése és ami abból megvalósul (százalék, a GDP arányában)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2013
Elképzelt	Konvergencia program 2011 - kormány						
Bruttó államadósság	72,3	78,4	80,2	75,5	72,1	69,7	69,7
Államháztartás egyenlege	-3,7	-4,5	-4,2	2,0	-2,5	-2,2	-2,2
Megvalósuló	EDP jelentés - KSH					terv	törvény
Bruttó államadósság	73,0	79,8	81,8	81,4	78,3	76,8	73,7
Államháztartás egyenlege	-3,7	-4,6	-4,4	4,3	-2,7	-2,2	-2,7

Forrás: *Konvergencia program, EDP jelentés - KSH*

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Fotó: Kertész Gábor

Irina Ivascsenko, az IMF budapesti képviseletének vezetője

átlagos kamatterhe a veszélyesnek tartott 7 százalékos szint felett van. (A devizaadósság átlagos kamatterhe tavaly év végén 4,5 százalék, a forinté 7,3 százalék közelében volt, a teljes adósság átlagos kamatszintje 5,5 százalék körüli.)

Sokszor elhangzott a híradásokban, hogy Magyarország 2012-ben milyen jelentős összegeket fizetett vissza a korábbi IMF kölcsönökből. Ennek azonban ára volt. A visszafizetés ugyanis nem úgy történt, hogy a gazdaság gyorsan javuló versenyképessége révén jelentős többletjövedelmekre tett volna szert, amelyek megalapozták az államadósság törlesztést. Ellenkezőleg. Az állam belföldi kötvény kibocsátással új, drágább hiteleket vett fel,hogy a lejáró olcsóbb régieket törlesszthesse.

Rövidülő lejáratok

De ez a folyamat az egész adósságállományra jellemző. Rövidülnek a lejáratok, új hitelek kellenek a régiek törlesztésére, drágul a megújítás.

Ezért, hogy a számok ne legyenek olyan csúnyák, a kormány a múlt év végén változtatott az adósságállomány számítás módszertanán. Az állomány mintegy 40 százaléka nem forint, hanem devizaadósság. Amikor tavaly nyáron elkészült az idei költségvetés tervezete, abban az adósságot még 299 forint/euró (299,4 forint/euró és 243,8 forint/svájci frank) árfolyammal számolták. A decemberben elfogadott törvényben a figyelembe vett árfolyam viszont már jóval alacsonyabb: 283,4 forint/euró, 235,4 forint/svájci frank, 226,8 forint/amerikai dollár és 344,1 forint/SDR. (Az SDR, azaz Special Drawing Rights, illetve „Különleges Lehívási Jogok", a lehetséges igény szabadon használható pénzneme a Nemzetközi Valutaalap (IMF) tagjainak. Meghatározása úgy történik, hogy a jelentősebb nemzetközi valutákat, amelyeket a nemzetközi

Az államháztartás pénzforgalmi kamatkiadásai

Államadósság költsége	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*	2013**
Milliárd forintban	914	983	1 006	1 154	1 180	1 146	1 112	1 176	1 336	1 240
Államháztartási kiadások százalékában	8,1	7,8	7,7	8,6	8,8	8,5	7,7	8,2	9,1	8,1
GDP százalékában	4,2	4,1	4,0	4,3	4,5	4,29	3,96	4,03	4,35	4,09
Államháztartási kiadások összesen (milliárd forint)	11 230	12 666	12 996	13 466	13 438	13 539	14 537	14 271	14 624	15 274
GDP (milliárd forint)	22 018	23 675	24 989	26 545	25 629	26 610	27 889	29 019	30 685	30 392

***ezévi költségvetési terv, **elfogadott ezévi költségvetés**

Forrás: *zárszámadások*

kereskedelemben használnak, egy valutakosárban egyesítik. Jelenlegi pénznemek a kosárban súlyuk szerint: az USA dollár, az euró, a japán jen és az angol font sterling – a szerk.) Így aztán minden szám kedvezőbb lett, az idei várható adósság nem 76,8, hanem 73,7 százalék és a kamatkiadást is mérsékelték az eredetileg feltételezett 1336 milliárdról 1240 milliárd forintra. Ez persze a tényleges folyamatokon nem változtat, azok majd úgy alakulnak, ahogy. És a leírt tendencián sem, hogy az alacsonyabb adósság megújítása nem kevesebbe, hanem többe kerül.

Mindez pedig bizony nemcsak azért veszélyes, mert ha nagy áldozatok árán sikerül néhány tízmilliárdot megtakarítani az oktatásban, az egészségügyben, vagy a rokkant nyugdíjasok járadékán, azt jelentős részben elviszi a magasabb kamatfizetés, hanem mert az egész adósságcsökkentés hosszú távú fenntarthatóságát is megkérdőjelezi.

Újabb kiigazítás esedékes

A kiegyensúlyozott pénzügyek fenntarthatósága rövid távon és hosszú távon egyaránt kétséges. Ez a magyarázata a befektetők bizalmatlanságának, a csökkenő, de Európában továbbra is kiugróan magas magyar kockázati felárnak és a drága finanszírozásnak. Ezért kényszerül a kormány folyamatos kiigazításokra, a költségvetés rendszeres toldozgatásaira. Újabb és újabb unortodox lépésre, amely egyre inkább megszorításokban ölt testet. Nem nehéz megjósolni, hogy egy ilyen hamarosan esedékes lesz 2013-ban is.

Írta: Athanasios Krizostom

Cutting Debts Comes At a Cost – Unsustainable financial sustainability

Being deeply in debt is not funny. Paying interest makes you skinflint, while a massive principal is keeps looming. Does lowering your debt break the vicious circle? Normally it does, but not in Hungary.

The central budget is a maddening case of catch 22: national debt is decreasing, while debt-related expenditures are on the rise. We have not seemed to save a penny so far, only added to our misery through austerity measures. Economic growth is the subject of wishful thinking, competitiveness is below par, dubiously nationalised private pension funds have all but dwindled. Are these worth the modest decrease in national debt compared to the GDP?

The raw statistical figures are deceptively decent, but the stark reality is that interest payments are steadily on the rise, because refinancing loans cost more than ever. An all time high, 1,300 billion HUF melted into interests – a staggering sum by any standards. Why is that, you dare ask? Because our unorthodox economic policy put a high price tag on finances for Hungary. Failing to come to terms with the IMF last year – a mild understatement, what with the government's negative ad campaign and dillydallying – means that we have to make do without discount loans on 2-3 percent interest. Hungary's near junk rating rules out government securities on the global market – no one in their right mind would buy them – so the only option was the domestic capital market with seven plus percent interest. For the record, interest on national debt in HUF is at a perilous 7.3 percent, in other currencies at 4.5 percent, making a 5.5 percent median interest liability. Nothing to trifle with here.

Government is heralding how much of the earlier IMF loans we managed to clear in 2012. Hogwash it is: payments were not the result of surplus from a fast growing economy. Far from it. Hungary refinanced its loans with exorbitantly expensive bonds issued on the domestic market: we pay more to repay less. Does that make sense to anyone? In fact the entire loan portfolio is toxic. Shorter terms and ever more expensive refinance spells trouble. The ugly truth is now whitewashed with an even uglier, sneaky arithmetic trick: lowering the exchange rate at which debts in foreign currencies – forty percent of all national debt – are calculated. Figures instantly look more charming with a single stroke, national debt and annuities are lowered from 76.8 percent to 73.7 percent and 1,336 billion to 1,240 billion HUF respectively, bearing no relevance to the country's actual economic status of course. It's all just juggling with numbers.

This narrow path, the unbeaten unorthodox track, however, is lined with land mines. Tens of billions of Forints scraped and raked through extremely frugal measures that burden the education and health systems, like money saved at the expense of benefits for the disabled being wasted on higher interest rates is one thing. Jeopardising the long-term sustainability of the repayment of loans is another.

Keeping finance afloat is a dubious balancing act, and investors are incredulous to say the least. Their doubts and reluctance fuel a slowly decreasing, albeit still exceptionally high risk premium. The national budget is a patchwork, government is making hasty decisions, amendments and corrections. Unorthodox economy equals unparalleled austerities, by the look of it. More to come in 2013, watch this space.

Success and Failure

It is no small feat that Hungary, having lived shamefaced for two years with the stigma of junk rating, ventured out early February and managed to scoop three billion in investments on the global capital market, for the first time since the 2010 elections. None the less, it comes at a detrimental cost that makes the move a failure: Hungary pays the highest premium for borrowing foreign currency in the region, hiking up the country's CDS way above that of the Czech Republic, Poland, Turkey, and even Romania. That's a hard fact, and a bitter pill to swallow, whatever the official propaganda.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

A jegybank és elnöke

NEM TEREM, NEM IS KÉPZIK, MÉGIS VAN

Ahogy miniszterelnök képző szakokat sem találunk a hazai, illetve külföldi egyetemeken, úgy jegybankelnöki oktatás után sem érdemes kutakodni. Pedig a követelmények (szakmai és gyakorlati) nem átlagosak és a felelősség is különösen nagy. Bár néha az lehet az érzése az újságolvasónak, hogy Magyarországon miniszter, miniszterelnök és így jegybankelnök is bárkiből lehet, főleg az utóbbi esetében ez messze nem igaz.

Mi fán terem?

Míg a politikusokat elsősorban a választók bizalma juttatja hatalomba, a jegybankelnökök munkáját sokkal inkább a piac méri és értékeli. Ez pedig nagy különbség. Tapasztalhattuk több esetben is: ugyanaz a szakember mennyire másként gondolkodott, viselkedett politikusként tárcairányító poszton, illetve másik munkakörben, a központi bank élén. Nem elsősorban azért, mert meghatotta a Magyar Nemzeti Bank patinás épülete, az intézmény szellemisége.

Ennél sokkal erősebbek a gazdaság, a pénzpiac diktálta kényszerek, elvárások, melyek alól a központi bank és így elnöke sem vonhatja ki magát. „Tündérmesék gyártását" a jegybank élén nagyon gyorsan büntetik a befektetők.

A központi banki intézmény kialakulása a világban hosszú tanulási folyamat eredménye. Komoly válságok, inflációs krízisek alapozták meg létét. Amióta a nemzeti pénzrendszerek – sem közvetlenül, sem közvetve – nem aranyalapúak, azóta a kormányok – kis túlzással – szinte szabadon teremthetnek pénzt. A fedezetlen pénzteremtés egy idő után inflációt szül és súlyos esetben gazdasági és társadalmi összeomlást okoz. Ennek megelőzése fontos érdek, érvényesítése a jegybankok alapvető feladata.

Fotó: Kertész Gábor

Politikusi horizont

A politikusok választási ciklusokhoz igazított cselekvése esetenként sok kárral jár. Rövid távon könnyebb megoldást találni a napi problémákra úgy, hogy a kormány adót csökkent, mert azt a választók szeretik és többet költ, mert azzal bizonyítja: érzékeny a lakosság gondjaira. Ha pedig a gazdaság nem termeli meg az ehhez szükséges pénzt, akkor valahogy be kell tömni a terebélyesedő réseket a pénzteremtés

Harmonizált fogyasztóiár-index* – infláció
(az előző év százalékában)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Magyarország	5,2	4,7	6,8	3,5	4,0	7,9	6,0	4,0	4,7	3,9	5,7
EU átlag	2,1	2,0	2,0	2,2	2,2	2,3	3,7	1,0	2,1	3,1	2,6
Euro zóna	2,3	2,1	2,2	2,2	2,2	2,1	3,3	0,3	1,6	2,7	2,5

** A nemzeti inflációs index és az EU ajánlásait tükröző harmonizált fogyasztóiár-index hasonló, de nem teljesen azonos mutató, a két index között megjelenő csekély mértékű különbség módszertani eltérésekre vezethető vissza.*

Forrás: *Eurostat*

különböző eljárásaival. Ez azonban az áremelkedés, infláció miatt sosem marad büntetlen.

Az országot, a gazdaságot nem lehet csak rövidtávú érdekek alapján kormányozni. Ezt ismerték fel már jó ideje és ennek eredménye a jegybanki különleges státusz kialakítása. A jegybanknak vannak olyan funkciói, amelyeket a pénzügyi rendszer fejlődése tett szükségessé, így a bankjegy kibocsátás, a pénzforgalom ellenőrzése, esetleges problémáinak kezelése. A központi bank „végső menedékhely", ha valamely pénzügyi intézmény bajba kerülne. Amikor sok évvel ezelőtt a betétesek az akkor még létező Postabankot egy pénteki nap megrohanták, akkor az MNB-nek kulcsszerepe volt a pánik lecsillapításában és más intézmények megvédésében.

Ezért kell a függetlenség

De a jegybank elsődleges feladata az árstabilitás (vagyis az alacsony infláció) elősegítése és őrzése. Ez mozgatja alapvetően monetáris politikáját, kamatdöntéseit, monetáris eszközeinek alkalmazását. Ebben nagyfokú függetlenséget élvez, döntéseibe nem szólhat bele a kormány. Ezt írja elő (a jelenlegi és a korábbi) jegybanktörvény, amelyhez az eddigi bankelnökök szigorúan tartották magukat, számtalanszor súlyos ütközéseket is vállalva a mindenkori pénzügyminiszterrel, miniszterelnökkel. Nem törvényszerű, hogy a kormány és a jegybank egymás ellen dolgozik. Sőt, éppen ennek ellenkezője a kívánatos, ha megfelelő harmóniában van egymással a kormányzati költségvetési és a központi banki monetáris politika. De erre nem sok példa akadt az elmúlt két és fél évtized során. Annál inkább jellemző volt a harc, a kormányzati inflációnövelő, egyensúlyt rontó, a közpénzügyek hosszú távú fenntarthatóságát aláásó lépések központi banki ellensúlyozása, korlátozása.

A Magyar Nemzeti Bank elnökei, vezetői

Dr. Popovics Sándor	1924 – 1935
Dr. Imrédy Béla	1935 – 1938
Dr. Baranyai Lipót	1938 – 1943
Dr. Pósch Gyula	1943 – 1944
Temesváry László	1944 – 1944
Dr. Oltványi Imre	1945 – 1946
Dr. Csejkey Ernő	1946
Dr.Jeszenszky Ferenc	1949 – 1952
Vörös János	1952 – 1955
Dr. Háy László	1956 – 1956
Szántó Dénes	1956 – 1960
Sulyok Béla	1960 – 1961
Dr.László Andor	1961 – 1975
Dr. Tímár Mátyás	1975 – 1988
Dr. Bartha Ferenc	1988 – 1990
Dr. Surányi György	1990 – 1991
Dr. Bod Péter Ákos	1991 – 1994
Dr. Surányi György	1995 – 2001
Dr. Járai Zsigmond	2001 – 2007
Simor András	2007 – 2013
?	2013 –

Megjegyzés: lapzártánk idején még nem ismert Simor András utóda

Emberi, szakmai tisztességgel

Így aztán bármelyik új jegybankár – nemcsak a jegybankelnök és helyettesei, hanem a legfontosabb döntéshozó testület, a monetáris tanács tagjai is – többnyire arra készülhetnek, hogy ellenszélben kell hajózniuk. Ez pedig nem annyira kellemes, sokszor embert próbáló feladat. (Lehet választani, kinek a nemtetszése rosszabb: a kormányzaté, vagy a piacé.) Aki vállalja a feladatot, számolhat azzal, hogy egy idő után kormányzati körökben nem fog a legnagyobb népszerűségnek örvendeni. Főleg ha nemcsak megfelelő képzettséggel, szakértelemmel és tapasztalattal, hanem nagyfokú szakmai, emberi tisztességgel kívánja ellátni feladatát. Ezeken a posztokon szakmai és emberi tisztesség nélkül aligha maradhat meg valaki sokáig.

Írta: Kovács Lajos

President of the National Bank - Vocation, position, but not a job to train for

Wanna be a doctor or art therapist? Enroll in a course. Most jobs you can train for, but there are a few high-flying positions that cannot be taught, and yet require larger than life skills and come with frightening responsibilities. You might feel that anyone with caesarian determination could become a premier, but bank presidents are a different breed – they must know their trade inside and out.

Politicians promise, get elected, then fail to deliver. Presidents of a national bank are gauged by a cut-throat financial market. You can't get away with bogus here, or investors pull out with alarm. The powers that be are interested in populist measures that cements their position: lowering taxes and giving enough bread and circus to the masses so that they keep voting in their favour. Overspending is temporarily masked with saving and making money as best as they can – which never goes unnoticed and unpunished. Inflation and soaring prices follow.

National Bank to the rescue: top number crunchers are there to keep inflation at bay with a strict, tight-fisted monetary policy guarding the holy grail of interest rates, whatever the government says or does. The independence of national banks is the key to fiscal stability, and that is why their presidents are tough, brainy suits is square glasses, often engaging in a joust over minute figures with finance ministers or the head of government. The president above all, but the whole monetary council en masse are running a tight ship, sailing between hell and high water, both whipped by the government and bullied by the market.

One needs more than a high IQ and fancy degree in economics and finance to stand one's ground in the grindhouse. Without sticking to the highest professional and moral standards under pressure, you won't last long in this much coveted job. And, as always, it is easier said than done.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Kormány, propaganda, számla

MIT, MENNYIÉRT, MIÉRT?

Kormányokon átívelő szándék, hogy a közüzemi számlák egyszerűbbek, áttekinthetőbbek legyenek, hogy a fogyasztó is megértse: mit, miért és mennyit fizet. Ezt a választói elvárást eddig mégsem sikerült teljesíteni és a mostani, új formátumú számlák kapcsán is meddő erőfeszítésnek tűnik az egyszerűsítés.

Fotó: Benkő Imre

Legalábbis a mintaszámlák alapján erre lehet következetni, hiszen az első új típusú bizonylatokat csak márciusban – lapszámunk megjelenése után – kaphatja meg az ügyfél. Egyebek mellett azért is, mert a szolgáltatóknak mindössze két hetet adott a törvényhozó az átállásra. Ennyi idő alatt pedig képtelenek átállni az új formátumra.

Több változás is történt egy kormányhatározat nyomán a gáz és villanyszámlákon. A meghirdetett cél az volt, hogy a fogyasztó könnyebben eligazodjon a közüzemi számláján. Szakemberek szerint ez a számla nem, hogy egyszerűbb lenne, de pontatlanabb, bonyolultabb és a hibáktól sem mentes. Igaz, a bírálatokhoz senki nem akarta a nevét is adni, de ez talán érthető, ha hozzátesszük, hogy az új bizonylatokon némi kormánypropaganda is helyet kapott. Erről azonban később. Előbb némi számlatörténeti áttekintés következzék.

„A számla egyszerűsítési láz még 2008-ban tört ki" – idézi fel a múltat az egyik nagy energetikai szolgáltató szakembere. A feladat a Magyar Energetikai Hivatalra várt. Kiváló szakértők láttak neki a munkának és el is készült az új számla. A Vidék Magazinnak nyilatkozó bennfentes szerint a fogyasztónak három alapvető adatra lehet szüksége, amit a többség megérthet: a felhasznált energia mennyisége, mennyi a felhasznált energia ára és mekkora az adóval növelt végösszeg.

Ehhez képest az elmúlt majd' öt évben a számlákon volt nyolc, tizenkettő, majd ismét nyolc tétel. Kellő szakmai felkészültség és ismeretanyag nélkül azonban ebben az adatérdőben bárki könnyen eltévedhet. A mostani változások után is vagy tízféle tétel szerepel a számlákon. A tizenkét részből álló számla mellett évente mindenki kap egy úgynevezett elszámolási számlát, amin a leolvasott óraállás alapján a szolgáltató visszatéríti a túlfizetést, vagy a többlet fogyasztásért járó összeget tüneti fel. Szakértőnk elmondja: ezt az elszámoló számlát sikerült egy oldalasra „lealkudni", de most három oldalasra hízott. A számla panaszok nagy része ugyanakkor éppen a fogyasztók számára megfejthetetlen információk miatt érkezik a szolgáltatókhoz. „A változtatás mellett hangoztatott egyik érv, az uniós előírások betartása. Brüsszel valóban előírja, hogy minden lényeges információt tartalmaznia kell a számlának, de azt nem szabja meg, hogy melyek ezek a fontos tudnivalók" – teszi hozzá a szakember.

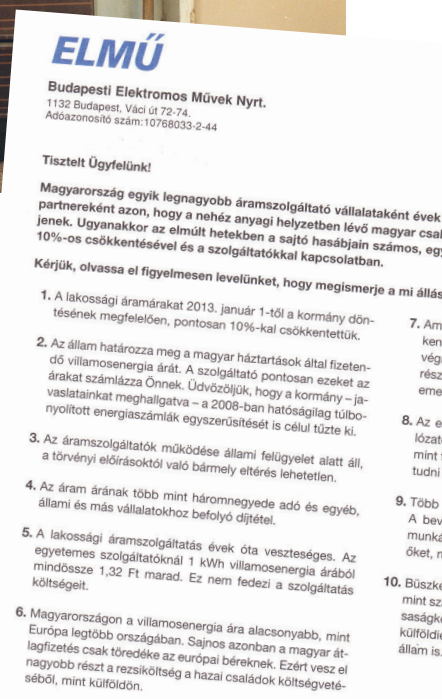
ELMŰ

Budapesti Elektromos Művek Nyrt.
1132 Budapest, Váci út 72-74.
Adóazonosító szám:10768033-2-44

Tisztelt Ügyfelünk!

Magyarország egyik legnagyobb áramszolgáltató vállalataként évek partnereként azon, hogy a nehéz anyagi helyzetben lévő magyar csal jenek. Ugyanakkor az elmúlt hetekben a sajtó hasábjain számos, eg 10%-os csökkentésével és a szolgáltatókkal kapcsolatban.

Kérjük, olvassa el figyelmesen levelünket, hogy megismerje a mi állás

1. A lakossági áramárakat 2013. január 1-től a kormány döntésének megfelelően, pontosan 10%-kal csökkentettük.
2. Az állam határozza meg a magyar háztartások által fizetendő villamosenergia árát. A szolgáltató pontosan ezeket az árakat számlázza Önnek. Üdvözöljük, hogy a kormány – javaslatainkat meghallgatva – a 2008-ban hatóságilag túlbonyolított energiaszámlák egyszerűsítését is célul tűzte ki.
3. Az áramszolgáltatók működése állami felügyelet alatt áll, a törvényi előírásoktól való bármely eltérés lehetetlen.
4. Az áram árának több mint háromnegyede adó és egyéb, állami és más vállalatokhoz befolyó díjtétel.
5. A lakossági áramszolgáltatás évek óta veszteséges. Az egyetemes szolgáltatóknál 1 kWh villamosenergia árából mindössze 1,32 Ft marad. Ez nem fedezi a szolgáltatás költségeit.
6. Magyarországon a villamosenergia ára alacsonyabb, mint Európa legtöbb országában. Sajnos azonban a magyar átlagfizetés csak töredéke az európai bérekneket. Ezért vesz el nagyobb részt a rezsiköltség a hazai családok költségvetéséből, mint külföldön.
7. Am ken vég rész eme
8. Az e lóza mint tudni
9. Több A bev munka ket, n
10. Büszk mint sz saságk külföld állam is.

Szakmai berekben azt sem tartják teljesen kizártnak, hogy az újításnak a legfontosabb oka az a néhány sor volt, amelynek egy kormányrendelet alapján minden számlán meg kell jelennie: a kormány rezsicsökkentési intézkedésének megfelelően az

adott hónapban mennyivel csökkent a fogyasztó háztartási energia kiadása. Emellett egy összesítésből tájékozódhat arról is az ügyfél, hogy januártól mennyit sikerült a kormány jóvoltából megtakarítania. A cégek számítógépes rendszerei alkalmasak ezeknek az adatoknak a kiszámítására. Ezt a két adatot azonban sokan félreérthetik majd, mert akár úgy is értelmezhetik, hogy a számlán szereplő megtakarítás összege visszajár nekik. A szakértő ennél is nagyobb bajnak tartja, hogy az egyszerűsítés jegyében az eddigi adatok mellé két újabbat kér az energiahivatal. Az egyik a szénipari szerkezeti átalakulási hozzájárulás, a másik pedig az iparági alkalmazotti nyugdíjasok hozzájárulása, ami minden bizonnyal nagyon sokat mond a fogyasztóknak és izgatottan böngészik majd ezeket a számokat.

Az sem okozott felhőtlen örömöt a gáz és áramszolgáltatók körében, hogy egy minisztériumi rendelet írja elő a számla formátumát. Jóllehet, minden háztartási energia szolgáltatónak van egy saját nyomtatási rendszere. No, ezt most sikerült alaposan átszabni. Egyebek mellett a fogyasztó neve és címe a jobb oldalról átkerült a bal oldalra. Ennek a szakember sem látja sok értelmét. Az eddig használt postai borítékok mehetnek a kukába, hiszen az átlátszó kis ablakocska a változtatás nyomán máris a „rossz" oldalon van rajtuk. Ez darabonként persze nem nagy összeg, de több százezer kidobott boríték azért már nem csekély veszteséget jelent. A törvényhozók mindezen változtatások végrehajtására összesen két hetet adtak a szolgáltatóknak, pedig ha megkérdezték volna őket, előre megmondhatták volna, ennyi idő alatt ezt az átállást nem lehet végrehajtani. Az új számlákat már február 18-tól ki kellett volna bocsátani, de jó esetben a márciusi számlák érkezhetnek először már a kormányzati reklámmal a fogyasztókhoz. A számviteli törvény ugyan nem tartalmaz olyan paragrafust, amely erre kötelezné a cégeket, de valószínűleg erre a „kérésre" nem mondanak nemet az érintett szolgáltatók. Van persze annak némi diszkrét bája, hogy azokkal a vállalatokkal dicsérteti magát a kabinet, amelyek közül jó néhány a rezsicsökkentések miatt veszteségessé válhat, de legalábbis nem lesz elegendő forrása a fejlesztéshez, sőt még a hálózat fenntartásához sem.

Írta: Bihari Tamás

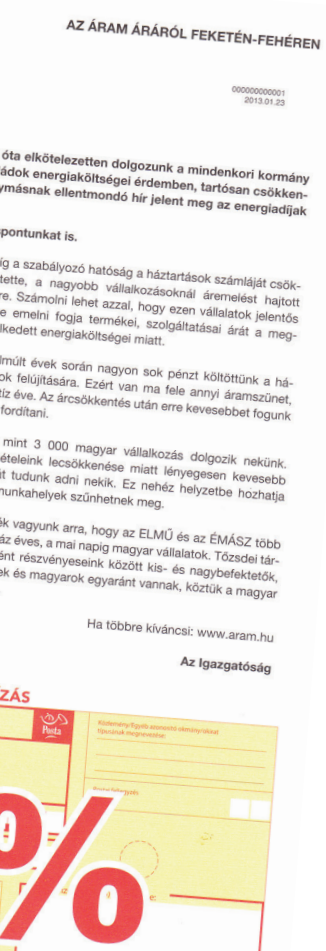
AZ ÁRAM ÁRÁRÓL FEKETÉN-FEHÉREN

000000000001
2013.01.23

óta elkötelezetten dolgozunk a mindenkori kormány
ádok energiaköltségei érdemben, tartósan csökken-
ymásnak ellentmondó hír jelent meg az energiadíjak

pontunkat is.

ig a szabályozó hatóság a háztartások számláját csök-
tette, a nagyobb vállalkozásoknál áremelést hajtott
re. Számolni lehet azzal, hogy ezen vállalatok jelentős
e emelni fogja termékei, szolgáltatásai árát a meg-
lkedett energiaköltségei miatt.

lmúlt évek során nagyon sok pénzt költöttünk a há-
ok felújítására. Ezért van ma fele annyi áramszünet,
tíz éve. Az árcsökkentés után erre kevesebbet fogunk
fordítani.

mint 3 000 magyar vállalkozás dolgozik nekünk.
ételeink lecsökkenése miatt lényegesen kevesebb
t tudunk adni nekik. Ez nehéz helyzetbe hozhatja
unkahelyek szűnhetnek meg.

ék vagyunk arra, hogy az ELMŰ és az ÉMÁSZ több
áz éves, a mai napig magyar vállalatok. Tőzsdei tár-
ánt részvényeseink között kis- és nagybefektetők,
ek és magyarok egyaránt vannak, köztük a magyar

Ha többre kíváncsi: www.aram.hu

Az Igazgatóság

ZÁS

A Kormányzati Információs Központ tájékoztása szerint „minden híreszteléssel ellentétben" az összes Magyarországon működő villamosenergetikai szolgáltató vállalat összességében nyereséges. A 6 villamos energia elosztó 3 nagy tulajdonosi csoporthoz tartozik (német: RWE, E.ON, francia: EDF). 2011-ben a villamos energia egyetemes szolgáltatói engedélyesek ilyen tevékenysége veszteséges volt, érdemi eredményt az elosztásban realizáltak a külföldi hátterű társaságok: EDF – több mint 7,6 milliárd, E.ON – több mint 9,1 milliárd, RWE – több mint 15,3 milliárd forint. A társaságcsoportok szintjén vizsgálva mindegyik társaság nyereséges volt: EDF – több mint 8 milliárd, E.ON – közel 10,2 milliárd, RWE – több mint 12,8 milliárd forint. A három társaságcsoport éves együttes adózott eredménye 31 milliárd forintot tett ki 2011-ben.

A villamosenergia-szektor számokban (2011-es adatok alapján)

(Millió forintban)		Árbevétel	Üzemi eredmény	Pénzügyi eredmény	Adózás előtti eredmény	Adózott eredmény
EDF	Elosztó	44 204	9 799	-1 197	8 883	7 687
	Egyetemes* szolgáltató	62 255	-883	-234	-1 193	-1 193
	Szabadpiaci kereskedő	65 628	2 118	-438	1 680	1 550
E.ON	Elosztó[1]	150 302	12 299	-5 514	9 541	9 111
	Egyetemes* szolgáltató	195 286	-7 981	-1 373	-9 666	-9 666
	Szabadpiaci kereskedő	186 638	10 304	810	11 085	10 725
RWE	Elosztó[2]	148 455	19 431	305	19 734	15 308
	Egyetemes* szolgáltató[3]	199 095	-6 984	-2 210	-9 236	-9 236
	Szabadpiaci kereskedő[4]	188 061	9 129	-1 160	7 958	6 787
Összesített adatok (EDF, E.ON és RWE együtt):						
	Elosztó	342 961	41 529	-6 406	38 158	32 106
	Egyetemes* szolgáltató	456 636	-15 847	-3 817	-20 095	-20 095
	Szabadpiaci kereskedő	440 327	21 551	-788	20 723	19 063

** A lakossági és kisfogyasztók = ún. egyetemes szolgáltató*

Forrás: *NFM*

[1] E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt., E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. és E.ON Tiszántúli Áramhálózati Zrt. együtt
[2] ELMŰ Hálózati Kft. és ÉMÁSZ Hálózati Kft. együtt
[3] ELMŰ Nyrt. és ÉMÁSZ Nyrt. együtt
[4] ELMŰ Nyrt., ÉMÁSZ Nyrt. és Magyar Áramszolgáltató Kft. együtt

Vidék Magazin
Az ország magazinja

A gyümölcsöző kapcsolat

PARTNERSÉGBEN A SYNGENTA ÉS AZ AGRYA

Megállapodott egymással a Syngenta Kft. és a Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetsége – Agrya. A paktummal a mezőgazdaság egyik legfontosabb problémáját, a nemzedékváltást kívánják elősegíteni, a fiatal generáció szakmai tudásának bővítésével.

A svájci székhelyű Syngenta, a világ egyik legjelentősebb agrárvállalata világszerte piacvezető a növényvédelemben, a vetőmagok területén pedig globálisan a harmadik. Innovatív kutatásaival, folyamatos fejlesztéseivel és modern technológiájával biztosítja a mezőgazdaság fenntarthatóságát. A fiatal gazdákkal kötött megállapodással az agrárvilág generációváltása is kiemelt szerepet kapott a Syngenta Kft. életében.

„Ez a generáció 10 éven belül nyugdíjba vonul”

A 90-es évek elején lezajlott gazdasági és társadalmi változások következtében a termelőszövetkezetek átalakultak, felbomlottak. Az állami gazdaságok vagyona és a földterületek nagy része a kárpótlás és a privatizáció eszközeivel magántulajdonba került, az új birtokosok pedig a 30-50 éves korosztályból kerültek ki. Az egykori téesz- és cégvezetők az azóta eltelt több mint 20 év alatt megöregedtek, így felmerül a gazdaság, a vállalkozás további sorsáról való gondoskodás kérdése.

„A Syngenta számára azért fontos a jövő generációjával való kapcsolat kiépítése, mert a magyar vidék, a magyar mezőgazdaság az ő kezükben van” – mondja Czigány Tibor, a Syngenta Kft. ügyvezető igazgatója. „Akik 24 évvel ezelőtt, a rendszerváltáskor földhöz jutottak és máig gazdálkodnak, meghatározó szerepet töltöttek és töltenek be a magyar mezőgazdaságban. A következő 5-10 év elteltével azonban ez a generáció nyugdíjba vonul, felhagy az aktív gazdálkodással. Helyüket fiaik és unokáik veszik át, és ezzel kibontakozik egy új nemzedék” – fejti ki az ügyvezető igazgató.

Az utánpótlás azonban korántsem egyszerű és zökkenőmentes, hiszen nemcsak a vezetői posztot, hanem a több évtized alatt megszerzett tudást és tapasztalatot is át kell adni az utódoknak, különben a mezőgazdaság komoly válságba jut. Nagy kérdés, hogy ők hogyan fogják „vezetni” és továbbvinni az ágazatot.

„Nem mindegy az sem, hogy ez a generáció mennyire lesz képben azzal, merre tart a világ, milyenek a legújabb módszerek, a legjobb genetikával rendelkező vetőmagok, a legkorszerűbb permetezés, a kijuttatás-technológia, vagy ép-

További támogatás a fiataloknak

Magyarországon a 40 év alatti gazdák aránya az agráriumban 6-7 százalék, ez mintegy 3300 gazda. Ők az elmúlt években körülbelül 36 milliárd forintnyi fiatal gazda támogatást kaptak és a következő uniós költségvetési ciklusban (2014-2020) további támogatásokra számíthatnak. A beruházásokhoz, eszközbeszerzésekhez kapható, átlagosan 45 százalékos támogatáson felül 20 százalékkal több dotációra. Emellett a magyar szaktárca tematikus alprogramokat indít számukra, ilyen például a fiatal gazda alprogram.

pen a farm management" – foglalja össze a kihívásokat Czigány Tibor. A magyarországi Syngenta – idejében felismerve ezt a problémát – eddig is nagy hangsúlyt fektetett a fiatalok képzésére. Az ügyvezető igazgató emlékeztet arra, hogy a vállalat ennek érdekében már régóta működtet egy fiataloknak szóló fórumot, a Fiatal Gazdálkodók Klubját, amellyel azokat az ifjú szakembereket célozza meg, akik rövid időn belül átveszik az irányítást a családi farmon.

„Emellett van egy Synagro névre hallgató szervezetünk is. Itt a gazdálkodási fogásokon és a szakmaiságon túl közgazdaságtannal és farm managementtel kapcsolatos tapasztalatainkat, tudásunkat igyekszünk átadni az érdeklődőknek" – ismerteti Czigány Tibor.

Syngenta a jövőért

Az Agryával megvalósult megállapodás szintén az új nemzedék képzését erősíti. A Syngenta élen jár az innovatív megoldások terén, szemléletének és üzletpolitikájának köszönhetően minden tekintetben nyitott befogadni, elsők között alkalmazni a legújabb megoldásokat. A vállalat ezt a szemléletet várja el a fiataloktól is, hiszen ez hosszú távon jól megtérülő üzleti magatartás. A fiatal gazdák pedig olyan szakmai impulzusokat és inputokat várak a Syngentától, melyek a fiatal mezőgazdász rétegnek a felkészültségét fogják erősíteni. Annak érdekében hogy nyitottak legyenek az újra, előtérbe helyezzék, előszeretettel alkalmazzák a modern megoldásokat, hogy azok minél hamarabb bekerülhessenek a napi termelés rutinjába. A Syngenta és az Agrya együttműködése egyben lehetőséget teremt arra, hogy a még tapasztalatlan gazdák, és gazdálkodóknak készülő felsőoktatási hallgatók ismereteit friss, naprakész, a gyakorlatban is hasznosítható tudásanyaggal bővítsék.

Stratégiailag is logikus döntés volt

Az Agrya az elmúlt időszakban számos résztvevővel bővítette azoknak a körét, akikkel érdemben kezelheti a generációs kihívásokat. A Vidékfejlesztési Minisztériummal, a Központi Statisztikai Hivatallal, az Axiál Kft.-vel, a Szent István Egyetem Mezőgazdasági- és Környezettudományi Karával, az Agro.bio-val, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózattal vagy éppen az OTP Bankkal kötött megállapodások sorozatába kiválóan illik a Syngenta Kft. üzletpolitikája. (A következő két partner is kiderült már: a Cargill Magyarország Kereskedelmi Zrt. és a Nitrogénművek Zrt.)

A partnerségben részt vevő cégek és szervezetek küldetésüknek tekintik a magyar mezőgazdaság fenntartható fejlődésének biztosítását, a termelés hatékonyságának és jövedelmezőségének növelését. Céljuk, hogy innovatív, modern megoldásokat, technológiákat, tudást és speciális szolgáltatásokat biztosítsanak a gazdálkodók számára. Programokat, szakmai közösségépítő eseményeket, tájékoztatási projekteket valósítanak meg együtt, részt vesznek az agrárfelsőoktatásban, valamint a vidéki közösségek megújításában.

Írta: Szabó István
Fotók: Horváth Tamás

A partnerség résztvevőivel közös Agrya programok 2013-ban:

- Fiatal gazdákat megcélzó szakmai közösségépítő események és tájékoztatási projektek.
- Szakmai konferenciák, Fiatal Gazda Információs Börze rendezvénysorozat, szakmai tanulmányutak, az info-kommunikációs csatornák bevonása a fiatal gazdálkodói generáció felkészítésébe, tájékoztatásába.
- Az agrár felsőoktatásban tanulókat megcélzó programok.
- Gyakorlatorientált szakmai közösségépítő és információs események az Egyetemi Fiatal Gazda Klubokon keresztül.
- Szakmai konferencia az egyetemi klubok tapasztalatainak összegzésére.
- Az agrár felsőoktatás szakmai gyakorlati oktatásának megújítására irányuló Vidék Kaland Hivatásos Program a SZIE MKK-val közösen.
- Kommunikációs programok, Vidék Kaland Program és Vesd Bele Magad! Program.
- Falu a Városban – Hoffertől a GPS-ig – Családi esemény Budapesten, a nyár elején a mezőgazdaság fejlődéséről és mindennapjairól.
- Vidéki közösségek megújítása.
- A Virtuális Falu Program a falusi közösségek megerősítését célozza a fiatalok hatékonyabb bevonásával. A képzésből, kutatásból és összegző konferenciából álló program 2013. őszén zárul le.

Mutual Favour – Syngenta and Agrya

The Hungarian Association of Young Farmers and Syngenta Ltd. have joined forces to tackle the most pressing problem of agriculture in Hungary: helping the new generation be more proficient in the field and ready to take over the management of farms.

The Swiss agricultural giant is a leading expert in pest control, and the third largest provider of seeds globally, paving the way for sustainable agriculture with innovative research and relentless technological development. The recent agreement sheds light on the importance of training the young generation. "They are the farmers of the future," says Tibor Czigány, CEO of Syngenta Ltd. in Hungary. "To grow our food, they must be up to date in the latest technology, have access to genetically superior seeds, top of the line pest control and profitable farm management."

Future farmers have been on Syngenta's radar for a while. The Young Farmers' Club gives a chance to reach out for them, as well as Synagro, a branch of Syngenta providing up and coming producers with essential knowledge on economics, finance, and farm management skills.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Szakma és politika között

INTERJÚ HORVÁTH ISTVÁNNAL, A SERTÉSPROGRAM VÉGREHAJTÁSÁÉRT FELELŐS MINISZTERI BIZTOSSAL

Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter Horváth Istvánt, az Országgyűlés mezőgazdasági bizottsága alelnökét – Szekszárd polgármesterét – nevezte ki a sertésprogram végrehajtásáért felelős miniszteri biztosnak. A vele készült interjúból kiderül, hogyan képzeli el az ágazat talpraállását.

– Februárban nevezték ki miniszteri biztosnak, ön felügyeli a sertésprogram végrehajtását. Miben merül ki ebbéli tevékenysége?

– Feladataim közé tartozik, hogy a kormány által elfogadott sertésprogramot koordináljam. Úgy is mondhatnám, hogy a szakma és a politika közötti „átmenetet" képviselem.

– Milyen eszközökkel és milyen ütemezésben tervezik a sertésállomány bővítését?

– Jelenleg kapacitás felmérés folyik az ágazatban. Felmérjük, hogy a gazdálkodóknál milyen lehetőségek vannak a termelés bővítésére, valamint melyek azok az üresen álló telepek, ahol az elmúlt években szűnt meg a sertéstartás, tenyésztés. A kapacitások felmérése után olyan programokat, együttműködéseket szeretnénk kialakítani, amely a háztáji gazdálkodást, illetve az üzemi gazdálkodást ösztönzi. Célunk az, hogy a 2013-as évben legalább 10 százalékkal növekedjen a sertéslétszám, és a 2017. év végéig akár meg is duplázódjon. Ezzel párhuzamosan helyre kell állítani a termelői bizalmat a vágóhidak felé.

– Hogyan fogják elérni, hogy egy jelenleg veszteséges ágazat újra felvirágozzon és nyereségessé váljon?

– Nyilván olyan termelési módot kell kialakítani, mely versenyképesen tud a piacon megjelenni, és a létrejövő új együttműködések, integrációk nyereségessé tehetik az ágazatot. Természetesen ebben a folyamatban a vásárlói igényt is erősíteni kell a jó minőségű magyar sertéshús iránt.

– Hogyan fogják kontrollálni a programban meghatározott anyagi vagy egyéb támogatások hatékony felhasználását?

– A támogatások felhasználását monitoringozni fogjuk, és akik ezen összegeket nem a célnak megfelelően használják fel, ott határozottan fellépünk majd.

– Egy ágazat ilyen mértékű „kiragadása", támogatása mennyire egyezik az Európai Unió szabályozásával?

– A sertéságazat, a nemzetgazdaság stratégiai ágazata. Itt nem csak sertéstenyésztésről van szó, hanem sokkal többről, többek között a nemzeti szuverenitás megőrzéséről, az élelmiszer önrendelkezésről, valamint – ha vertikálisan nézzük a kapcsolódó ágazatokat –, a takarmányozástól kezdve, a tenyésztésen át, a házi és élelmiszeripari feldolgozáson keresztül az értékesítésig munkahelyeket tudunk teremteni, elsősorban vidéken. A program sikeressége esetén a vidék megtartó erejét is erősíteni tudjuk. Nem célunk szembe menni az európai uniós szabályozással, de a nemzeti érdekek érvényesítése számunkra a legfontosabb.

– Váncsa Jenő, egykori legendás mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter tárcavezetésének ideje a háztáji sertéstartás aranykora volt. Az azóta eltelt több mint 20 év alatt drasztikusan eltűntek a falvakból a sertések, az ólakban nem röfögnek disznók, sőt azok az ólak sincsenek már. Említette, hogy ösztönöznék a háztáji gazdálkodást. Hogyan?

– Váncsa Jenő a 80-as években volt mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter. Ebben az időszakban a téeszek köz-

reműködésével a háztáji sertéshizlalás az összkibocsátásnak mintegy 50 százalékát tette ki. A rendszerváltás után, a 90-es évek elejétől a téeszek megszűnésével a háztáji gazdálkodás a tizedére esett vissza, mára valószínűleg még kevesebb. A sertéságazatban a háztáji gazdálkodásban történt a legnagyobb leépülés. A sertésprogram tartalmazza a háztáji gazdálkodás erősítését, célunk, hogy lehetőség szerint magyar genetikai alapokon, a magyar gasztronómiai ízlésnek megfelelő sertésalapanyagot állítsunk elő. Ami a gazdálkodó családok részére az önellátást, illetve a többletnek a helyi, illetve regionális piacokon való értékesítését teszi lehetővé. Egyébként a háztáji gazdálkodóknak is lehetőségük lesz nagyobb integrációkhoz csatlakozni.

– A sertéslétszám bővítéséhez fontos, hogy piac, kereslet legyen a magyar sertésre. Hogyan fogják ösztönözni a vágóhidakat, a belföldi üzemeket arra, hogy magyar sertést vásároljanak? Manapság sok vágóüzem inkább az olcsó, import állatot vásárolja meg, hiszen az ár rengeteget számít…

– Valóban komoly probléma, hogy a vágóhidak, illetve a feldolgozók import húst dolgoznak fel, mely import húsok elsősorban nyugat európai vágóhidakon keletkezett nyesedékhúsokat jelentenek. Célunk az, hogy a fogyasztói igényt erősítsük fel a jó minőségű magyar sertéshús iránt, ezt az igényt marketing eszközökkel, valamint a magyar minőséget igazoló védjegyekkel szeretnénk megalapozni, és bízunk benne, hogy a feldolgozóknak és kereskedő hálózatoknak elsődleges célja lesz a magyar termék értékesítése, hiszen erre lesz a legnagyobb kereslet.

– A jelenlegi magyarországi telepek fejlesztése, felújítása a hatékony termelés és az önköltség minimálisra csökkentése érdekében elengedhetetlen. Hogyan ösztönzik majd a gazdákat a telepeik korszerűsítésére, a fejlesztésre?

– Magyarországon rendelkezünk annyi szabad termelői kapacitással, illetve szakmai tudással, technológiával, ami viszonylag kevés befektetéssel már rövidtávon is tud pozitív eredményt hozni. A legnagyobb baj az, hogy az egész sertéságazatunk a tenyésztéstől a feldolgozásig szervezetlen, nincs megfelelő érdekérvényesítés, a termelők teljes egészében ki vannak szolgáltatva a vágóhidaknak, a vágóhidak pedig folyamatosan likviditási problémákkal küzdenek.

– Az ágazattal kapcsolatos jogszabályalkotási elképzeléekben felmerült a foglalkoztatási kötelezettség előírása. Hogyan illeszkedik ez a terv a sertésprogrammal kapcsolatos kilátásokhoz?

– A jelenlegi agrárpolitika célja, hogy erősítse az állattenyésztés szerepét az ágazatban, hiszen ez a termelés mellett a foglalkoztatás bővítését is jelenti, főleg azokon a területeken, elsősorban a falvakban, ahol komoly a munkanélküliség és

leginkább kiszolgáltatottak az emberek. Ennek megfelelően a jogszabályalkotás az előbb említett célokat figyelembe véve, illeszkedni fog a sertésprogramhoz is.

Írta: Ruskó Beatrix

HUNOR CO-OP ZRt.

„Én azért szeretek a Hunor Coop üzleteiben vásárolni, mert kedvesek, mosolygósak és segítőkészek az eladók.”
Törzsvásárló: Kovácsné Gonda Emese

„Mi azért szeretünk a Hunor Coop üzletében vásárolni, mert magyar termékek széles választékát kínálja.”
Törzsvásárló: Héli Zoltán lányaival, Adrienn és Nóra

Jót, jó áron, a jó szomszédtól!
Legyen Ön is a Coop Club tagja!
Igényeljen TÖRZSVÁSÁRLÓI KÁRTYÁT!
Regisztráljon üzleteinkben!
coop
coop

MEGRENDELŐLAP

Előfizetésben megrendelem a **Vidék Magazin / Country Magazine** c. lapot ☐ **példányban.**

Előfizetési díj:

☐ 2013 ÉVRE 5700 Ft
☐ 2013 FÉLÉVRE 3000 Ft
☐ 2013 NEGYEDÉVRE 1800 Ft

Megrendelő (fizető): . . . . . .
Cím: . . . . . .
. . . . . .
Kézbesítési cím: . . . . . .
. . . . . .
(csak akkor töltse ki, ha a fizető cím nem azonos a kézbesítési címmel)

. . . . . .
aláírás

A megrendelőlapot a következő címre, borítékban szíveskedjen feladni:

NEWSPAPERS
1580 Budapest, Pf: 176.

Megrendelhető e-mailen vagy telefonon is:

videkmagazin@gmail.com
06-70-420-3456

ELŐFIZETÉSI AKCIÓ!

Előfizetőknek kedvezmény!

Restaurant & Gastro Pension

„Gargamelo”

Poreč, Dalmatinska 10.
Horvátország
http://gargamelo.info

+ ELŐFIZETŐINK KÖZÖTT CSALÁDI, KÉTSZEMÉLYES HÉTVÉGÉKET SORSOLUNK KI:

GERÉBY KÚRIA
LAJOSMIZSE

GEDEON TANYAPANZIÓ
BUGACPUSZTA

EGRI KORONA BORHÁZ WELLNESS HOTEL, DEMJÉN

Agrár Business mg. termény nagykereskedelmi Kft.

Termény felvásárlás!

Takarmány feldolgozók és malmok részére keresünk takarmánykukoricát, takarmánybúzát, malmi búzát és olajos magvakat megvételre. Szállítás megoldott.

Egyedi piacvezető árakkal állunk termelőink rendelkezésére. Termény eladási igényeket az ország egész területéről várunk, az év bármely időszakában, aratáskor kombájn alól is.

Tisztelettel:
Molnár Róbert
Tel.: +36 20 320 33 22
gabonarobi@gmail.com

BAROMFIÁGAZATI ÖSSZEFOGLALÓ

Bezuhant a csirke és a pulyka is

Fotó: Kertész Gábor

Miközben a sertéslétszámot megtizedelő körülmények a baromfiágazatban is jelentkezni kezdtek, a sertésprogram sikeres beindítása után egy jó „baromfiprogram" kidolgozása még várat magára. A mélyrepülés mindenesetre a szárnyasoknál is elindult, kérdés, a lejtő melyik részén sikerül megállni? Összefoglalónkban cégvezetőket kérdeztünk arról, hogyan boldogul vállalatuk az uralkodó gazdasági, időjárási és kereskedelmi körülmények között.

Egyöntetű a vélemény arról, hogy a 2012-es év nem sikertörténetként kerül be a baromfiágazat históriájába: a termelők helyzetét mind az energia-, mind a takarmányárak növekedése nehezítette, miközben a felvásárlási árak ezt csak részben kompenzálták. Az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) elemzése alapján 2006 és 2011 között a takarmány 13 százalékkal, a villamos áram 22 százalékkal, a földgáz 99 százalékkal, a gázolaj pedig 50 százalékkal drágult. Az élő csirke felvásárlási ára eközben 45 százalékkal, míg a pulykáé 40 százalékkal lett több.

A költségek drasztikus emelkedése a legtöbb cég életében visszaköszön, a megkérdezettek közül talán mégis a Sága Foods Zrt. érezte meg ezt leginkább. „A Sága Foodsnak a múltban jelentős kitettsége volt a globális gabona- és húspiaci áraktól. Ez az arány már 2011-ben is kedvezőtlen volt a baromfihúst előállítók számára, de 2012-ben a helyzet tovább romlott, sok éves mélypontot érve el" – véli Keleti Zsolt, a vállalat vezérigazgatója. „A gabonaárak növekedését nem lehetett érvényesíteni a húsárakban, és ez veszteségekhez vezetett. A nehézségeket fokozza, hogy a cég feldolgozott termékeinek piaca is erős nyomás alatt van a hazai fogyasztás jelentős beszűkülése miatt" – teszi hozzá.

Csökkenő kereslet

A baromfihús iránti igény valóban visszaesett az elmúlt években. Az AKI elemzése alapján jelenleg Magyarországon most éppen inkább a sertéshús fogy. Bárány László, a Master

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Oláh István

Bárány László

Erdélyi István

Keleti Zsolt

Good cégcsoport tulajdonosa szerint a piac és ezen belül a vásárló nem tudja, de nem is akarja megfizetni az élőállat és a baromfihús magas költségeit. „Magyarországon a vásárlóerő gyenge, sőt évről-évre egyre gyengébb lesz. Ezért kereskedelmi stratégiánk elsősorban az export piacokra irányul. A kivitel számunkra nem csak a közelebbi vagy távolabbi európai országokat jelenti, szállítunk a Távol-Keletre, Dél-Afrikába és az orosz piacra is" – ismerteti vállalata stratégiáját Bárány László.

Ugyan a cégcsoport ezzel kiküszöbölte a magyar gazdasági környezet egy gyenge pontját, nem mindenkinek megy ilyen könnyen a túlélés: a Sága Foods Zrt. komoly struktúraváltáson megy keresztül, a mezőgazdasági és vágási tevékenységeit 2013 első félévében beszünteti és a jövőben csak feldolgozott baromfikészítmények előállításával foglalkozik majd. „Ez a tevékenységünk a Sága márkanév ismertsége, termékeink magas minősége és a folyamatos innováció miatt továbbra is nyereséges maradt, ebben Magyarországon mi vagyunk az egyik legjobb cég" – vallja Keleti Zsolt.

Erdélyi István, a Gallicoop Pulykafeldolgozó Zrt. elnök-vezérigazgatója elmondása szerint ők sem büszkélkedhetnek a 2012-es év eredményeivel, hiszen a vállalat 100 millió forint körüli összeggel zárta az esztendőt. „Úgy gondolom, ilyen körülmények között már ez is nagy eredménynek számít. Bár a »pulykaipart« jelenleg lejtmenet jellemzi, bizakodóan nézünk a 2013-as év elé, melynek sikerességét a gabona- és takarmányárak nagyban meghatározzák majd" – mondja az elnök-vezérigazgató.

Mint minden vállalat, a Her-Csi-Hús Kft. is megvívja a gabona- és takarmányárakkal kapcsolatos harcait, így a cég tavalyi évét nagy kettősség jellemzi. „A Her-Csi-Hús Kft. nagyon szépen fejlődik, hiszen a minőséget, az állatjólétet és a hatékonyságot nagyban befolyásoló beruházásokat hajtottunk végre. Ennek köszönhetően az elmúlt 3 évben 28 százalékos volumennövekedést értünk el. Úgy gondolom, ez mindenképpen nagyon jó eredménynek számít, ám azt hozzá kell tennem, 2012 számunkra is nagyon nehéznek bizonyult. Az önköltségünk, a szárazság ismeretes problémái miatt megnövekedett, és ezt a pluszt sehogyan sem tudjuk érvényesíteni az áruház-

Sertés kontra baromfi

Bárány László elmondása alapján a baromfiágazat szereplőinek nem jelent versenyhelyzetet a sertéságazat kiemelt támogatása, de okkal és joggal várnák el azt, hogy hasonló gazdasági és foglalkoztatási érdekek mentén azonos elbírálással essen latba a baromfi is. „Többször kifejtettük, hogy az állatjóléti támogatások tekintetében az egyre csökkenő mértékű sertéslétszám mellett a sertéságazat szereplői egyre több pénzt kapnak. Ezzel szemben a baromfiágazat össztermelése az elmúlt 3 évben, évente 8-10 százalékkal növekedett azonos támogatási volumen mellett. Ám hozzá kell tenni, ennyire nincs a baromfiágazat kedvező helyzetben: az utóbbi időszak adatai alapján, 3-4 kis és közepes méretű vállalkozás csődközelbe került, illetve ténylegesen abbahagyta tevékenységét."

A sertéságazat egyértelműen nagyobb gondokkal küzd, hiszen az állatállomány csökkenése odáig fajult, hogy belső ellátási gondokat okoz. „Ez azonnali beavatkozást igényel, ám látni kell azt is, hogy a baromfiágazat ugyanebbe az irányba halad: folyamatosan csökken az ágazat jövedelmezősége, a gabonatermelőkkel való integráció nem megoldott, ezért az állatállomány folyamatos csökkenése várható ebben a szektorban is. Egyre több termelő fog leállni, farmok, ólak fognak elenyészni, vágóhidak zárnak be. Ha nincsenek vágóhidak, még több állattartó fejezi be a tevékenységét. Ez súlyos munkaerőgondokat fog okozni, legfőképpen vidéken. Most kellene lépni kormányzati oldalról, mert később visszafordítani a kedvezőtlen folyamatot, újra felépíteni a baromfiágazatot sokkal nehezebb lesz, mint most megállítani a negatív trendet" – hívja fel a figyelmet Keleti Zsolt.

láncok átvételi árában" – foglalja össze a 2012-es esztendőt Oláh István, a Her-Csi-Hús Kft. ügyvezető igazgatója.

Áfa? Csökkenjen!

Az AKI elemzéséből kiderül, hogy az áfa-kulcs háromlépcsős emelése az utóbbi években egyrészt a fogyasztó árak emelése miatt nagyban visszafogta a vásárlőerőt, másrészt felvirágoztatta a szürke- és feketegazdaságot. A Baromfi Termék Tanács (BTT) adatai szerint a szektorban 15-25 százalékról 35 százalékra emelkedett az illegálisan gazdálkodók aránya. A Gallicoop elnök-vezérigazgatója is egyetért ezzel, Erdélyi István elengedhetetlen és szükséges lépésnek tartja az ágazat fehérítését, elmondása alapján pedig ezt csak az áfa 27 százalékról 10 százalékra való csökkentésével lehetne elérni. „10 százalékért már nem biztos, hogy érdemes mindent kockára tenni. Mindig meghallgatják elképzeléseimet, de borúlátó vagyok ezzel kapcsolatban, nem hiszem, hogy érdemi elmozdulásra számíthatunk ebben a kérdésben." Az áfa csökkentése nemcsak az említett problémán segítene, sokan úgy gondolják, ezzel megfordulna a csökkenő kereslet, Magyarországon ismét egyre nagyobb igény lenne a baromfitermékekre. „Az áfacsökkentés hasznosságával már minden résztvevő egyetért, bevezetése csak az ország makrogazdasági folyamatainak és eredményeinek lehet a függvénye. Mindenképpen célszerű lenne még idén bevezetni,

Fotó: Kertész Gábor

mert nagymértékben segíthetne a kiskereskedelmi forgalom kedvezőtlen trendjének a visszafordításában is" – véli Keleti Zsolt.

Bárány László szerint a jövőt illetően kettős feladat előtt áll az ágazat: a kormányzati intézkedéssel véghezvitt azonnali áfacsökkentés mellett meg kell hozni azokat a rendeleteket, szabályokat is, amelyek segítségével ellenőrizhetővé lehet tenni a baromfihús kis- és nagykereskedelmi tevékenységét. Ezen kívül hosszú távú ágazati fejlesztési stratégia kidolgozásával el kell kezdeni a hazai baromfiágazat „meggyógyítását". „Ez utóbbira a BTT vezetői, valamint az ágazat szereplői céltudatosan készülnek, és néhány héten belül már készek vagyunk az agrárkormányzattal megvitatni saját fejlesztési reorganizációs programunkat" – vetíti előre a baromfisok reményeit a BTT elnöki tisztségét is betöltő Bárány László.

Írta: Ruskó Beatrix

Cégadatok

	2011		2012	
Cégek	Volumen (ezer tonna)	Nettó árbevétel (milliárd forint)	Volumen (ezer tonna)	Nettó árbevétel (milliárd forint)
Master Good csoport	50,4	22,6	70,7	30,2
Gallicoop Zrt.	37,0	32,2	37,0	32,5
Her-Csi-Hús Kft.	25,0	10,0	27,0	12,5
Sága Foods Zrt.	25,0	20,0	23,0	18,0

**ezer tonna **milliárd forint*

Forrás: *cégközlés, Vidék Magazin gyűjtés*

Fokozódó koncentráció?

A takarmánynövények világszintű áremelkedését legjobban megsínylő baromfiágazat megsegítésére a magyar kormány 10 milliárd forint többlettámogatást határozott meg még 2012 őszén. A hazai húsfogyasztásból a baromfihús részesedése tízéves viszonylatban 5 százalékponttal esett vissza. Az egy főre jutó 24,6 kilogramm baromfihús mennyisége, 3 kilogrammal volt kevesebb 2010-ben, mint 2009-ben. Amíg a sertéshús aránya (48 százalék) az összes húsfogyasztásból 2008-2010 között fokozatosan nőtt, addig a baromfihúsé 46,7 százalékról 43 százalékra csökkent. Uniós összehasonlításban ráadásul Magyarországon a baromfiipar integrációja még nem érte el a nyugat-európai szintet, mivel a brojler állomány felét még mindig az 50 ezer darabos állománylétszámnál kisebb üzemekben állítják elő. Ezzel szemben az unióban a baromfihús előállítása 60 százalékban a 100 ezer férőhely nagyságot meghaladó üzemekben történik.

A prognózisok szerint Magyarországon tovább fokozódik a koncentráció, mind a jelenleg elaprózódott vágóalapanyag előállítás, mind a feldolgozás fázisában. A koncentráció a termelést a nagyobb állományméretet történő előállítás irányába tolja, ami azt gazdaságosabbá és versenyképesebbé teszi. Mindemellett a feketekereskedelem arányát is csökkentheti, viszont annak jelentősebb visszaszorítását, kizárólag megfelelő ellenőrző- és adórendszer mellett lehet elképzelni. Magyarország baromfi termelését mindemellett az EU szigorú szabályai nehezítik, a tagországokkal szembeni versenyképességét – mivel ezek minden országra egyaránt vonatkoznak – csak akkor csökkenti, ha ehhez nem egységes támogatási rendszer párosul – hívják fel a figyelmet az agrárkutatók.

Pusztán „Presztízs”-ből

INTERJÚ MÉSZÁROS ZOLTÁNNAL, A HUNOR COOP ELNÖK-VEZÉRIGAZGATÓJÁVAL

Sorban a kilencedik alkalommal adták át Szegeden a Presztízs díjakat, most a 2012-es évre vonatkozóan. Az év vállalkozása a szentesi Hunor Coop Zrt. lett. Mészáros Zoltánnal, a társaság elnök-vezérigazgatójával beszélgettünk.

– Bemutatná a céget?

– A Hunor Coop Zrt. Csongrád megye és a környező megyék egyik legjelentősebb kereskedelmi hálózata. Összesen 22 településen vagyunk ott, 39 üzletet és 2 üzemet működtetünk. Hosszú út vezetett idáig, először is 1992-től megindult az ÁFÉSZ-ek átalakulása. Első lépésben tagjai lettünk a Coop Beszerzési Társulásnak, majd 1995-ben egyike voltunk annak a 171 ÁFÉSZ-nek, amely csatlakozott az újonnan alakuló Coop Üzletlánchoz. Beruházásainknak köszönhetően – melyek kiskereskedelmi hálózatunk korszerűsítését és piacaink bővülését szolgálták – cégünk megduplázta árbevételét az új évezred elejére. Így sikerült elérnünk, hogy a multik támadása és az európai uniós elvárások dacára versenyképesek maradjunk a piacon.

– A multik terjeszkedése miatt sokan azt gondolták, hogy „a helyi kis üzletek akár le is húzhatják a rolót”. Önök mégis talpon maradtak, sőt egy 300 milliós áruház felújítást is véghezvittek Szentesen. Hogyan csinálták?

– Azon kevés társaság közé tartozunk, akik elmondhatják, hogy „magyar a magyarral összefogott”, és ez jelentette igazán a túlélésünket. Meggyőződésem, hogy ha 18 éve nem egységesítjük a kereskedelmi és marketing politikánkat, már eltűntünk volna a palettáról. Én személy szerint 2002-ben vettem át a társaság vezetését, előtte is itt dolgoztam már, mint kereskedelmi igazgató. Az akkori piaci viszonyokhoz igazodva jobbnak láttam, ha a részvénytársaságra váltunk a szövetkezeti formáról. Hatalmas fordulat volt életünkben, hogy makói

barátainkkal, a Marosmenti ÁFÉSZ-szel sikerült összefognunk és ők is beléptek ebbe a részvénytársaságba. Az elmúlt években ez volt az első ilyen nagyobb integráció a két társaság között, de azóta is folyamatosan kapcsolódott hozzánk sok-sok üzlet, így a közelmúltban beolvaszthattuk hálózatunkba a Match és a Profi üzletek egyes boltjait is. Csongrád megyében kezdtük, mostanra már a megyén kívül is vannak üzleteink.

– Az elmúlt időszak eseményei közül mit tart a legfontosabbnak a cég életében?

– Szokták kérdezni, hogy „mi is a sikerünk titka?”. Én erre csak azt szoktam mondani, hogy az összefogás. Ide mindig Széchenyit szoktam idézni, hogy „Egynek minden nehéz, soknak semmi sem lehetetlen!”. Ugyanis az én csapatom az összefogásáról híres. Jómagam is csapatjátékos vagyok, és ezt várom el az alkalmazottaimtól is. Ők valamennyien hisznek a sikerben, nem panaszkodnak az időjárásra, az égiekre, a kormányokra, csak egyszerűen teszik a dolgukat. De sokkal jobban szeretem azt mondani, hogy alkalmazkodnak. Úgy látom, az evolúcióban sem a legnagyobb és legerősebb óriások maradtak fenn, hanem akik alkalmazkodni tudtak. Mi is rengeteget hibázunk, de mindig tanulunk a hibáinkból, hiszen csakis az hibázik aki dolgozik. Mindezek ellenére mindig megyünk előre.

Presztízs díj

A Délmagyar napilap és kiadó, s a KÉSZ cégcsoport által 2003-ban alapított gazdasági szakmai elismerés. Nem jár pénzjutalommal, csupán egy plakettel, mégis az egyik legrangosabb országos szakmai díj. A KÉSZ cégcsoport a díj kiemelt mecénása, kiemelt támogatói a Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, a Hungerit Zrt., a Lapcom Kft., a Legrand Zrt. és a Szegedi Tudományegyetem. További támogatók: CE Glass cégcsoport, Szegedi SZEFO Zrt., Naturtex Kft.

– Betudható-e a siker annak, hogy leginkább magyar, helyben termelt termékeket forgalmaznak, és keresik is ezeket?

– Ez csupán egy része a sikerünknek. Nálunk 90-95 százalékban magyar termékek vannak a polcokon. Azon is vagyunk, hogy egyre nagyobb számban legyenek jelen ezek, beszéljünk akár a csongrádi borról, a mindszenti tésztáról, vagy a szentesi paprikáról, a makói hagymáról. A siker mögött ott van a modernizáció, az új piacokra nyitás, és az aktív pályázati tevékenységünk. Az elmúlt 7 évben több, mint 1 milliárd forintért fejlesztett a társaság, melyből állami és uniós részről 500 millió forint vissza nem térítendő forrást nyertünk el. Hiszek abban, hogy „a magyar áru, magyar munkahelyeket teremt". Továbbá, ha magyar kereskedőnél kerül forgalomba, az a magyar fogyasztókat fogja gazdagítani.

– Próbáltak a multik árai alá menni? És az sem mindegy, milyen vásárolni a Hunor Coop-nál: Szentesen, a Apponyi téren felújították nagyáruházukat, a Kála Coop-ot.

– Az elmúlt két évben sikerült egy olyan áruházat létrehoznunk Szentes központjában, mely minden előírásnak maradéktalanul megfelel. Hatalmas előnye például az egyedi hűtési technológiánk, amely révén a hűtőink télen fűtenek, nyáron hűtenek az áruház belső terében. Az áruház területét 50 százalékkal megnöveltük, miközben az energiaszükséglet 50 százalékkal csökkent. Nagyon fontos a marketing politikánk és az árversenyünk. Több közvéleménykutatást is végeztünk, melyekből tisztán látszik, hogy vásárlóink a Coop legnagyobb előnyének a folyamatos akcióit, akciós termékeit, akciós választékát tartják. Az is tény azonban, hogy a mi üzletláncunk sosem tud mindenkinél olcsóbb lenni.

– A minőség érdekében sem megengedhető ez…

– Természetesen! Van is ezzel kapcsolatban egy nagyon fontos szlogenünk: „…Jót, Jó áron!..." . Valójában nem szeretnénk a minőségből lejjebb adni, így megpróbáljuk tartani az árakat.

– Úgy tapasztalom, különös figyelmet fordítanak arra, hogy üzleteikben az eladók családias, közvetlen, szinte mindig mosolygós légkört teremtsenek. Mindezt tanítják vagy ilyen személyeket vesznek fel? Hogyan működik önöknél a humán marketing?

– Én személy szerint azt vallom, hogy „még ha nem is tudunk a legolcsóbbak lenni, de a legmosolygósabbak igen". Míg a multivállalatok mögött elképesztő tőke áll, addig nekünk az emberekben van a tőkénk. Ez talán a legnagyobb erősségünk, a szakértő, mosolygós kereskedőink. Igen, erre nagyon sok pénzt költünk. A szakmában a kollégáim sokszor megmosolyognak, hogy minek költünk mi ennyit tréningekre, képzésekre, kapcsolatépítésre, de személyes meggyőződésem, hogy mindez gazdagon megtérül, az eredmény minden esetben az elégedett vásárló. Egyedi oktatási és vizsgarendszert dolgoztunk ki erre a célra. Ezzel kapcsolatban a szlogenünk: „Mi nem vagyunk a világ 8. legnagyobb üzletlánca, de elsők szeretnénk lenni az Ön kiszolgálásában!".

– Hogyan érintette a 2012-es Presztízs díj elnyerése?

– Egykori bölcs tanárom, és Coop bizottsági tag, Hojcsy Pali bácsi mondta mindig, hogy „Az elismerés mindig váratlanul jön, mint a villámcsapás, és mindig az ártatlanokat éri!". Nos, ezzel én is így voltam; igen váratlanul ért, és hatalmas kitüntetés volt. De ez is a csapatom érdeme. Elsősorban a család összefogása volt a legfontosabb számomra. Nyilvánvalóan nem a díjért dolgozom minden nap, de nagyon jól esik az elismerés a számomra, főleg ha szakmai grémium ítéli oda. Külön kiemelném a körítését a díjátadó rendezvénynek, olyan volt, mint egy mini Oscar-gála. De ahogyan ott is fogalmaztam, ezt a díjat a 300 dolgozóm nevében vettem át. A dolgozóink többsége hölgy, a vásárlóink többsége is, és ezúton is szeretném megköszönni hűségét annak a közel 27 ezer törzsvásárló hölgynek, akik nap, mint nap nálunk vásárolnak.

– Milyen újításokat terveznek?

– Nem állunk meg. Jelentős változások fognak bekövetkezni az életünkben, ugyanis 2012 év végén 2 új helyet is vásároltunk, egy volt Match üzletet Hódmezővásárhelyen, valamint egy volt Profi üzletet Orosházán. Mindkettő a városközpontban van, úgymond Coop-osítottuk őket. Idén szeretnénk ezeket a legmagasabb színvonalra emelni, nagyon fontos számunkra, hogy ez a két új üzlet az „ékköve" legyen a Hunor Coop-nak. De az év közepétől bizony súlyosan érinteni fog bennünket is a trafiktörvény!

– Valamint az új számlázási szabályok…

– Azokra már valamennyi üzletünkben felkészültünk, így látjuk el feladatainkat. Minden egyes termékünk vásárlásakor már most azonnal továbbítjuk a NAV felé az egyes számlázási adatokat. Mindezzel az informatikai háttérrel tehát már most fel vagyunk szerelve. Ami érdekes, az az új trafik szolgáltatás. Ugyanis kiesünk ebből a körből, a részvénytársasági forma kizárt, mivel csakis magánszemélyek üzemeltethetik. Mi azonban együtt tudunk működni ezekkel a magánszemélyekkel, kölcsönös együttműködést, stratégiai összefogást nyújtva számukra úgy, hogy akár az üzleteinkben vagy azok környékén nyithassák meg ezeket a trafikokat. Segíthetünk nekik a pályázataikban, a szakmai, kereskedelmi, informatikai ügyekben is. Ismételt nagy sikerünk, hogy elnyertünk egy 60 millió forintos pályázatot, amelynek keretében 42 millió forint vissza nem térítendő támogatással a teljes informatikai és műszaki hálózatunkat fel tudjuk újítani, a környezetvédelem jegyében és érdekében. Mindezekkel ismét újulni fog a Hunor Coop Zrt. hálózata.

Írta és fotók: Ecsédi József

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Hétköznapi hősök

MIT REJT A MENTŐMÚZEUM?

Tetszetős téglapalota a főváros szívében, a Markó utca-Bihari utca sarkán. Előtte mentőautók sorakoznak katonás rendben. Itt van az Országos Mentőszolgálat (OMSZ) egykori központja, amely ma is eredeti funkcióját szolgálja: mentőállomás – immár vagy 120 éve.

A mentőpalota éppen úgy Kresz Gézának, a 19. század végi Budapest IV., ma V. kerülete tisztiorvosának köszönheti létét, mint maga a mentőszolgálat. Az épület egyik szárnyának emeletén található az alapítóról elnevezett Kresz Géza Mentőmúzeum.

Az intézmény igazgatója, Debrődi Gábor lelkesen vezet körbe az Európában is ritka gyűjtemény különleges darabjai között és közben magyaráz. (Később, a beszélgetés során kiderül, honnan a tűz a szemében: maga is évekig mentőzött, s akit a sziréna hangja megcsapott… Szóval az igazgató úr a mai napig is ellát úgynevezett vonulós szolgálatot.)

„Az 1876-ban megszületett népegészségügyi törvény már előírta, hogy a fővárosban és a nagyobb településeken mentőállomásokat kell fölállítani, de a hivatalok malmai akkor is lassan őröltek. Kresz Géza nem nézhette tétlenül, hogy a viharosan fejlődő Budapesten nincs mentőszolgálat, miközben Bécsben már van. Így 1887. május 8-án alakult meg a Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület, s két nappal később meg is kezdte a működését. Először az épülő Bazilika tövében, az úgynevezett Lipót bazársoron béreltek egy bódét. Természetesen akkor még lófogatos mentőkocsival vágtattak a balesetek helyszínére, vagy a betegért” – idézi a hőskort az igazgató. Közben már mutatja is az eredeti fotográfiát, illetve a mentőfogat modelljét. Magunkban azért csöndesen örülünk, hogy nem kellett a macskaköveken száguldó lovas-mentőkocsiban „élveznünk” a korabeli mentést.

A főváros egy ezüstforintos jelképes áron adta át aztán ezt a telket az egyesületnek, ahol Quittner Zsigmond műépítész „társadalmi munkában” megtervezte a mentőpalotát, majd a bővítést is. Debrődi Gábor szerint az 1890-ben átadott Markó utcai létesítmény a 21. században is megfelel eredeti feladatának. A kontinensen ez az első, kizárólag erre a célra épült objektum. A történelem e huzatos szegletében már az is kisebb csoda, hogy a mentőpalota gyakorlatilag épségben és nagyobb átalakítások – többnyire rombolások – nélkül vészelte át a több mint egy évszázadot.

„Ugyanez elmondható a szervezetről is, amelyet a zseniális alapító Kresz Géza, szintén máig ható előrelátással alakított ki. Elég, ha csak annyit mondok, hogy már a palota átadásakor telefonon lehetett hívni a mentő egyesületet, vagy azt említem, hogy ő vezette be a 24 órás szolgálatot, és rendszeresítette az első tömeges baleseti szerkocsit is. Már akkoriban gondosan ügyeltek arra, hogy a mentésben kizárólag képzett orvosok, medikusok vehettek részt” – magya-

rázza Debrődi Gábor. Kresz alkotta meg a mentők által ma is használt szavak jelentős részét is, például a tömeges baleset kifejezést, ahogy a piros esetzászló is az ő ötlete volt, ami 20 éve még ott lobogott a mentőautókon.

A múzeum alapjait is Kresz rakta le, először még oktatási célokkal tetette félre a már használaton kívüli eszközöket. Ezek közül ma is megtalálható itt néhány. A mentők múzeuma mai helyén 1987-ben nyitotta meg újra kapuit, dr. Felkai Tamás múzeumigazgató, a rohamkocsi-szolgálat főorvosa és a mentésügy elismert kutatója vezetésével, aki a múzeum ügyét mindvégig elhivatottan támogatta.

márciusában indított rohamkocsi szolgálat emlékei. (A terem névadója Budapest ostroma idején megszervezte a légoltalmi mentőszolgálatot, majd az 1948-as államosítás után az Országos Mentőszolgálatot, amelynek alapító főigazgatója volt.)

A vitrinekben kiállítottak a korábbi időszakok mentőeszközeiből is néhány érdekes darabot. Megtekinthető például a lélegeztető gép őse, egy kovácsfújtató, amelyet a fuldokló beteg szájához illesztettek és úgy lélegeztették. Akad itt dohányfüst klistír, amelyet „allövetek" beadására használtak, gondolván, ha a szájon át nem is, talán az emberi test másik végén, a szervezetbe füstölve használ a dohány. A borbélysebészek eszközei is láthatók. Eredeti fotók a palota építéséről, az 1902-ben rendszeresített 3,5 lóerős Dijon robbanómotoros mentőgépkocsiról, a szintén első hazai gyártású zártszekrényes mentőautó a palota udvarán, Kresz Géza karszalagja, szolgálati sapkája, mentőorvosi táskák, az egyesület adománygyűjtő perselyei. A papírmunkát akkor sem hanyagolták, erről tanúskodnak az eredeti mentési naplók, amelyekben szerepel a beteg neve, a mentés helyszíne, a diagnózis, és az is, hogy melyik kórházba szállították. Megtekinthető Lengyel Árpád néhány irata, személyes tárgya is. Ő volt az a magyar orvos, aki a Carpathia hajóorvosaként a Titanic 1912-es tragédiája után hétszáznál is több túlélő megmentését szervezte, a rászorulók sebeit ellátta. Több napig talpon volt, hogy a betegeken segítsen, saját kabinját is átadva nekik.

A dr. Orovecz Béláról elnevezett teremben sok egyéb mellett látható az első EKG, defibrillátor, hordágyak, az 1954.

A kiállító térben nyomon követhető a lélegeztető gépek fejlődése. Torokszorító emlék a két mentős, Völgyesi István és Molnár István kifejlesztette hordozható vastüdő. A mai 30-40 éves korosztályok sem igen hallottak már az egykor Magyarországon is terjedő, borzalmas gyermekbénulás járványról. Ezzel az eszközzel tudták a betegeket szállítani, hogy ne fulladjanak meg.

A több ezer tárgynak csak a töredéke látható, de az igazgató megnyugtat, igyekeznek elérni, hogy időszaki kiállítá-

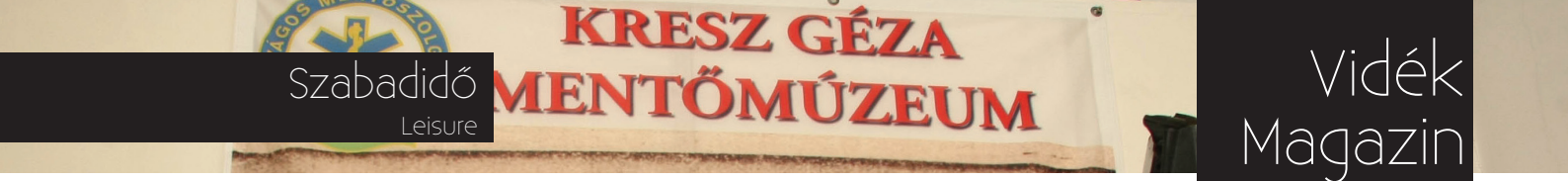

sokon minél több relikvia kerülhessen legalább ideiglenesen a tárolókba. Lenyűgöző az öt földrészről érkezett, több száz darabos mentőautó modell gyűjtemény. Különleges a budapesti ostrom alatt rendszeresített légoltalmi mentős zubbony. Debrődi Gábor megjegyzi: rendszeresen kapnak ajándékba értékes tárgyakat. A mentőállomások a selejtezésekkor is gondolnak a múzeumra. Az udvaron lévő garázsban, egykori lóistállóban oldtimer mentőautók, a Nysa, az öregebb Dodge és a fiatalabb Robur rohamkocsi kaptak helyet. (Az oldtimer kiállítás jelenleg technikai okok miatt nem látogatható.)

Debrődi Gábor az igazi meglepetést a látogatás végére tartogatja. A nagyközönség már ismeri a budai Vár barlang labirintusában kialakított hadikórházat, a „Sziklakórház Múzeumot" de a mentőpalota légópincéjében lévő, hasonló létesítményről kevesen tudnak, hiszen alig egy éve nyílt meg. Az 56-os forradalom alatt a mentők által pincekórháznak elkeresztelt, Markó utcai ideiglenes segélykórházba átalakított BSzKRt. buszokon hordták a sebesülteket, például az 1956. október 25.-i Kossuth téri sortűz áldozatait. A lépcsőházban fotók őrzik az emlékét. Az eredetihez hasonlóan helyreállított műtőben életnagyságú bábuk mutatják be egy műtét pillanatait, miközben a hangszórókból harci zaj idézi föl az események hangulatát és pár perces film idézi föl az eseményeket és a mentők hősies helytállását. „A mentős bajtársak nem nézték az egyenruhát, felkelő, vagy szovjet katona, nekik csak sebesült volt, akinek meg kellett menteni az életét. Ez a szemlélet a mai napig mit sem változott" – búcsúzik Debrődi Gábor.

Írta: Bihari Tamás | *Fotók:* Kertész Gábor

CIVIL RÁDIÓ FM98

BUDAPEST

A Civil Rádió érdeklődő

A Civil Rádió azokhoz szól, akik szintén érdeklődnek környezetük iránt, akik szeretnék megismerni és megérteni a környező világ eseményeit, folyamatait, mozgató rugóit. Azokhoz szól, akik nem ijednek meg a különböző véleményektől, a sokféle megközelítéstől, akik nyitottak az eltérő álláspontokra, akik szeretnek elgondolkodni az ellentétes érveken is, Azokhoz szól, akik kedvet éreznek szellemi energiát fektetni különös világok, arcok, gondolatok és különös zenék megismerésébe.

A Civil Rádió kíváncsi

Munkájában nem elégszik meg a felületes véleményekkel, nem nyugszik bele a félmegoldásokba, szeretné megmutatni a világot olyannak, amilyen: érdekesnek, bonyolultnak, sokszínűnek. A Civil Rádió keveset beszél a napi hatalmi politikáról, viszont sokszor ad hangot a helyi véleményeknek, az állampolgári, a civil megközelítésnek.

A Civil Rádió nyitott

A Civil Rádió műsorait olyan önkéntesek készítik, akik egyébként az élet más területein dolgoznak. A Civil Rádió szívesen látja és várja azokat, akik úgy érzik, van mondanivalójuk a világról, szeretnék kipróbálni magukat rádiósként.

Keresse és hallgassa műsorainkat Budapesten és környékén az FM98-on, illetve a világ bármely pontján a *www.civilradio.hu* weboldalon keresztül.

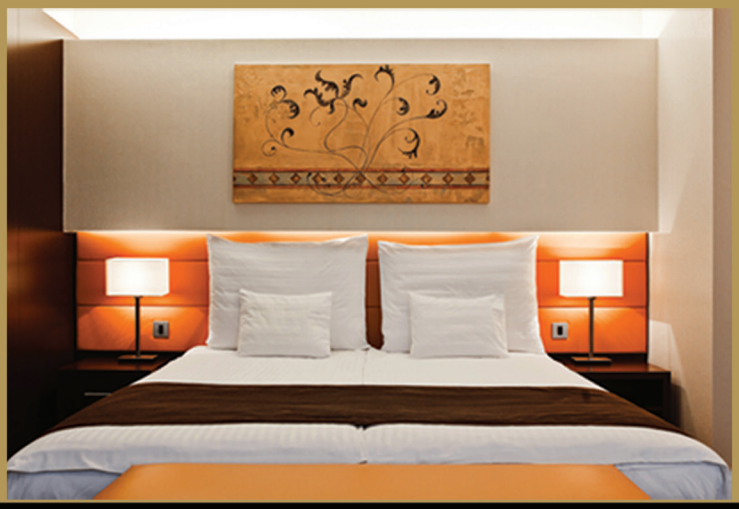

abacus Hotel BUSINESS WELLNESS * * * *

A fővárostól mindössze 15 percnyi autóútra, Herceghalmon ❍ kényelem és luxus, inspiráló légkör, határtalan konferencia megoldások ❍ ínycsiklandozó kulináris élmények ❍ kültéri gyermekmedencével és jakuzzik-kal kiegészült 1600 m2-es wellness központ ❍ feledhetetlen programok „kicsiknek és nagyoknak”

Abacus Business&Wellness Hotel****Superior

2053 Herceghalom, Gesztenyés út 3. Tel: +36-23-532-360 www.abacushotel.hu